

MAGAZINE. MONCHO VALCARCE, DE BURGUÉS A CURA LABREGO. 34-35.

GALIZA. O BNG PIDE QUE NON SUBA O IVE. 17.

DEPORTES. SAMARANCH, A POLÍTICA E O OLIMPISMO. 18-19.

2 EUROS

29. ABRIL.10

Moncho Valcarce visto por Xaquín Marín.

Periódico semanal
Fundado en 1907
Nº 1.404

anosaterra

O ESCÁNDALO DO VOTO EMIGRANTE

PSOE e PP seguen indecisos á hora de regular a máis grande fraude electoral das últimas décadas

2-3 e 5.

- **Algúns dos censados levan anos mortos.**
Unha boa parte non sabería situar no mapa o concello no que vota.
- **O voto emigrante representa xa o 15% do censo en Galiza e o 22% na provincia de Ourense.**
En dous concellos supera o voto residente.
- **Alcaldes do PP preferirían que se suprimise polos gastos que orixinan as viaxes a América.**
Os sudamericanos con avós italianos ou polacos non poden votar en Italia ou Polonia.

2.

sumario

GALIZA.
MEMORIA

Ricardo Gurriarán, autor de *Inmunda Escoria*, sobre a universidade galega.

Un libro lembra
a universidade compostelá
no franquismo >8-9

POLÍTICA.
-FRANCIA

As promesas de Sarkozy
fan auga >13

ECONOMÍA.
-FINANZAS

Presións
para a venda de 'R' >16

CULTURA.
-EXPOSICIONES

A arte povera
de Gilberto Zorio >20-21

-ENTREVISTA

Marcos Calveiro, escritor:
'Todos temos que escribir unha
novela veneciana' >27

1.404

29 DE ABRIL DO 2010

PROMOCIÓN CULTURAIS GALEGAS S.A. Presidente e conselleiro delegado: Afonso Eiré. Vicepresidente económico: Ramón Barral. Vogais: Miguel Barros, Xosé Fernández Puga, Xavier Rey, Ana Miranda, Ceferino Díaz, Fernando Filgueira, Victorino Núñez e Bieito Alonso. Secretaria: Lourdes Freiría. Director: Manuel Veiga. Subdirector: Xan Carballa. Coordenador Diario Dixital: César Lorenzo Gil. Redactores: Horacio Vixande, Mar Barros, Manuel Xestoso, Manuel Vilas, María Obelleiro, Eva Estévez, Xuxo González, Charina Giráldez, Antonio Cendán, Paco Vilas (fotografía). Maquetación e preimpresión: Xosé Taboada. Fotografía: Axencia Galega de Noticias, Reuters. Xefe de publicidade: Carlos Martínez (publicidade@anosaterra.com) Redacción: Rúa do Príncipe 22, baixo - 36202 Vigo. Teléfono 986 222 405. Fax 986 223 101. Correo electrónico: info@anosaterra.com. Administración: Rúa do Príncipe 22, baixo - 36202 Vigo. Teléfono 986 433 830. Subscriptions: subscriptions@anosaterra.com Distribución: Grupo Boreal. Imprime: Norprint. Depósito Legal: C-963-1977. ISSN: 0213-3105.

OVOTO EMIGRANTE

Francisco Jorquera, deputado do BNG no Congreso 'Os Residentes Ausentes son usados como de reserva polo partido de turno o goberno'

Xan Carballa

Paco Villabarrós (FOTOGRAFÍA)

"Nos non estamos contra o voto emigrante", asegura o deputado do BNG nas Cortes Francisco Jorquera (Ferrol, 1961), que defenden unha regulación do voto dos residentes ausentes "acorde coa que teñen outros países, limitando racionalmente o voto e garantindo que sexa libre, directo e secreto". Cal é a posición do BNG sobre a reforma do voto emigrante? O primeiro é modificar o procedimento para que sexa en urna e teña garantías de ser libre, directo e secreto. Todo o mundo coincide en que o actual procedimento é manipulable e máxime con medios postais que en moitos países son vulnerables. O segundo punto é a necesidade de regular o alcance do derecho de sufragio. Con que límites?

O termo Residentes Ausentes xa conduce a equívocos. En estrito sentido sería unha persoa que naceu ou residiu aquí e circunstancialmente está fóra. Pero nos 350.000 inscritos no CERA en Galicia hai moitos que nin naceceron nin nunca estiveron aquí e por tanto non son Residentes Ausentes. As decisiones políticas non poden estar condicionadas por un colectivo de electores que non teñen vínculo real co país. Nas eleccións municipais só poden votar os residentes reais e a propia Constitución vincula o derecho de voto neses comicios á veciñanza. Hai que pensar que todo inscrito no CERA escolle arbitrariamente o concello no que apuntarse, as más das veces por razóns de ascendencia familiar. Nalgún concellos o CERA representa máis do 50% do total dos electo-

Nalgún concellos o CERA representa máis do 50% do total dos electores"

"Adouble nacionalidade non pode conllevar dereito a voto en dous Estados distintos"

"Unha persoa que naceu en Buenos Aires, aínda que teña a nacionalidade, non é un emigrante"

res e mentres hai extracomunitarios que levando anos residindo neses concellos e que non poden votar.

E en autonómicas e xerais?
Deben votar os que son en sentido estrito Residentes Ausentes e podemos discutir como regularlo con carácter universal. En moitos países acóntase un período de ausencia no que permanece o derecho a sufragio pero pode haber outras fórmulas. Unha vez establecidos estos límites pode precisarse facer unha circunscripción electoral propia do CERA, seguramente no Senado.

No caso municipal o paradoxo é maior, porque aumenta o censo de electores pero esa población non implica más finan-

naciamento para os concellos.

Os Residentes Ausentes son usados como un exército de reserva polo partido de turno que goberna en Madrid. Así o evidencian os resultados históricos, nos que o comportamento electoral é clientelar, a través da rede consular da administración, que é a que chega directamente ao residente ausente. O CERA foi aumentando a pesar de que o fluxo emigratorio galego baixou, porque se accede á nacionalidade até a segunda xeración. Pero ese aumento non computa nos baremos cos que se meden as necesidades económicas dos concellos nin no financiamento autonómico. >>>

o m o exército rnante en Madrid'

>>> mico, ainda que Galicia está obrigada a prestarles determinadas axudas sociais. E tamén pouco computan para fixar o número de concelleiros de cada corporación ou o número de deputados de cada circuncripción provincial, porque non son considerados poboación de dereito.

Na Subcomisión que estuda no Congreso estes asuntos hai consenso?

Respecto ás eleccións municipais semella que si pero noutras materias, como establecer límites en eleccións xerais e autonómicas, axiña empezaron os trasacordos, e a reforma pode embrancar.

Aínda que se lle chame voto CERA segue a ser o voto da emigración. Temen que lle poda afectar a súa posición nesta cuestión áimaxexeral do BNG?

Nós non queremos quitarlle o

voto aos emigrantes. Unha persoa que naceu en Bos Aires, aínda que teña a nacionalidade, non é un emigrante. A doble nacionalidade non pode conllevar dereito a voto en dous estados distintos, e o sufraxio considérase unha reserva de dereito: votas no estado no que resides. Nós defendemos regular racionalmente o dereito a sufraxio. Poñendo un exemplo, posto que o meu avó paterno residiu en Cartagena, onde eu botei dúas horas na miña vida, tería lóxica agora que eu votase nas municipais ou nas autonómicas de Murcia? Outro exemplo: se Irlanda ten un censo de 4 millóns de persoas e se lle dá dereito de sufraxio aos máis de dez millóns de irlandeses ou descendentes nacidos en Estados Unidos, creáriase unha situa-

ción absurda que a ninguén se lle ocorre proponer. Pois ese é o caso do voto CERA no Estado español.

Modificou o reparto de escasas xálguntas eleccións.

Nas últimas autonómicas, por exemplo, podía entenderse que bota pedras contra o tellado do BNG. No escrutinio provisional o PP tiña 39 deputados e no definitivo, computado o voto CERA, quedouse con 38. Se a baixa fose a 37, sería posíbel conformar lexitimamente unha maioría alternativa entre o BNG e o PSdeG-PSOE? Dubido que non estivésemos abocados a ter que repetir as eleccións galegas porque habería un problema de lexitimidade. Unha forza política madura debe adiantarse a un problema antes de que sexa irreversible.●

LÓXICAE 'CHIRINGUITOS'

Nunca é doado o labor dun presidente en plena crise. Núñez Feixón está comportándose con modestia e bo sentido ao non anunciar milagres. Pero algo debería comezar xa a construir despois de ter prometido tanto durante a campaña electoral sobre todo tendo en conta a leña que está a facer o seu partido con Zapatero.

Polo de agora confórmase con cuestións menores, deixándose vencer lamentablemente pola demagogoxía nalgúns declaracións públicas. Por exemplo, na famosa eliminación de "chiringuitos" ou entes autónomos da Xunta, esquece dicir que dos 42 que decidiu suprimir tan só un fora posto en marcha polo bipartito. Os 41 restantes provénen da era Fraga. Tampouco di que esta eliminación de organismos paralelos non é máis que a aplicación dun proxecto elaborado polo anterior goberno.

Do mesmo modo, xa nos ocultara antes que dos 20 automóbiles de alta gama postos a poxa, 14 foran adquiridos polos gobernos Fraga e non por Touriño.

A súa adición ás medias verdades comeza a ser un problema. Despois de prometer a baixada de impostos durante a campaña, agora mantén unha dupla linguaxe segundo se trate da Comunidade ou do Estado. No primeiro caso a rebaixa fiscal supón, segundo el, unha perda importante de ingresos, o que o obriga a postergar a baixada até a superación da crise. Candoo se refire ao Estado, afirma en cambio que "non é certo que baixando impostos se recade menos" e que polo tanto o goberno central debería reducilos. En que quedamos?

Claro que estas incoherencias non son facilmente detectábeis para o gran público. Feixón é dialecticamente hábil e beneficiase das prásas e do pouco espazo dos medios, o que lle permite disimular case sempre as súas vulneracións da lóxica.●

ASEMANA

NACORUÑA E FERROL
CONCENTRACIÓN EN APOIO
A GARZÓN

A Coruña e Ferrol acollerón as mobilizacións máis significativas en apoio ao xuíz Baltasar Garzón e ás vítimas do franquismo e para incidir en que “por vez primeira un maxistrado, en democracia, é sentado como acusado por tentar conseguir a verdade”. Na primeira das protestas, celebrada ante a sede do Tribunal Superior de Xustiza de Galiza (TSXG), o escritor Manuel Rivas leu un manifesto no que se reclamou “unha verdadeira independencia xudicial”. Estas iniciativas contaron co apoio dunha vintena de organizacións como o Seminario Galego Educación pola Paz, o Ateneo de Pontevedra, a Comisión pola Recuperación da Memoria Histórica (CRMH) de A Coruña e o Foro pola Memoria Republicana de Galiza, ademais das organizacións sindicais UGT e CC OO, organizacións políticas como o BNG, o PSdeG, EU ou Xuventudes Comunistas e institucións como a Universidade da Coruña (UDC).●

**PORPREVARACIÓN
SOLICITAN UN AÑO DE PRISIÓN
PARA O ALCALDE DE RIANXO**

A Fiscalía de Medio Ambiente do Tribunal Superior de Xustiza de Galiza (TSXG) solicitou un ano e dous meses de prisión para o alcalde de Rianxo, Pedro Piñeiro Hermida (PSdeG), e para catro dos concelleiros socialistas por un suposto delito de prevaricación na concesión dunha licenza para a construcción dunha nave no ano 2000.

O alcalde de Rianxo, **Pedro Piñeiro Hermida**.

PSdeG

**NUNHA VISITA INSTITUCIONAL
RUEDA PRESIDE UN ACTO
DO PP EN VENEZUELA**

O conselleiro de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, Alfonso Rueda, aproveitou a visita institucional a Venezuela para participar no I Congreso do PP nese país. Na súa intervención no cónclave, o responsable da Xunta foi moi crítico co Goberno central e acusou directamente a Zapatero de desenvolver un modelo “nocivo” co colectivo de emigrantes. OPSdeG denunciou o que considera “unha mestura

Alfonso Rueda, nun acto durante a viaxe a Venezuela. CONSELLARÍA DE PRESIDENCIA

Ademais, pediu 18 anos de inhabilitación para o rexedor, outros oito anos de inhabilitación para os edis e dous anos de prisión para o propietario da nave.

Os feitos teñen a súa orixe na concesión dunha licenza en outubro de 2000 para a construcción dunha nave industrial. O fiscal sublinhou que, de acordo coa Lei do Solo de Galiza vigente no aquel momento, as únicas edificacións autorizábeis nese tipo de parcelas eran “vivendas unifamiliares ou agropecuarias que ocuparán un máximo do 15 por cento da parcela e unha altura de 6,5 metros”. O escrito afirma que sendo “plenamente conscientes” e de “común acordo” co propietario da nave, o alcalde e os concelleiros, nunha comisión de goberno celebrada o 19 de outubro de 2000, “votaron a favor da licenza para a construcción da nave”.●

**CAUDAL ECOLÓXICO
AFISCALÍA DENUNCIA
A ENDESA POR PREJUDICAR
O EUME**

O fiscal coordinador de Medio Ambiente de Galiza, Álvaro García Ortiz, interpuxo unha denuncia contra os responsables de Endesa polos danos causados pola súa presa no río Eume, que provocou “a perda” do ecosistema acuático. O río “non recibe, desde hai 50 anos, unha solta constante de auga para garantir a vida e o ecosistema no seu seo” e afirmou que “iso

Canón do Eume entre os granitos do Forgeso [á esquerda] e os xistos do Queixeo [á dereita]. GRUPO X.E.A.

posta pola asociación ecoloxista Ríos con Vida; así como de distintos informes solicitados á propia empresa e á Xunta. Á vista dos feitos, o fiscal de Medio Ambiente sinalou que un tramo do río Eume “non recibe, desde hai 50 anos, unha solta constante de auga para garantir a vida e o ecosistema no seu seo” e afirmou que “iso

é consecuencia da existencia dunha presa”.●

**ACUSAN A MEDIO RURAL
AS COMUNIDADES
DE MONTES ALERTAN DUNHA
PRIVATIZACIÓN**

A Organización Galega de Comunidades de Montes en Man Común advirte que a Conse-

Alberto Núñez Feijóo, presidente da Xunta, e **Alfonso Rueda**, conselleiro de Presidencia.

PEPE FERRÍN / A.G.N.

da actividade institucional e a súa como secretario xeral do PPdeG” e advertiu unha “clara volta aos tempos” de Fraga. O deputado socialista Xosé M. Laxe presentará unha interpellación no Parlamento para que Rueda “explique a viaxe”. Porén, os populares aseguran que a visita foi sufragada con dñeiro do partido e non a costa do erario público. OBNG tamén cuestionou a viaxe do conselleiro a Venezuela. Os nacionais reprobaron que Rueda participase nun acto de partido no que, ademais, se mesturaba “co logo do Xacobeo”.●

llaría do Medio Rural está desenvolvendo unha “estratexia” enfocada á “privatización” dos montes veciñais, mediante a introdución de capital privado. Faino, segundo explican, a través de instrumentos financeiros como fondos de investimento ou plans de pensiós. Segundo este colectivo, o resultado destas medidas será que as comunidades terán “personalidade xurídica” para que os montes veciñais en man común “poidan entrar no tráfico do comercio, é dicir, que se poidan comprar e vender”, afirmou o presidente da Organización, Xosé Alfredo Pereira.●

**EXTINGIRÁ 46 ENTES
AXUNTA REDUCE
A ADMINISTRACIÓN PARALELA**

A Xunta presentou o “maior adelgazamento que se fixo nunca na historia dunha Administración autónoma”. O Goberno de Feijóo pretende, no prazo dun ano, extinguir ou integrar 46 entes da chamada “Administración paralela”, que afectará a traballadores de eiros como os servizos sociais, a igualdade e a loita contra os accidentes laborais. O Goberno galego aínda non aclarou can tos asalariados poden verse afectados por este “adelgazamento” pero asegurou que a proporción de traballadores que irán á rúa será “significativa”. Malia o recorte, a Xunta insistiu en que o nivel de servizos se manterá. É dicir, cada consellaría terá a obriga de ofrecer a mesma atención con menos empregados e con menos órganos dependentes.●

Maria Obelleiro

Os veciños que ningúén coñece pero votan

Filippi, Sienczuck, Gatti, Scala, Barzins e Pissani votan no concello ourensán de Verea. A moitos ninguén os coñece, eles tampouco pisaron nunca o municipio

A.R.

Na provincia de Ourense, os residentes ausentes representan o 22% do censo. Ao longo do último ano o aumento foi de catro mil persoas. Bande, en Ourense, e Avión, en Pontevedra, seguen sendo os concellos galegos con máis votantes no exterior que residentes en Galiza. O voto externo tamén é determinante en Arbo. Manuel Rivera, repetiu como alcalde tras escrutar o voto procedente do estranxeiro. En Bande, hai sete anos, aconteceu algo semellante.

O sufraxio emigrante tamén é crucial en Vila de Cruces, Gondomar, Ponteareas, Silleda, Fisterra, Ramirás, Ortigueira e Verea. Neste último concello, os residentes ausentes incrementáronse nun 10% no último ano.

030% DE VERA VOTA NA ARXENTINA. Que Filippi, Sienczuck, Gatti, Scala, Barzins ou Pissani podan votar nas eleccións municipais do concello ourensán de Verea non significa que aumentase a inmigración neste pequeno municipio rural. O que sucede é que, dende hai un ano, os votantes residentes ausentes pasaron de 850 a 950. O 47% do incremento corresponde a residentes na Arxentina, con idades, na maioria dos casos, inferiores aos corenta anos. Os seus avós naceron en Galiza, pero tamén teñen avós italianos, polacos, portugueses. Non embargante, fóra do seu país de residencia, so poden votar, no concello de Verea.

Difícilmente saberán que se trata dun municipio sen cole-

Reconto do voto emigrante en Pontevedra, o 27 de xuño do 2005, co gallo das eleccións autonómicas.

PACOVILABARROS

“

Tamén os alcaldes do PP queran a supresión do voto emigrante: viaxar a Arxentina sáelles moi caro”

“

Nas municipais vota xente que é imposible que atine co concello nun mapa”

“

Félix Parada

Portavoz socialista en Verea.

“

Son arxentinos e teñen avós polacos, italianos e portugueses, pero só votan en Galiza”

Xa son o 15% do censo

O voto emigrante xa representa o 15% do censo. Dende as eleccións autonómicas de hai un ano, o número de residentes ausentes aumentou en quince mil persoas, chegando-a 1 de marzo de 2010 – até os trescentos cincuenta e un mil votantes potenciais. No mesmo período, o número de residentes en Galiza con dereito a voto descendeu en tres milleiros.●

xio público, por que só hai sete rapaces en idade escolar. Que non ten sucursal bancaria, que forma parte dun parque natural e que, por exemplo, a media de idade é elevadísima.

Un de cada dous vereáns vota desde o exterior. Mil cén exercen o dereito nas tres mesas electorais existentes no concello, novecentos cincuenta fano dende terras moi afastadas. Chegan os sufraxios desde dezasete países diferentes, e dos cinco continentes. Australia, Panamá, Honduras ou Suecia, contan con votantes que, na maioría destes últimos os casos, non naceiron neste concello.

Venezuela e Arxentina aglutinan o 70% dos censados residentes no exterior. A pesar de que xa hai más de cincuenta anos que desapareceu a emigración ao país austral, o 43% dos votantes residen ali. Dáse o paradoxo de que case a metade de non chegar aos corenta anos, deles aproximadamente un 70% nunca estivo en Verea.

Entre o amplio grupo de otoxinarios, o desvencellamento é moi alto. Aos residentes aquí en Galiza resultalles case imposible identificar a moitos destes supostos veciños. Arminda, Rosa, Dolores e Dorinda son centenarias, residen as catro na Arxentina. Entre este país Uruguai e Venezuela hai sesenta e oito persoas que naceron antes do 1920. Delas a metade nunca voltou, quitado en viaxes de unha semana for-

mando parte da campaña oficial de reencontros.

O que si resulta observábel é a presenza de persoas xa falecidas, pero que seguen figurando no censo, nun número non inferior a vinte.

Para o portavoz socialista, Félix Parada, é difícil de entender que non se reforme o censo de residentes ausentes: “votan mortos. Mirando o censo atopas o caso de dous irmáns que morreron hai dez anos e seguen figurando. Vota nas municipais, xente que é imposible que atine con Verea nun mapa, que nunca estivo aquí nin nunca virá. Teñen máis de cincuenta anos e non coñezo a maior parte de eles”.

Xosé Antón Balado, cabeza de lista nacionalista, asegura que se non hai reforma do voto emigrante antes das municipais, “os que viven en Verea, escusan votar, pois non decidirán absolutamente nada. A política municipal virá determinada, dende Buenos Aires e Caracas”.

A maioria de alcaldes do PP tamén avoga, coa boca pequena, pola supresión do voto emigrante, cando menos nas eleccións municipais. Máxime tendo en conta, que os gastos de desprazamento en campaña teñen que ser aboados polos propios rexedores. Dous deles, ourensáns ambos, recoñecen que entre desprazamento e estadía na Arxentina, o gasto non baixa dos tres mil euros.●

“
TDT

Damian Villalain

Os que esperaban que a TDT trouxese canda ela competencia, pluralismo e calidade á televisión deben de estar sumamente decepcionados. Seica o grande éxito da TDT é unha causa indescriptible chamada *Intereconomía*, unha canle ocupada permanentemente por un bizarro grupo de neofranquistas gomosos, opinadores de medio pelo e unha ex ministra socialista, Cristina Alberdi, interpretando o sempre patético papel de resentida de turno. *Intereconomía* fai boa a imaxe da “caverna mediática” non só polos seus contidos e personaxes habituais, *inasequibles* a calquera desalentador pluralismo, senón tamén pola propia estrutura do seu espazo e programación. É unha televisión que parece un peche indefinido convocado por Manos Limpias: están todo o día metidos nun platón clamando contra Zapatero, o aborto, Cataluña, o aborto, Carrillo, o aborto, Garzón e o aborto. Supón que unha parte non pequeña do seu financiamento procederá das moitas mensaxes de móvil, con frecuentes e ferientes faltas de ortografía, que lle envían uns espectadores que se autotitulan “gatos”. Coitados felinos!

Algo parecido, ainda que menos casposa, é *Veo*, a canle de *El Mundo*, outra asemblea permanente de tertulianos de colmillo afiado intentando carelle moi ben a Pedro J. Ramírez. Pero o premio á cochambre e á miseria católica lévao *Popular TV*, da *COPE*, televisión cuxos esixentes criterios morais se conxuran coa moi cristiana virtude do aforro para non emitir ningunha película máis escabrosa nin máis recente que *Marcelino pan y vino*. Das achegas galegas á TDT non vou dicir nada. Exerzo a piedad patriótica en tempos de crise.●

“

O premio á miseria católica lévao *Popular TV*, da *COPE*

ADELGAZAMIENTO

‘Non á privatización!’

Carlos Aymerich

Un informe presentado polo conselleiro Alfonso Rueda na última reunión semanal do goberno galego aconsella suprimir 43 entes instrumentais (todos eles creados por Manuel Fraga, incluídas as fundacións comarcais), integrar catro noutros organismos, manteñer 16 e "reformular" dous. Deste xeito, reza a nota oficial da Xunta, "o goberno galego racha coa tendencia a engordar as administracións e, por primeira vez, iniciase de xeito coordenado e programado (sic) un procedemento de adelgazamento administrativo" ao tempo que segue a "dar exemplo de austeridade e eficiencia na súa estrutura administrativa". Propaganda: o proceso de extinción/integración/reformulación non se culminará até "finais da lexislatura" malia vir esixida a supresión, no caso das fundacións comarcais, por unha lei do binartito.

Mais o gabinete de comunicación da Xunta silencia o esencial. Cala acerca do impacto que estas medidas terán sobre a eficacia administrativa, pois o "adelgazamento" non é un fin en si propio. E cala tamén acerca do futuro do persoal destas entidades, futuro que, sen dúbida, decidirase con criterios sectarios: o persoal das entidades amigas será integrado na administración xeral, tal e como sucedeu coas fundacións sanitarias de Romai e de Núñez Feixón. Para o dos entes hostís, a comezar polo Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar, non haberá clemencia nin consideración ningunha.●

O persoal das entidades amigas integrarase na administración xeral"

Varios miles de persoas se manifestan en Compostela en defensa do carácter público dos servizos sociais

M-9

Logo das distintas mobilizacions que rexeitaron a privatización da sanidade en varias cidades, o Goberno de Núñez Feijóo enfrontouse o pasado domingo a outra manifestación. Desta vez, milieiros de persoas convocados pola CIG, BNG, IU, SLG, FRUGA, AS-PG, Nova Escola Galega e da Plataforma en Defensa dos Servizos Sociais Públicos saíron á rúa en contra das privatizacions. ??A mobilización tivo lugar tan só dous días despois de que a conselleira de Facenda, Marta Fernández Cuarrás, anunciasese un recorte orzamentario de 200 millóns de euros, dos que 75 corresponden a gasto corrente das consellarías de Sanidade, Educación e Traballo e Benestar.?? Tanto o portavoz nacional do BNG, Guillermo Vázquez, como o secretario xeral da CIG, Suso Seixo, destacaron que, en momentos de crises, "o que hai que facer é conservar e mellorar" os servizos so-

CARTAS

PRECISIÓNS SOBRE A TRAVESÍA DO BREOGÁN

Algunhas imprecisións sobre o Breogán no artigo de Xerardo Dasaias (*Naves construídas a partir de antigos gravados*. ANT 22.04.10) pasarían coma morcegos do serán, non sendo que ao facer referencia a outros proxectos vascos, irlandeses e armoricáns (algúns deles suscitados pola iniciativa de Alonso Romeo), o lector pode tirar ao final do interesante texto, a impresión errada de que o único fracaso foi o do barco galego da idade de pedra mentres os imitadores acertaron.

Nada más lonxe da realidade. Tanto o *Borna* como o *Breogán* foron recreacións positivistas a partir de evidencias esquemáticas ou de descripcións escritas, sobre todo a de Estrabón que quedou coa boca aberta ao ver como navegaban con vela de coiro os nosos celtas (castrexos se falamos como parvos ou

Manifestación a favor dos servizos públicos

JÉSSICA BARCAIA / AGN

En momentos de crise,
os servizos sociais son os
únicos que garanten que
moitos cidadáns teñan
acceso a prestacións”

ciais, xa que “é a única possibilidade” para que todos os cidadãos contem con prestacións “en pleno de igualdade”.

A actriz Isabel Risco leu un manifesto conxunto das entidades convocantes moi crítico cos recortes da Xunta e que denunciaba a diminución da calidade das prestacións públicas.

a precarización e o recorte do emprego. "O Goberno do PP está a aplicar políticas o máis ultraliberais posíbeis, reducindo o gasto público na educación, sanidade e servizos sociais, e desviando cantidades inmensas de diñeiro público para o negocio privado, mediante o incremento dos concertos ou a privatización de diferentes servizos", sinalou.

11% PARA O ENSINO PRIVADO. Os convocantes sublinharon que “a xenerosidade do PP coa patronal do ensino o privado – os 11% dos orzamentos de Educación foron ao ensino privado – contrasta coa redución dos fondos da consellaría e

coa supresión da gratuidade dos libros”.

Ademais, o manifesto lembrou medidas do PP na Xunta como o desmantelamento das oficinas de Igualdade e Benestar e de Seaga, a privatización dos centros de día, a paralización dos proxectos Uxfor e Bantegal ou a privatización dos parques comarcas de bombeiros. Porén, o discurso non só criticou a xestión do Executivo de Feixó, tamén censurou a restrición da oferta pública de emprego do Goberno español: “o Goberno do PSOE impide cubrir diferentes servizos mediante a xestión directa, que implica reducir o emprego e empeorar os servizos”. ●

politicamente correctos porque no futuro tamén poderán dixer que en Vigo vivían cidadáns, habitantes da cidade!) A solución do cosido do coiro foi a dunha puntada triangular dos zoqueiros de Noia, que dotou ao Breogán dunha estanqueidade perfecta. No entanto, na costa occidental de Irlanda, Tim Severin quería cruzar co *Brendan* deica Terra-nova para facer boa a lenda de Vinland (a pesar de os restos rúnicos publicitados resultar falsificacións) O barco de Severin facía auga. Idealizaba un veleiro de madeira forrado de coiro do século IV desta era; o *Breogán* estaba construído sen metal, con estrutura de vimbio, de acordo co que sería o nivel tecnolóxico de hai 4.000 anos. O Breogán, moito máis primitivo, era estanco; o de Severin, máis moderno, afundía. Alonso Romero pasou a Severin a técnica dos zoqueiros de Noia e grazas a esa información, o irlandés puidoo atravesar a Terranova.

Iso de que na navegación de 1978 abriron as costuras do barco e entrou auga non se corresponde coa realidade. Eu estaba abordo e podo asegurar que non era así. Débese ter en conta que o *Breogán* foi botado en Noia e navegou despois con diversas axudas (sobre todo para superar ventos contrarios xas) que o aparello de vela cadra non lle permitía máis ca navegar en popa, pola aleta ou de través) a Vigo. De Vigo navegamos a Coruña (tamén coas axudas dun barco de apoio) e nunca fixo auga. O problema da navegación de 1978 é que o vento era norte e o *Breogán* non podía bolinar. É doido confrontalo en *La Voz de Galicia*, que publicou en primeira os resultados da proba. Non sin que dura non participou en

Nesa singularidade non participou Xesús Franco, que se apartou do proxecto e convenceu ao seu moi amigo Ramón Novo para reevalalo.

to de cara, nunca por fendas ou descosidos do coiro que non se deron. O *Breogán* ficou aquel outono no peirao do Náutico en Santo Antón emediado outubro formei eu unha tripulación en Ferrol (onde traballaba) e pasamos a Marola, entramos na bacia da Malata e fondeamos (con áncora de pedra) O comandante de Mariña veu nunha motora e díxome que ou retiraba o barco ou disparaba. O enxeñeiro do porto, que paseaba coa súa dona pola estrada da Malata, asustouse coa guerra e mediou ao noso favor. Unha cabria de Obras do Porto puxo o *Breogán* en terra. Eu coideino día a dia un ano máis. Máis adiante o *Breogán* foi transladado ao edificio da Feira de Moscú, en soñido de desaparecer.

Nunca, nunca fixo auga.
Tim Severin escribeu *A Aventura do Brendan* e nela non menciona a Alonso Romero.●

G. Luca
(Vigo)

Caixanova reforza o seu apoio aos sectores produtivos de Galicia

A entidade financeira está presente, coa súa colaboración, en numerosas iniciativas de impulso á industria têxtil

Entre as liñas de actuación de Caixanova, ocupa un lugar central o apoio aos sectores produtivos, coa súa presenza en múltiples accións encamiñadas ao impulso de proxectos emprendedores. Para facer efectivo este compromiso co crecemento económico e a empregabilidade, canalizado de xeito moi especial polo seu Instituto de Desarrollo, Caixanova colabora con distintos colectivos de empresarios. Ademais, a caixa de aforros dispón dun programa de bolsas dirixido específicamente a apoiar proxectos de innovación e ambiente procedentes das pemes galegas.

PULO AO TECIDO EMPRESARIAL. Do compromiso cos emprendedores dá conta a recente renovación do convenio de colaboración entre o Instituto de Desarrollo Caixanova e a Asociación de Jóvenes Empresarios de Vigo (AJE Vigo). Neste contexto búsase o desenvolvemento de proxectos emprendedores, así como o fomento da vocación empresarial e o acceso das empresas á sociedade do coñecemento a través das novas tecno-

loxías da información e da comunicación. Desta cooperación derivarán seminarios, cursos e reunións como o III Congreso Internacional de Jóvenes Empresarios de Galicia, no que se está a traballar.

Ademais, o convenio contempla que os asociados de AJE Vigo accedan de xeito prioritario e personalizado a asesoramento e apoio por parte da caixa e, por outra parte, fixa un compromiso coa Escuela de Negocios Caixanova para desenvolver programas de formación directiva empresarial.

Tamén Caixanova, a Confederación Empresarial de Ourense (CEO) e a Fundación CEO subscribiron convenios de colaboración para promover o desenvolvemento empresarial na provincia de Ourense. Mercé a esta cooperación, ambas as entidades colaborarán na potenciación da Rede Galega de Business Angels (Red BANG) para a posta en contacto de investidores potenciais e empresas que buscan financiamento para os seus proxectos.

Neste caso as prioridades volven situarse no fomento do emprego e na

Caixanova colabora coa Cámara de Comercio de Pontevedra na pasarela Pontus Veteris

potenciación das novas tecnoloxías e contémplanse outras actuacións como a promoción da preventión de riscos laborais así como a edición de informes económicos e sociais da provincia. Ademais, a CEO contará co apoio de Caixanova para o proxecto CEO-TOP co que se dará a coñecer ao empresariado ourensán a experiencia de empresas galegas e españolas punteiras en áreas operativas da xestión empresarial.

INNOVACIÓN E AMBIENTE. Outro dos piñares da actuación de Caixanova a prol do desenvolvemento económico radica no seu programa de bolsas para proxectos de innovación e ambiente das pemes galegas que polo seu componente especializado e técnico precisan un apoio. Estas bolsas baséanse na subvención, durante os seis primeiros meses, por parte da Fundación Caixanova, de técnicos que desenvolven os proxectos empresariais.

O espírito deste programa responde á estratexia Europa 2020, da que se ex-

O Instituto de Desarrollo centra a súa actividade no fomento do emprego e na innovación

trae a idea dunha economía baseada no coñecemento e na innovación, un crecemento sustentable a través dun uso máis eficaz dos recursos e o fomento dunha economía cun alto nivel de emprego que teña cohesión social e territorial.

Partindo destas premisas, o programa de bolsas apoiará este ano 100 proxectos relacionados, entre outros ámbitos, coa enerxía eólica, os hidroxeadores, integración de enerxías renovables en zonas urbanas e análise da viabilidade de sistemas de aproveitamento en buques e a súa integración coa rede eléctrica do buque.

FORTE APOYO AO SECTOR TÉXIL. En consonancia coa importante relevancia da industria têxtil na economía galega, Caixanova está

moi presente, co seu apoio, en iniciativas de desenvolvemento deste sector produtivo clave.

En concreto, a entidade financeira colabora con Esdemga (Estudios Superiores en Deseño Têxtil e Moda de Galicia), unha titulación propia da Universidade de Vigo para formar profesionais do deseño altamente capacitados que se imparte na Facultade de Belas Artes de Pontevedra.

Caixanova colabora tamén coa Cámara de Comercio de Pontevedra, desde as primeiras edicións, no desenvolvemento da prestixiosa pasarela Pontus Véteris, que días atrás celebrou a súa vixésimo quinta edición e que supón un importante punto de atención do sector têxtil galego.

A moda galega viviu unha especial eclosión nos anos 80 e este momento tan especial rememórase agora no Pazo da Cultura de Pontevedra coa mostra *Os 80, moda en Galicia. Singularidade*, unha interasantísima iniciativa que está patrocinada por Caixanova.

O director xeral de Caixanova na entrega dos diplomas das bolsas 2009

“
**ALEICIVIL
PREVALECE
SOBRE
A ECLESIÁSTICA**

Maria Xosé Quelzán

AIgrexa perdeu poder. Para demostrarlo cómpre lembrarnos a Curros Enríquez. Dous poemas do seu libro *Aires da miña terra*, (1880) molestaron o bispo de Ourense que non se limitou a excomungalo, conforme ao seu poder eclesiástico, senón que conseguiu que fosse condenado pola xustiza civil. Agora cambiaron as tornas. Por primeira vez, a Igrexa Católica, por boca do mesmo Papa e os seus ministros, como o cardeal Rouco Varela, acaban de considerar que a pederastia e abusos sexuais cometidos por sacerdotes e cargos destacados, é un delito, unha malfeitoría que merece condena axustada ao código civil. Ata agora, a Igrexa non admitía delitos senón pecados, actos que infrinxen a lei divina. Os pecados resolvíanse en familia ou no confesonario. Nada transcendía ao público, e cunhas penitencias, unhas avermarias, conseguíase o perdón, a absolución da Máxima Autoridade. Coa democracia, ao perderen poder e ousar as vítimas recorrer á lei pública, o pecado pasa a ser delito e require un castigo penal. Quen llelo ía dicir aos membros da Santa Cruzada que durante a ditadura deixaron tanta xente morta nas gabias! *Perdona a tu pueblo Señor*, cantaban nos viacrucis, e veñan medallas! Pasar da lei divina á lei humana e social é unha conmoción nas creanzas, ten un alcance teolóxico enorme que podería provocar un cisma noutros tempos. Neste momento a Santa Sé cambalea nun terremoto de denuncias. En España, segundo a Conferencia Episcopal, os “casos” son escasísimos. Non será que o medo, despois de 40 anos de nacional-catholicismo, é tremendísimo? ●

“
**Pasar da lei divina
á lei humana e social ten
un alcance
teolóxico
enorme”**

Ricardo Gurriarán, historiador ‘A convulsión universitaria de 1968 pon luces na política de hoxe’

Xan Carballa

“Unha xeneración política catalizou arredor daquela revolta estudantil de 1968 na universidade compostelá. Ali estaban dous futuros presidentes autonómicos, Álvarez Areces e Pérez Touriño, e moitas persoas que conformarían, máis tarde, a vida política, social e cultural do país. Tamén pola dereita. O inexplicábel é que sexa un tempo apenas estudiado”. Ricardo Gurriarán (O Barco, 1953) é un exhaustivo investigador que agora publica *Inmunda escoria* (Xerais) e que antes comisariou a exposición “1968. Do *Gaudeteamus* *Igiturao Venceremos nós*”. Profundo coñecedor da historia da universidade galega no século XX o seu traballo editase cando as universidades galegas están mergulladas en procesos electorais. **Como abordou esta investigación?**

Estudara a Universidade até o 36 e o posterior descalabro polo golpe de estado, pero púxense a andar facendo entrevistas a protagonistas, a estudiantes e profesores –incluíndo os que se opuñan ás reivindicacións–, a composteláns con boa memoria e tamén buscando policias que viviran o momento da represión. Quisen dar un panorama moi amplio porque a restrición da lei de protección de datos e arquivística ampara moito a Ditadura ao contemplar 50 anos sen facer pública a documentación. Por exemplo, sería interesante acceder á correspondencia do reitor Echeverri, co ministerio ou co gobernador civil ou aos libros de actas da universidade.

O título *Inmunda escoria* tomouno dun artigo do ABC que falaba do estudiantado neses termos, “hay que barrer esa inmunda escoria de las aulas universitarias”, pero vai más alá do 68 e analiza que universidade tiñamos no franquismo.

Entendín que era revelador saber como se constrúe a universidade desde 1939 cuns perfis opostos ao tempo republicano.

PACO VILABARROS

E a conclusión é que se edifica cos méritos de guerra. Cun cadro de persoal diminuído nun 50% por exilio ou represión, a renovación faiuse por adhesión ao réxime, con alfereces provisionais ou con exames patrióticos que rematan carreiras nun abrir e pechar de ollos. Así se completa o cadro docente e se controla o SEU (Sindicato Español Universitario) de obrigada afiliación e outras organizacións que vixían a universidade e reprimen a primeira di-

sidencia dalgúns profesores en 1948. Tamén falo da inflexión morna cos catedráticos que chegan despois da guerra civil e como surxen voces discordantes. Aquí non tivemos un Dionisio Ridruejo pero si botou dez anos Carlos París. A bordo tamén a primeira “organización” para acceder a outro xeito de ver a cultura e o país, surxida arredor de Ramón Piñeiro e como nos anos 50 se producen as primeiras mobilizacións contra o SEU e aparecen fami-

lias de pensamento cristián que se alimentan despois arredor do Concilio Vaticano II. Todo iso antecede ao curso de 1968, pero vaise agregando e culmina na incorporación dos estudiantes á loita contra a Ditadura Castilla del Pino nas súas memorias falaba da militarización da universidade e do escaso nivel científico daquel tempo. É unha radiografía exacta. Nós temos tamén algúns textos precisos, desde *Os anos escuros* de Franco Grande ás memorias de

Carlos París. As fendas no monólito da ditadura viñan de moitos lados, nos anos 50 a chegada de Quiroga Palacios dalle pulo a Acción Católica e anos 60 hai unha politicización crecente, tanto através do PC como da UPG e dun heteroxéneo nacionalismo/galeguismo, co Consello da Mociidade, a creación do PSG ou a chegada de Luís González Blasco Fozá universidade. Todos esos anos previos ao curso 1967/1968 foron un punto lento de reivindicacións e múltiples actividades, desde culturais a reivindicativas que foron sementando o camiño.

Naquel curso foron seis meses de reivindicación e dous meses de folga.

Foi a primeira vez que se misturaron os reclamos académicos con outros de tipo político. A confrontación dáse especialmente cun sector falanxista da facultade de Ciencias, que lanza ao decano Ocón para enfrentarse aos estudiantes. Estes reclamaban a devolución das cotas que pagaban na matrícula para actividades culturais ou que se permitan as reunións nos locais estudiantis, e axiña comeza unha dura pelexa de seis meses a partir de Ocón prohibir unha asemblea que acabou en procesamientos no Tribunal de Orden Público. Iso deu paso a unha espiral de acción/reacción que dura de setembro de 1967 a maio de 1968, con dous meses de folga continua en todas as facultades agás a de Farmacia.

O maior momento de repre-

Ale de protección de datos e arquivística ampara moito a Ditadura ao contemplar 50 anos sen facer pública a documentación”

Despois de 1939 a universidade formouse facendo valer os méritos de guerra”

Os anos previos ao curso de 1968 foron un punto lento de actividades culturais a reivindicativas que sementaron o camiño”

Os listados represivos leváronse estritamente até despois de morrer Franco”

sión produciuse nos desaloxos da facultade ocupada.

Houbo moita violencia policial, condicionada pola presenza do Director Xeral de Universidades, que veu a Compostela para sancionar os máis discolos. O rector Echeverría non quixo que entrase a policía no primeiro desaloxo, pero no segundo houbo un cordón policial e ma-

llaron na xente, co resultado de dúas ducias de feridos. Na noite daquel 29 de marzo de 1968, cando o director xeral quere marchar de Santiago, houbo unha batalla cabio da estación mesmo con tiros e tivo que ir á estación de Rivadulla a coller o tren. Nese momento o rector Echeverría non tiña controlado as decisións eran gobernativas, con detencións directas nas casas dos principais dirixentes dos estudiantes. A represión tivo unha man máis longa no tempo, porque ademais das expulsións directas de xente que acabou as súas carreiras como puido noutros distritos, houbo unha segunda liña represiva que produciu expulsión de milicias universitarias, mili en África ou graves dificultades para obter os “certificados de boa conduta”. Eses certificados precisábanse para lograr un pasaporte ou un carné de conducir. Estes certificados pasaban pola Falanxe e os gobernos civís, onde había listas moi precisas nas que estaban anotados os estudiantes máis rebeldes. As dificultades tamén as viviron moitos para o acceso a postos de traballo por exemplo no ensino. Os listados represivos leváronse estritamente até despois de morrer Franco e eran elaborados cun sistema de espionaxe e delación interna moi depurada que funcionaba dentro da Universidade. No libro publicó algúns documentos que ilustran ese clima de investigación interna na universidade da Ditadura.

En moitas notas a pé de páxina

inclúe pequenas biografías actualizadas dos protagonistas. O SEU nutriu despois a dereita? Que tivésemos, co paso do tempo, un goberno prolongado do PP ten raíces tamén naquela época. A capa democrática constitucional que se plasmou na transición ten que ver co tecido político que foi creando Fraga desde a súa aparición en Galicia como ministro en 1961. Axiña fai pasar os veráns na Coruña a Franco e se produce o nomeamento do ditador como Honoris Causa da universidade. As estruturas do SEU, das máis tépedas ás más radicais, marcharon despois á opción conservadora culminando a visión longopracista coa que Fraga traballou. Fixen tamén o itinerario dalgunha dasqueles cargos do SEU que aparecen en gobernos civís, con responsabilidades ministeriais ou en cargos intermedios, primeiro en UCD e despois na súa opción natural de AP e PP. Quién darle más voz no libro a algunos deles, pero nin Frutos, que foi secretario xeral da Universidade, nin Ricardo Fernández Castro, que era presidente do SEU no distrito, nin o xornalista Couselo que tamén era seuista, nin o gobernador civil Avenida Porrúa quixeron falar conigo. Resulta curioso que non sexan capaces de contemplar a época con distancia histórica catro décadas despois. Mesmo os policías cos que falei, ainda que prefirán o anonimato, son capaces de dar unha versión desde a súa óptica de “defensa da legalidade vixente”. ●

Estudantes politizados, de garabata e pelo curto

Conta Gurriarán que tamén se pode sinalar unha frontera estética naquel ano, “no 68 hai unha inflexión nas atitudes do estudantado. Un novo compromiso, un querer saber que e como, un acceso á cultura prohibida, uns modos de vida e de relacións que pasan pola modificación do trato co profesorado (xa non hai que levantarse cando entran na clase) e mozos e mozas xa non están separados... A emancipación das familias, que xa viña de atrás, consolida-se, e o influxo do soltar amarras que supuxo a década dos 60, con fitos de impacto como a guerra do

Asemblea na facultade de Medicina en 1968.

ARQUIVO VICENTE A. ARECES

Vietnam, a morte do Che ou a descolonización tamén marcaron o estudantado. Esa

vanguarda pequena de estudiantes foi capaz de marcar moitas cousas e o cambio de

actitude vital duns poucos estendeuse de contado. Aquela semelle transmitíase despois desde a universidade ás vilas e cidades de orixe, onde se participaba no asociacionismo cultural, que prende con máis força desde 1968 e comeza a militancia política. As fotos das asembleas daquelas anos tamén amosan que é o punto de inflexión da estética da época. Moi pronto comenzaron a mudar peiteados e vestimentas, chegou o vaqueiro e o pelolongo. O estudantado do común que se mobilizou no 67/68 aínda vestía de garabata e pelo curto”. ●

A HIPOTECA

Xavier López Rodríguez

E stabamos tan ocupados vendéndolle o exemplo da Transición a outros países que esquecemos de fazer autocritica para comprobar se o sistema está eivado. Agora estamos comenzando a comprobar que a democracia española quedou asentada sobre demasiadas hipotecas, a Lei de Amnistía, entre outras. Democracias más serias avanzaron máis de presa, librándose de hipotecas como esa Lei do Punto final que Raúl Alfonso apadrinou na Arxentina no 1987 e que 22 anos despois foi derogada para xular os executores dunha política xenocida. Pasaron 33 anos desde a promulgación da Lei de Amnistía que a ONU considera tan ilegal como a do Punto Final. Organismos defensores dos dereitos humanos clamaron no deserto, polo de agora, contra o que os españoles seguimos sen ver como xenocidio: a desaparición forzada de máis de 100.000 persoas. Se cadra demasiado acostumados ás hipotecas, seguimos sen comprender que todas as vítimas merecen, polo menos, unha reparación moral. As vítimas españolas aínda son invisibles, salvo Baltasar Garzón, que de xuiz se cadra un chisco prepotente pasa a converterse nunha vítima famosa para que gocen os que nunca creron na democracia pero que se amparan nela e nas hipotecas sobre as que se asenta para convertela en canle de vinanza, nun aviso. A Lei de Amnistía deixou todo ben atado. Quen se atreva a tentar desatalo para facer visibles as víctimas pode acabar descabezado. Semella que preferimos seguir mantendo unha democracia hipotecada, aínda que non sexa exemplar. Estanse a sentar as bases para que os herdeiros do franquismo, os beneficiarios da nosa hipoteca, nos veñan dicir: “Vemos notificarles que deben abandonar a súa casa”. ●

As vítimas españolas aínda son invisibles”

EN POLEIRO ALLEO

Santiago Carrillo asinando libros na Feira do Libro de Madrid no 2006.

O TRIBUNAL CONSTITUCIONAL E ASOBERANIA POPULAR

“Se o principio fundamental da Constitución establece que a soberanía pertence ao pobo e o órgano desta soberanía é o Parlamento, ten sentido que un grupo de xuristas, por moi reputados que sexan, posúa autoridade para anular ou modificar o que aprobou o órgano da soberanía popular? Non significa iso a anulación da soberanía popular?”. Esta reflexión corresponde a Santiago Carrillo, que é o autor dun artigo que publica *El País* e que aborda o papel do Tribunal Constitucional en relación ao Estatut de Catalunya. “Catro anos de deliberacións, varios plenos do TC sen chegar a un acordo, para desembocar, segundo parece, en tres posicións distintas, desaconsellarian meterse en más negociacións. Penso que negociar consensos é más unha tarefa de políticos que de maxistrados. O TC daría unha proba de sabedoría reconfiéndole que nestas circunstancias o mellor é deixar as cousas como están, tendo en conta que a práctica destes últimos catro anos de Estatuto catalán non foi negativa”, entende o veterano político comunista. Ademais sinala que “un dia, cando as condicións sexan favorábeis e se acometa a tarefa da reforma constitucional, debería abordarse a cuestión de se

o TC debe manterse, de se non termina sendo unha negación da soberanía popular. Un órgano semellante nos EE UU, o Tribunal Supremo con maioria republicana, foi o que tras unhas eleccións dubiosas outorgou a presidencia do país a Bush, coas consecuencias catastróficas coñecidas”.

AEPISTOLA DE SAN PAULO

Josep María Espinás, en *La Vanguardia*, aborda o fallo xudicial que declarou legal o diario *Egunkaria* e lembra “que, cando gobernaba Aznar, un maxistrado fixo pechar o diario *Egunkaria* porque estaba ao servizo da ETA. Agora, a prohibición foi anulada, precisamente polos xuristas da Audiencia Nacional encargados dos asuntos de terrorismo. A

En España son moi poucos os casos de pederastia entre o clero”

Juan A. Martínez Camino
Portavoz da Conferencia Episcopal.

sentenza di que as probas da acusación non tiñan ningunha base, que eran ridículas”. Tamén sinala “a única explicación da inxustiza do peche do xornal: estaba escrito en éuscaro”. O xornalista indica que “a absolución dos responsábeis do diario vasco tardou sete anos en chegar. É tempo máis que suficiente para que unha publicación que non infrinxía ningunha lei quedase decapitada; cos consecuentes prexuízos. O xeito máis eficaz de matar un xornal é evidente: non deixalo saír. E a nova sentenza é rotunda: di que é un erro considerar que todo o que teña relación co éuscaro e a súa cultura debe estar vinculado á ETA”. Espinás pregúntase se “halinguas delituosas” e dá un exemplo: “Se no País Vasco se identificou unha lingua co terrorismo, en Cataluña non foi necesario facelo para prohibila. O catalán xa era, en por si, delituoso. Nun acto onde estaba o señor Robles Piquer, cuñado de Fraga e responsável da censura, pregunteille por que se prohibiu que se gravase en disco unha epistola de san Paulo. É que san Paulo era indesexábel para o réxime? Estupefacto, respondeume que non podía ser certo o que lle día. Esperei uns segundos para

precisarle que a epistola prohibida estaba gravada en catalán. Entón o político entrou nun silencio que xamais esquecín.”

FEIXÓ CONTRA FRAGA, NON CONTRA TOURÍNO

En relación coa decisión de suprimir entes autónomos da Xunta, informa en titulares *El Correo Gallego* que “só un dos organismos que caen foi creado polo bipartito”. A noticia indica que “dos 42 organismos da Administración paralela que o Executivo de Feixó decidiu suprimir tan só un foi posto en marcha polo bipartito. O resto, coas 34 fundacións para o desenvolvemento comarcal á cabeza, corresponden aos 14 anos de mandato de Manuel Fraga na Xunta de Galicia”. Tamén explica que “en 1994, o Executivo popular decidiu impulsar a comarcalización de Galicia. Ese ano constituíronse as primeiras 19 fundacións co obxectivo de implantar un modelo de desenvolvemento equilibrado, baseado na dinamización dos recursos locais. O proceso seguiu en marcha até 2002, cando se conformaron as dúas últimas no Salnés e Terra de Soneira. Mais os obxectivos nunca se cumpriron. Na práctica, a operación reduciuse á construción de modernos edificios que serviron para acoller algúnsha exposición e pouco máis. Desde a chegada do bipartito ao poder permanecían inactivos, polo que o Executivo de Emilio Pérez Touriño decidiu comezar a pasada legislatura os trámites para eliminarlos. Deixounos sen concluir e agora Núñez Feixó decidiu culminar o proceso. De momento descoñécese cal será o uso que terán os inmobles”. Ao final, Feixó deixará de botarlle a culpa de todo ao bipartito para criticar a Fraga.

Feixó e Manuel Fraga en Vilalba durante a campaña das autonómicas. XOSE MARÍA

MULLER PÚBLICA

María Relmóndez

Hai que ainda a estas alturas da historia pretende falar dunha linguaxe neutra, immutable e ben cimentada nun suposto canon gramatical enviado se cadra pola lei de deus. As reaccións exacerbadas ante calquera intento de amosar e practicar unha linguaxe que inclúa a todas as persoas proxeadamente de algúns ata provocar auténtica inquina e violencia verbal inusitada. Chama a atención tal fenómeno nun contorno como o galego onde por unha banda pedimos que se retire do diccionario da RAE a definición de galego como parvo pero pola outra mantemos no diccionario da RAG a definición de “pederasta” como “homosexual” ou un cento de aberracións de xénero (empezando pola inversión da orde alfabetica). Nin a coherencia é unha virtude do sexismo, nin o sexismo na linguaxe non pode desvincularse das academias nas que cada vez que queda un “sillón” libre non se preocupan en compensar o que dexustiza é e volvan nomear un señor, porque non había abondos, como se non tivésemos unha longa lista de mulleres, empezando por María Xosé Queizán, con méritos dobramente demonstrados.

No fondo, os ataques permanentes ás ideas dunha linguaxe inclusiva e ás persoas que a defendemos non poden verse desvinculados do resto. Se cadra facer visibles as mulleres na linguaxe provoca tales reaccións de intolerancia e estupidez eruidita porque o que molesta debe de ser que muller pública deixa de significar o que estableceron para tal sintagma uns señores académicos en certo momento e pase a significar o que debe, que as mulleres estamos alá onde se toman as decisións que lle afectan ao común.

O sexismo na linguaxe non pode desvincularse das academias nas que cada vez que hai sitio libre se opta por ocupalo cun señor”

A UE pon os cartos para o inglés,
pero a Xunta non substitúe os profesores

Algúns centros con ensinantes acollidos ao Proxecto de Anticipación de Linguas Estranxeiras quedan sen profesores que cubran as baixas

H.V.
Rafael Márquez obtivo un permiso para unha licencia dun mes na primeira fase do Proxecto de Anticipación de Linguas Estranxeiras, unha iniciativa de formación do profesorado que financia a Unión Europea. O pasado 14 de abril, comunicoulle a súa baixa á Consellería a través dunha aplicación informática que xestionan os centros, mais desde que comenzou os seus estudos o 19 de abril, o seu colexio está sen substituto. Coma el chegou a haber só en Vigo 12 casos.

77

Este inverno
chegou a haber un coleixio
de Baiona que, de cinco,
tres profesores estaban
enfermos e non se cubrían
as baixas”

[Xosé Saláns]
Secretario de CIG Ensino en Vigo.

último trimestre”, resume o secretario xeral da CIG Ensino, Anxo Louzao. Entre tanto, hai profesores formados por Europa e alumnos sen ningún que lles dea clase.●

PACO VII ABARRO

Este é o noso papel. A Nosa Terra. Subscríbete.

Boletín de suscripción

Nome Apelidos
..... Endereço

Cód. Postal Teléfono
Población N.I.F.

Subscríbese a *A Nosa Terra* por un ano/sexestre ao prezo de:
 Galiza/Estado/Portugal 96 euros/ano, 48 euros/sexestre.
 Europa 115 euros/ano.
 América 130 euros/ano.

a) Subscríbese para o Estado español Talón bancario adxunto
b) Para o resto do mundo
 Xiro internacional a nome de *A Nosa Terra*. Apdo. 1.371 Vigo.

Cheque bancario adjunto

Pagamento domiciliado

Banco/Caja de Ahorros
 Conta ou Libreta
 Titular
 Poboación Provincia
 Sírvanse tomar nota de atender ata novo aviso, e con cargo á miña conta, os recibos que
 meu nome lle sexan apresentados por Promocións Culturais Galegas S.A. (A Nosa Terra)

Pagamento con cargo ao meu cartão de crédito

Data de caducidade do cartão (imprescindível)

Nome do titular _____

O acontecido nos centros de ensino vigueses cos profesores que se ausentaron para participar no Programa PALE é a punta do iceberg dunha conduta na que incorre a Consellería. "Como haxa unha baixa de menos de sete días, non envían substituto", sinala o secretario comarcal da CIG Ensino de Vigo, Xosé Saiáns. "Este inverno chegou a haber un colexiño de primaria de Baiona que, de cinco, tres profesores estaban enfermos e non se cubrían as baixas", engade.

"Hai unha tendencia a non cubrir as substitucións ás veces mesmo durante dúa semanas; o problema agudizouse no

EIJMAGASALIO

Subscríbese a *A Nosa Terra* e recibe gratis os dous magníficos volumes da obra *Os xoguetes esquecidos*, de Xosé López González e Xosé Manuel García, un percorrido polos xoguetes populares galegos: andacamas, asubios, caballos de patacas, colares de bugallos, carrizos de cama... E, ademais de recibir o semanario na casa, terás descontos especiais de até un 20% en todas as publicacións de Edicións *A Nosa Terra*.

A alternativa 'verde' para Colombia

O alcalde de Bogotá, Antanas Mockus, converteuse na sorpresa previa ás presidenciais do 30 de maio, para as que segue a ser favorito o uribista Juan Manuel Santos

Roberto Mansilla Blanco
Analista do IGADI (www.igadi.org)

De cara aos comicios presidenciais colombianos previstos para o 30 de maio, xorde no escenario político unha candidatura alternativa ao até agora hexemónico poder do "uribismo", deseñada en torno á alianza progresista do Partido Verde liderada polo alcalde bogotano Antanas Mockus coa alianza do independente de esquerda, o alcalde de Medellín Sergio Fajardo.

A última gran sondaxe a nivel estatal realizada pola empresa Ipsos revela síntomas comprometidos para o oficialismo, provocando irritación e nerviosismo no presidente Álvaro Uribe Vélez de cara a consolidar a candidatura do seu "delfín", o ex ministro de Defensa Juan Manuel Santos, así como a continuidade do polémico proxecto político da "seguridade democrática".

Nesta conxuntura de intención de voto, Santos segue a liderar as enquisas cun 30%, mentres Mockus avanza aceleradamente cun 20%, deixando a candidata do Partido Conservador, Noemí Sanín, cun 12%. Así, diversas sondaxes e análises políticas especulan coa elevada posibilidade de celebrar unha segunda volta electoral, prevista para o próximo 20 de xuño, hipoteticamente entre Santos e Mockus.

A "REVOLUCIÓN VERDE". A qué se debe o repentina impulso de Mockus nas enquisas? É realmente posibel albizcar unha derrota do "uribismo" nas próximas eleccións? Se ben a popularidade de Uribe segue a ser sólida, obsérvanse síntomas sociais de esgotamento co seu legado político, en especial ante a excesiva énfase outorgada á seguridade.

Por outra banda, e ainda que

Candidatos á presidencia de Colombia. Desde a esquerda, **Antanas Mockus** (Partido Verde), **Noemí Sanín** (Partido Conservador) e **Juan Manuel Santos** (U).

JOHN VIZCAINO / REUTERS

Aínda que o uribismo segue a ser hexemónico, nótanse síntomas de esgotamento”

Mockus gañou prestixio como alcalde na capital colombiana, e até foi gabado polos seus adversarios por reducir a delincuencia”

a candidatura de Santos se proxecta baixo o verniz da seriedade e da solidez, a mesma non termina de consolidarse no panorama electoral. Na opinión pública colombiana especúllase con que Uribe será o "poder na sombra" ante unha hipotética presidencia de Santos.

Dentro doutra perspectiva, Mockus consérvase como un dos políticos máis carismáticos, populares e con maior traxectoria nos últimos anos dentro da escena política colombiana, afianzando as súas opcións electorais cunha efectivaxestión

en Bogotá, eloxiada incluso polo propio Uribe en materia de diminución de índices delitivos.

Paralelamente, a intelixente e estratéxica renuncia de Fajardo á súa candidatura en favor de Mockus, para conformar unha plataforma progresista, humanista e ecolóxica, permitelle ao Partido Verde ocupar un importante espazo no espectro político colombiano a través de dúas bazas electorais: por unha banda, alzarse como o máis eficaz contrincante do uribismo; e, paralelamente, consolidarse como unha alternativa dende a esquerda, desprazando o espazo até agora nas mans dun case desaparecido Polo Democrático. Resta observar a posibilidade de dun traspaso de votos dentro da esquerda a favor da fórmula Mockus-Fajardo.

OFINAL DUNHA ERA? Con todo, Uribe calcula as consecuencias persoais e para o seu movemento político, o Partido da U, emanadas dunha eventual derrota electoral de Santos e o fortalecemento dunha opción progresista radicalmente contraria a súa política.

Así, impónense para Uribe as secuelas da "parapolítica" (un 30% dos parlamentarios uribistas investigados por corrupción e conexión cos paramilitares), así como das violacións de dereitos humanos baixo o paraugas da "seguridade democrática", con execucións extrajudiciais incluídas. Igual-

mente, os subornos a parlamentarios exuíces para asegurarse unha finamente infrutuosa posibilidade de reelección, son factores de peso para un Uribe atenazado ante a perspectiva de ver rematado o seu legado cunha derrota electoral.

No se debe esquecer que as demandas de violacións de dereitos humanos poden colocar a Uribe nunha delicada posición unha vez deixe a presidencia, suxeito a un posibel xuízo na súa contra. Cómprase así considerar que o mandatario colombiano non debe menosprezar a posibilidade de repetirse o exemplo do ex presidente peruano Alberto Fujimori en Perú, condenado a 25 anos de cárcere polas violacións aos dereitos humanos.

Uribe tentará evitar a toda costa os escenarios fatídicos, implicándose directamente na campaña electoral de Santos. Pero ningún asegura que a continuidade do seu legado sexa suficiente para frear o ascenso electoral da alternativa "verde" de Mockus.

Pode que así Colombia estea preparándose para un inédito cambio político con importantes consecuencias no contexto rexional, en especial ante as polarizadas relacións con veciños como Venezuela e Ecuador, así como de cara a aliados estratégicos en materia de seguridade como os EE.UU., desexoso de acelerar a construcción de sete bases militares en territorio colombiano. ●

LATEXOS SARKOZY REVÍRASE

X.L. Franco Grande

Conforme Nicolas Sarkozy baixa en popularidade (a súa aceptación polos franceses ao dia de hoxe anda entre o 25 e o 30%) más rufo se pone e más disposto se mostra á agresividade. Boa proba é o seu recente discurso en Seine-Saint-Denis co gallo do 150º aniversario da unión de Saboia a Francia. As recentes revoltas alí habidas reduciúñas tan só a un caso de seguridade. As demais cuestións, socias e económicas, nin se quería as nomeou.

O recurso, unha vez máis, á total prohibición do pano islámico (*niqab*) conseguiu alporriar a uns e a outros, de maneira que o renacido Dominique de Villepin (hoxe con máis aceptación que a do presidente da República, se ben illado politicamente) criticou, con razón, a tendencia deste ás provocacións.

E acertou ao suxerirlle que ningunha reforma que leve a unha prohibición xeral semella coherente coas necesidades do país, podendo resultar pouco práctico lexislar dende a paixón e a emoción –sen esquecer que a proposta, tal como se fai, podería ser inconstitucional.

Nos casos de absentismo escolar inxustificado –o que non é nada novo, ao menos desde 1959–ameazou os pais dos alumnos con cancelar sistematicamente certas prestacións sociais, ameaza que, ao parecer, non foi mal recibida polos franceses afectados. O que non deixa de ser unha proposta tan teatral como oca.

Un diría que Sarkozy quere demostrar que non ten medo dos problemas e por iso máis se revira canto máis grandes son os que lle veñen enriba. Pero, ao mellor, é unha maneira de ocultar que xa empezan a ser moi difíciles de aturar. ●

Villepin, hoxe con máis aceptación social, criticou a tendencia á provocación de Sarkozy”

Sarkozy en caída libre

Dous de cada tres franceses consideran un fracaso a súa presidencia. O PP deixou de citalo como exemplo de liderado

Xurxo González

A chegada ao poder de Nicolas Sarkozy en maio de 2007 foi saudada polo Partido Popular case como un éxito propio. O político de ascendencia húngara accedeu á presidencia de Francia tras obter o 53% dos votos, superando amplamente a Segolene Royal, candidata socialista. Sarkozy converteuse a partir dese momento nunha icona a imitar pola de reita española. O seu discurso conectaba perfectamente co do PP naquel momento: interese por definir (e de paso defender) a identidade francesa fronte a supostos ataques foráneos, dureza na represión dos disturbios de 2005 na periferia de París e un programa económico baseado na redución de impostos e da protección aos traballadores.

Pese ao apoio de Sarkozy e da chanceler alemá Angela Merkel a Raxoi, Zapatero foi reelixido como presidente en marzo de 2008. Dous anos despois, o apoio do francés sería máis unha carga que unha axuda. O 66% dos cidadáns franceses opinan que os tres primeiros anos de presidencia de Sarkozy constitúe un "fracaso", e só un 25% opina

Só o 36% ve con bos ollos as súas orientacións políticas segundo unha enquisa de *Liberation*"

O desemprego superou a finais de 2009 o 10%, unha cifra que non se daba en Francia desde hai dezanos"

A reforma das pensións e a redución de emprego público provocaron grandes folgas entre 2007 e 2009"

Nicolas Sarkozy, presidente de Francia.

SEBASTIEN PIRLET / Reuters

na o contrario, segundo unha recente enquisa promovida polo xornal *Liberation*. Ade-

mais, só o 36% ven con bos ollos as súas orientacións políticas.

ATUADO NA ECONOMÍA. A oposición francesa foi moi dura con Sarkozy desde 2007. O seu

programa económico foi moi criticado, en especial as medidas propostas para a saída da crise. Un plan para axudar as entidades financeiras foi contestado cunha dura serie de folgas que paralizaron o país en 2007, 2008 e 2009. O mesmo pasou co intento de reducir o sistema de protección social, en especial as reformas do sistema de pensións.

O crecemento da economía francesa mantívose por debaixo do 1% en 2009 e prevese que se manteña en torno a esa cifra en 2010. As políticas desenvolvidas por Sarkozy non evitaron que no último trimestre de 2009 o desempleo superase o 10%, segundo Eurostat. Hai que mirar dez anos atrás para atopar unha estadística más desfavorábel. Na Francia continental o número de persoas que buscan traballo ascende a 2,7 millóns.

Estas cifras explican, en parte, o duro revés que o presidente francés sufriu nas recentes eleccións rexionais. Os socialistas conseguiron na primeira volta arredor do 30% dos votos, polo 28 da UMP, o partido de Sarkozy. Outros grupos de esquerda acumularon un 25% dos votos, e o ultradereitista Frente Nacional ascendeu até o 12%. Na segunda volta, celebrada o 21 de marzo confirmouse que 21 das 22 rexións francesas quedaban en mans do Partido Socialista.●

SARGADEIROS

TERRAS GALEGAS ELABORADAS CON IDEAS DO NOSO TEMPO

Desde a esquerda, o ministro de Industria brasileiro, **Miguel Jorge**, o candidato da dereita á presidencia, **José Serra**, o presidente, **Luiz Inácio Lula**, e a candidata da esquerda a substituto, **Dilma Rousseff**, na cidade de Sorocaba.

PAULO WHITAKER / REUTERS

Sorpresa nas previas ás eleccións en Sudamérica

No Brasil dábase por feito a volta dos conservadores ao poder; en Colombia, a continuidade do uribismo. Hoxe está máis perto o mantemento da esquerda en Brasilia e o cambio de esquerdas en Bogotá

Laudelino Peláez

Director do Instituto para a Proxección e a Análise Exterior (IPAEX)

Hai dous meses as crónicas sobre as eleccións no Brasil e Colombia apuntaban cara ao cambio en Brasilia e cara á continuidade en Bogotá. Hoxe, o Brasil está máis próximo da continuidade e o cambio en Colombia é unha opción.

Dar por sentada unha vitoria de José Serra cando ainda a candidata oficial do PT non fóra proclamada, cando Lula aínda non entrara en campaña era descoñecer o funcionamento interno de países con dinámicas propias. Nunca dubidaron na dirixencia da campaña de Dilma Rousseff que estaban en condicións de concorrer. Os estrategos do PT estaban máis preocupados coa posibilidade de que o dinámico, mozo e carismático gobernador de Minas Gerais, Aécio Neves, aceptase ir de vicepresidente na fórmula presidencial de Serra que das

pesquisas que daban unha desvantaxe de 30 puntos.

O mapa político do Brasil é un complexo que braca cabezas de partidos e alianzas sorprendentes que cómpre descifrar.

A principal tarefa que afronta Rousseff é articular a base de apoio electoral, integrando veilos aliados como Ciro Gomes que hoxe concorren, pero sen posibilidades de chegar ao Palacio do Planalto.

Entraba dentro do guión que comezase os ataques despiadados dos principais xornais como a *Folha* ou o *Estado de São Paulo*, que non respectan nin sequera a figura de Lula con índices de popularidade superiores ao 70%. Así foi nos anteriores procesos electorais. Conta con axudas imprevistas, como a caída en desgraza do DEM, partido aliado do PSDB de Serra, no que o gobernador de Brasilia, Roberto Arruda, e o seu herdeiro, Paulo Octávio Alves, están detidos por corrupción, conspiración e chantaxe.

“

Serra quere recuperar
a iniciativa propondo
políticas
de desenvolvimento
alternativas ás de Lula”

“

Uribe pediu unha xuntanza
de partidos conservadores
para parar a “bola
de neve” do cambio”

Ao contrario que Fernando Henrique Cardoso, que sacou os seus ideólogos da Pontificia Universidade Católica de Rio, Serra está procurando na Universidade Pública de Campinas os cerebros para deseñar políticas de desenvolvemento que contrarresten a segunda parte do Programa de Aceleración do Crescimento que Lula está a promover.

ALIANZA DOS EXALCADES. En Colombia a alianza de tres ex alcaldes de Bogotá e un de Medellín, independentes, sen profesor demasiado nos dogmas do ecologismo pero amparados

no paraugas dun Partido Verde que esmorecía, tirou por terra as análises que presumían unha vitoria fácil do vicepresidente uribista Juan Manuel Santos. O que xa se coñece como o Tsunami Verde presenta como fórmula para a presidencia o filósofo Antanas Mockus, e como o vice o matemático Sergio Fajardo, unha figura emergente na política nacional. As sondaxes falan de que podería gañar de celebrarse hoxe unha segunda volta contra Santos.

O voto da mocidade nucleado en activas redes sociais e das clases medias urbanas para que a doutrina da Seguridade Nacional e a liña dura contra as FARC xa non ten a relevancia que tiña cando o grupo insurxente tiña maior capacidade operativa. As novas preocupacións sociais demandan mellora dos sistemas educativos e sanitarios, ética democrática na clase política e seguridade nas violentas cidades.

Nun é de estranhar que un alarмado Álvaro Uribe pida unha urgente unión dos partidos conservadores para protexerse do que denomina imparábel bola de neve verde. Na esquerda, o Polo Democrático aínda non se explica o fenómeno verde que lle meteu o dente no seu electorado.●

VITORIA CLARA/HUNGRIA O CONSERVADOR ORBAN VOLVE AO PODER

Victor Orban volve converterse en primeiro ministro de Hungria oito anos despois de perder as eleccións

Viktor Orbán, futuro primeiro ministro de Hungria. Líder do centro dereita maxiaria estivera catro anos no poder (1998-2002) pero fracasou no seu intento de hexemonizar o mapa político do seu país cun amplio movemento dereitista. Agora pode intentalo de novo grazas á amplísima maioria obtida no parlamento (dous terzos dos escanos). Os expertos consideran que foron clave no seu triunfo a crise económica e as promesas de maior gasto público.

ACORDO COMERCIAL / EXURSS UCRAÍNA ALBERGARÁ A FLOTA DE RUSIA EN CRIMEA

A pesar dos violentos incidentes no parlamento, o presidente e o goberno ucraíno aceptaron o acordo comercial con Rusia polo que se comprometen a permitir unha base aeronaval deste país en Sebastopol (Crimea) a cambio dunha rebaixa no prezo do gas ruso que Ucraína compra dun 30%. Os rusos manteñen destexido a presenza no mar Negro e Ucraína consegue unha nova fonte de recursos.

BAIXA PARTICIPACIÓN / AUSTRIA O SOCIALDEMÓCRATA FISCHER VENCE A ULTRADEREITA

Heinz Fischer recunca como presidente de Austria tras as eleccións do 25 de abril. O socialdemócrata obtivo o 79% dos votos na segunda volta, por diante da candidata ultradereitista Barbara Rosenkranz (15,6%). Fischer é un dos políticos más prestixiosos do país centroeuropéo e combinou no seu anterior mandato gran capacidade de diálogo cos conservadores sen esquecer o combate á extrema dereita, con moitos apoios nos últimos tempos.●

Heinz Fischer, presidente austriaco.

X. Guerra pensa que o concurso ólico vai 'moi ben'. Pese ás críticas que o proceso recibiu por ser máis favorábel a grandes compañías foráneas, o conselleiro de Economía asegura que ten "boas sensacións". Segundo afirmou, na primeira semana do prazo de 3 meses que comezou o 19 de abril non se presentou ningunha solicitude. Ademais pediulle ao ministro de Industria que "clarifique a política de primas ás enerxías renovábeis".

ECONOMÍA.15.

ANOSATERRA
29 DE ABRIL - 5 DE MAIO DE 2010

1º DEMAIO

Os sindicatos culpan o capital financeiro da subida do paro até o 15%

CCOO e UGT maniféstanse xuntas o 1º de maio, mentres que a CIG critica os pactos das centrais estatais coa patronal

Xurxo González

A celebración do 1º de maio vén precedida pola filtración dos datos da Enquisa de Poboación Activa (EPA) para o primeiro trimestre de 2010. Estes datos, que non debían ser feitos públicos até o 30 de abril, apareceron na páxina do INE o 27, algo que a institución achacou a un "erro informático". Ao peche desta edición non había confirmación de que as cifras descubertas por un redactor de ABC fosen as definitivas. De ser certas, estas estatísticas revelan que o paro no conxunto do Estado supera o 20%, a cifra máis alta desde 1997. En Galiza o número de persoas sen emprego superaría o 15,46%, o que suporía bater as previsión da Xunta para todo o ano 2010 e un espectacular incremento desde o 12,88% que se rexistrou no último trimestre de 2009.

Nesta difícil concuntura as principais centrais sindicais en Galiza celebran, como vén sendo tradicional, o Día do Traballo por separado. As de ámbito estatal, UGT e CCOO, manifestaránse unidas e emitiron un comunicado conxunto, que fixeron público os seus líderes, Xosé Antonio Gómez e Xosé Manuel Sánchez Aguión, respectivamente. A CIG convoca as súas propias mobilizacións, xa que, como expresou Xesús Seixo, o seu secretario xeral, non están de acordo coa estratexia sindical das anteriores.

POLÉMICA POLO PACTO COA PATRONAL. De feito, un dos lemas que a central nacionalistas levará a todas as comarcas é "Empregos e salarios dignos. Non ao pacto social". Seixo incidiu en

que "as outras organizacións sindicais dedícanse a fomentar a idea de que a través do pacto social e das mesas de diálogo que teñen constituídas en Madrid se poden articular alternativas á crise, no canto de combatar as causas que a provocaron".

O secretario xeral da CIG considerou que se está transmitindo "unha idea profundamente equivocada", ao facerlle crer á poboación que a solución para saír da crise está no mercado laboral e na reforma dese mercado. Na súa opinión, "non foi nin a súa rixidez nin os altos salarios os que a provocaron, senón a economía especulativa e mesmo a política de moderación salarial dos últimos anos, que provocou unha caída do consumo ou mesmo o endebedamento masivo da poboación para poder consumir".

UGT e CCOO afirman pola contra que "o actual proceso de diálogo social sobre o mercado de traballo débese orientar á procura de acordos que melloren a actual situación do emprego no noso país". Para iso propoñen unha serie de medidas entre as que destacan "a redución de xornada para manter o emprego e reducir a contratación temporal inxustificada".

Na opinión das centrais estatais o asinamento do Acordo para o Emprego e a Negociación Colectiva 2010-2012 [asinado coa patronal] establece "incrementos salariais moderados, adecuados ao contexto económico, que garanten o mantemento do poder adquisitivo". O obxectivo deste pacto é o de "contribuir á reactivación económica desde a

Unha das manifestacións celebradas o pasado ano.

PACO VILABARROS

O desemprego en Galiza aumentou do 12,88% ao 15,46% en só tres meses, segundo datos filtrados polo INE"

A moderación salarial dos últimos anos, provocou unha caída do consumo e o endebedamento masivo da poboación"

Xesús Seixo

CIG.

É imprescindible establecer controis sobre a economía somerxida, os fondos especulativos e os grupos de investimento privados"

Manifesto de CCOO e UGT

negociación dos convenios colectivos nos sectores e empresas". Aínda así, CCOO e UGT consideran "urgente que se cumpran os convenios pendentes de anos anteriores, máxime logo das sentenzas do Tribunal Supremo que lles dieron a razón aos traballadores e sindicatos".

FOCO NO CAPITAL FINANCIERO. A pesar destas discrepancias, as tres centrais coinciden en reclamar un maior control sobre o capital financeiro, especialmente aquel embarcado en operacións especulativas. Así, CCOO e UGT comezan o seu manifesto considerando "imprescindible establecer controis sobre a economía mergullada, os fondos especulativos e os grupos de investimento privados. Precisamos un novo modelo de goberno do mundo financeiro orientado a garantir o desenvolvemento do sistema produtivo. ??Da mesma forma, apoiamos o establecemento dun imposto sobre as transaccións financeiras que

axude á recuperación económica mundial".

Do mesmo xeito, Seixo lembrou que "a CIG aposta por controlar o sector financeiro, potenciar a economía produtiva fronte a especulativa, eliminar os paraísos fiscais e crear unha banca pública para garantir que os recursos cheguen ás familias ou ás empresas necesitadas". As centrais coinciden tamén en criticar os recortes de gasto público, así como os ataques aos servizos e pensións xestionados polo Estado.●

Actos centrais

CIG: Manifestación en Vigo, con saída do Cruce da Doblada, ás 12h00.

UGT e CCOO: Manifestación en Vigo, con saída do cruce entre Vía Norte e Urzáiz, ás 11h30.●

PERSPECTIVAS SOMBRÍAS

Manuel Cao

Os indicadores socioeconómicos indican un grave deterioro da economía española que semella a desentrase nas augas movedizas que a poden levar a un desastre maior mentres parte dos dirixentes políticos ensaia estratexias de loita fraticida encirrando os seus membros más impetuosos e agresivos. Non é razoábel esperar que a economía alema poida dixerir todos os desaguisados derivados da xestión absurda e irracional daqueles países europeos que confundiron os baixos tipos de xuro e os fondos comunitarios cun maná ilimitado que alimentaría o crecemento e as melloras na renda e a riqueza dos seus países.

A economía internacional ten claros signos de reactivación e o lóxico é tratar de engancharse a ese novo proceso de medra reorientando os sectores cara á demanda externa pois non hai outra forma de sobrevivir no novo contexto da globalización. Até agora, primaron as medidas paliativas recorrendo ao gasto público na convicción de que a crise non podería durar e, sobre todo, dado o baixo nivel relativo de endebedamento español. Os plans de estímulo serviron para manter a demanda interna, mitigar o aumento do paro e sostener algúns sectores que ameazaban ruína pero, ao mesmo tempo, castigaron ainda máis a saúde das contas públicas cun déficit crecente que xa ameaza a estabilidade financeira do Estado. Ocorre que a redución do gasto en burocracia, servizos públicos e gasto social é custosa en termos electorais e os gobernos son reticentes a pedir sacrificios cando os competidores políticos elixen estratexias implacábeis de acoso e derriba sen reflexionar sobre os posibles estragos do común.

Pouco e pouco, imos albiscando a natureza e gravidade dos errores cometidos que requirirían dun amplio consenso entre os axentes económicos, sociais e políticos cara a un novo modelo de crecemento que ha partir dun cambio radical na estrutura de incentivos e de axustes dorosos pero inevitábeis. A tolaría da construcción modifícou os incentivos e perspectivas de empresarios, traballadores e decisores públicos e, sobre todo, estragou unha enorme cantidade de recursos naturais, económicos, financeiros e tecnolóxicos en actividades non comercializábeis no mercado global, ao tempo que desincentivaba a permanencia de empresas fundamentais do sector real que foron vendidas, reconvertidas ou deslocalizadas deixando a competitividade e a balanza comercial española nun estado penoso.

A entrada no euro daba estabilidade e baixos tipos de xuro, a chegada dos fondos UE trouxo recursos para infraestruturas e modernización tecnolóxica, a plena integración europea era unha boa plataforma para proxeccarse globalmente tanto para as empresas como para as políticas públicas. O electoralismo a curto prazo e a especulación inmobiliaria como estratexia básica de crecemento disparou todos os indicadores á alza por un certo tempo pero queimou as bases dun modelo de medra equilibrada e sostible para varios anos.●

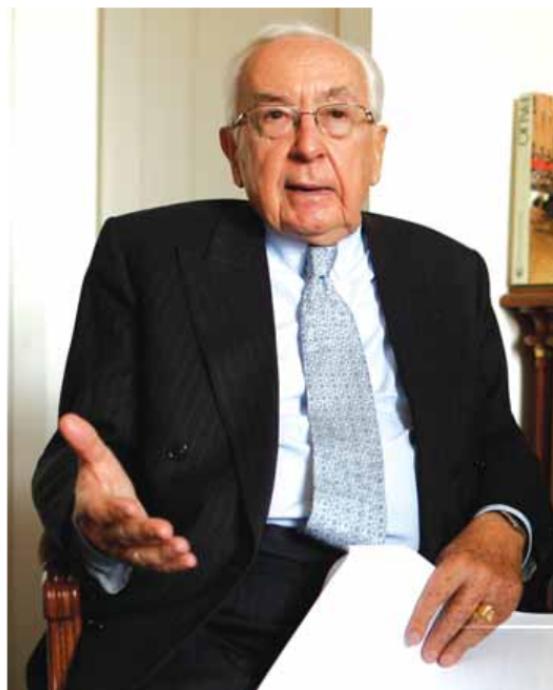
Xurxo González
A tolaría da construcción estragou recursos en actividades non comercializábeis no mercado global"

ECONOMÍA.16.

ANOS A TERRA
29 DE ABRIL - 5 DE MAIO DE 2010

RESPOSTAS Á CRISE

Unha nova regulación influí na venda de 'R'

Jacques de Larosière, promotor da normativa bancaria Basilea II. BENOTT TESSIER/REUTERS

O borrador de Basilea III, que negocian os bancos centrais das principais potencias, penaliza a solvencia das entidades con participacións industriais

Kurxo González

O Banco Internacional de Pagoamento (BIS nas súas siglas inglesas) é un organismo integrado polos bancos centrais de máis de medio cento de Estados, entre os que se contan as principais potencias económicas. A súa sede central levántase en Basilea, cidade que dá nome a dous conxuntos de normas adoptadas para mellorar a solvencia e a estabilidade dos sistemas financeiros.

Agora, tras a gran crise orixinada nos EUU a finais de 2008 polas hipotecas subprime, o BIS traballa na elaboración do acordo Basilea III, con medidas para, na opinión dos reguladores, evitar que se dean restricións de liquidez e de crédito e mellorar a solvencia dos bancos e caixas. Os primeiros borradoreos levantaron unha gran polémica. As propostas incluídas están di-

O prazo de alegacións
esténdese até final de 2010, e moitos prevén que o borrador varie substancialmente"

ridas a restrinxir a capacidade de endebedamento. Así, as diferenzas co sistema actual centrarianse en que se penalizan as participacións industriais e algúns tipos de capital pasarián a estar peor considerados.

RELACIÓN COA VENDA DE 'R'. Fontes da dirección de Caixanova insinuaron que a venda de R foi recomendada polo Banco de España. Sería esta unha das condicións do equipo de Miguel

Ángel Fernández Ordóñez, gobernador do regulador estatal, para autorizar a fusión entre a entidade viguesa e Caixa Galicia. Segundo esta versión, o Banco de España aplica de antemano un dos principios futuros de Basilea III, que exixe que o capital "de máxima calidade" (aquele que se contabiliza para establecer a solvencia) estea sempre dispoñible. Así, as participacións industriais das caixas suporían un lastre para os seus ratios de solvencia.

ATENCIÓN ÁS PARTICIPACIÓNS PREFERENTES. Outro problema para o sector financeiro español vén dado porque o borrador de Basilea III rebaixa a calidade do capital adquirido mediante participacións preferentes. Estes instrumentos, empregados polos bancos, están a medio camiño entre as accións e a renda fixa. Mércanse e cotizan como accións, pero orixinan uns rendementos fixos cada ano.

Os bancos españoles emitiron desde 2009 gran cantidade de participacións preferentes entre clientes minoristas para aumentar os seus ratios de solvencia. Esta colocación foi criticada por algúns analistas, xa que estes instrumentos presentáronse a moitos clientes como carentes de risco, cando isto non se corresponde estritamente coa realidade. De feito, non están cubertas polo Fondo de Garantía de Depósitos, polo que, se a entidade quebrase, o cliente perdería os cartos. Se a modificación se levase a cabo, a solvencia reduciríase.

Con todo, o proceso de alegacións ao borrador está aberto até final de 2010. Transcorrido este prazo, moitos prevén que as medidas propostas se apliquen de xeito moi menos estrito. Isto sen ter en conta que os acordos de Basilea se aplican de xeito progresivo e non ao mesmo tempo en todos os Estados que os asinan. Así, de feito, o chamado Basilea II, adoptado en 2004, aínda non se aplica totalmente, e posiblemente nunca o faga.●

'O Banco de España ve viábel a fusión' Esa foi a principal conclusión que tirou **Marta Fernández Currás** [na foto], conselleira de Facenda, da reunión que mantivo en Madrid cos responsábeis de Caixa Galicia, Caixanova e o regulador estatal. Reconoceu que existen discrepancias en canto ao reparto do poder na entidade resultante, pero afirmou que a súa resolución depende só "das direccións de ambas entidades". ●

ECONOMÍA.17.

ANOS A TERRA
29 DE ABRIL - 5 DE MAIO DE 2010

O BNG contra a suba do IVE

Os nacionalistas piden que non se atrasen infraestruturas en Galiza, pero tamén que o Goberno central aposte pola banca estatal e recade máis aos ricos en vez de aumentar o IVE

Guillermo Vázquez, portavoz nacional do BNG.

IMPOSTOS(II)

Melchor Roel

Secretario de Comunicación
do S.N. de CCOO.

A eficiencia, obxectivo máis que desexábel en economía, non sempre vai acompañada dunha distribución equilibrada da renda. Por iso, algúns socios constrúen mecanismos adicionais ao mercado para mellorar a distribución inicial, á costa da eficiencia. O sector público, mediante o uso da política fiscal, xoga un papel determinante nesta tarefa. Trátase de redistribuír a riqueza mediante dous obxectivos: suficiencia e equidade. Hai 15 días xa falamos da equidade vertical, abordemos hoxe a horizontal.

Esta implica que se lle debe dar o mesmo tratamento aos tributos de calquera renda con independencia da súa orixe; ora proceda do traballo –asaliado ou autónomo–, ora do capital –mobiliario, inmobiliario ou de incrementos patrimoniais (plusvalías). Os gobernos do PP e PSOE apostaron por unha clara dualización do IRPF onde os rendementos do capital tributan cun tipo único do 19% con independencia da capacidade económica do contribuinte, mentres que o resto de rendas contribúen en base aos seus ingresos anuais. A isto cómpre engadirlle que o imposto de sociedades diminuío –do 35 ó 30%– e outros como o de patrimonio ou o de sucesións e doazóns –xustos, progresivos e que gravan unha actividade que non xera riqueza –estanse a extinguir coa beizón de populares, socialistas e BNG no caso galego. Os resultados desta política fiscal irresponsábel en relación á equidade, máis o seu custo para a eficiencia, estércanlle o terreo á mensaxe liberal “para esta viaxe non fan falla alforxas”. ●

X. G.

O BNG comezou cun acto no Centro Social de Caixanova en Vigo a difusión da súa campaña “Non más do mesmo, hai alternativa”, na que sintetiza as súas propostas para saír da crise económica. Os once puntos do documento publicado pola formación nacionálista conxugan medidas e consideracións xerais (defensa dos servizos e as pensións públicas, aumento do gasto do Estado, supresión de deputacións e ministerios, desenvolvemento da Lei de Caixas, impulso ao I+D, reforma laboral para aumentar a estabilidade dos asalariados e garantías para a execución do AVE e do Eixo Atlántico ferroviario nunhas prazos definidos) con propostas moi concretas.

Entre estas últimas destaca a que pide a introdución dun novo gravame no IRPF para as rendas superiores aos 95.000 euros. A reforma fiscal que propón a formación nacionálista completase coa eliminación das bonificacións das que gozan as SICAVs, a creación dunha Oficina Antifraude e a loita decidida contra os paraisos fiscais. En canto ao IVE, o BNG non só critica a subida que levará a cabo o Goberno do Estado a comezos de xullo, senón que propón a medida contraria, isto é, a aplicación de tipos reducidos para as actividades relacionadas coa alimentación.

Piden a introdución dun novo gravame no IRPF para as rendas superiores aos 95.000 euros”

As Administracións públicas deben ter a obriga de pagarles aos seus proveedores nun prazo máximo de 30 días naturais”

O BNG propón a creación dun fondo lácteo con 150 millóns de euros”

30 DÍAS PARA PAGAR. O BNG considera que “o atraso inxustificado no cobro de facturas está a poñer en apuros a moitos autónomos e pemes”. Para evitalo, propón que “as Administracións públicas teñan a obriga de pagarles aos seus proveedores nun prazo máximo de 30 días naturais”. Este período aumentaría até os 60 días no caso do sector privado. Moitos pequenos empresarios pasan dificultades porque non cobran até pasado perto dun ano.

Os nacionalistas propoñen que o ICO funcione como banca pública, con liñas de crédito específicas para o sector agrario e pesqueiro. Ademais, prestan especial atención ao sector lácteo ao pro-

poñer a creación dun fondo de 150 millóns de euros que sirva de apoio aos gandeiros. A solución dos problemas da pesca galega pasa, segundo o BNG, polo control das importacións.

Para outro dos sectores más castigados pola crise, a construcción, apostan por impulsar a vivenda de protección oficial. Os nacionalistas propoñen aplicarlle ademais o tipo superreducido do IVE. As infraestruturas serían outro punto forte da estratexia do BNG para afrontar a caída da construcción. Os portos exteriores de Ferrol e A Coruña, a Autovía Transcantábrica e a A-54 entre Santiago e Lugo son algunas das que “non se poden demorar”. ●

O neoliberalismo ten dous pais

O documento resume ademais a análise do BNG sobre a orixe das actuais dificultades. Así, consideran que “a crise non xurdiu espontaneamente nin por que si. É o produto da aplicación de políticas neoliberais de dereita que foron postas en práctica en Europa tanto por gobernos conservadores como socialdemócratas. Non é posibel saír da crise aplicando xusto as mesmas receitas que a provocaron”

Non é posibel saír da crise aplicando xusto as mesmas receitas que a provocaron”

ción dos mercados financeiros, privatizacións, predominio do capital financeiro sobre o produtivo, vaca-

cións fiscais para os ricos, deterioro dos servizos públicos”.

Así, critica medidas do goberno Zapatero como “o pensionazo, as propostas dirixidas a abaratar o despedimento, o brutal recorte de 50.000 millóns de euros para os próximos tres anos e a redución de postos de traballo no sector público”, pero tamén a actitude do PP, a quem acusa de estar de acordo no esencial co PSOE. ●

Os impostos de sucesión e doazón, que gravan unha actividade que non xera riqueza, estanse a extinguir”

DEPORTES.18.

ANOSATERRA
29 DE ABRIL - 5 DE MAIO DE 2010

Mariño e Torrado, campións mundiais de vela de Farr 40. Os regatistas galegos Vítor Mariño e Paulo Torrado veñen de proclamar-se campións mundiais de vela na modalidade de Farr 40, por primeira vez, formando parte da embarcación italiana *Nerone*. O Campeonato do Mundo de Farr 40 disputouse na Casa de Campo, La Romana (República Dominicana).●

NAMORTE DESAMARANCH

A política nos Xogos Olímpicos

Boicots, propaganda e asasinatos estiveron presentes en distintas ocasións

Antonio Cendán

O recente óbito do que fora presidente do Comité Olímpico Internacional (COI) entre 1980 e 2001, Juan Antonio Samaranch, devolveulle o protagonismo ao movemento olímpico. Moi criticado por algúns e gabado polos que dalgún modo participaron do seu proxecto de política deportiva, entre eles as multinacionais e os organizadores dos Xogos Olímpicos de Barcelona'92, o mando do desaparecido Samaranch tivo más luces que sombras.

A influenza política no ámbito deportivo multiplicouse e as Olimpíadas convertéronse nun gran supermercado mundial, no que se invertiu a famosa proclama do Barón de Coubertin do "importante é participar" pola de "o importante é gañar". Os xogos en vez de ser unha oportunidade de unir os humanos mediante o deporte, son agora unha gran ocasión para ver que multinacional vende máis e mellor.

O COI, durante a época de Samaranch, tampouco foi un referente na loita contra a dopaxe e

os escándalos sucedéronse unha olímpida tras outra. Non embargante, non se lle poden achacar a todos os males que azoutan ao mundo do deporte. Xa antano, incluída a época nazi, os Xogos foron utilizados en beneficio duns poucos, sempre asociados as élites, aquelas que podían permitirse participar. Na actualidade, nas citas olímpicas alternanase, nas distintas vilas olímpicas, deportistas de alto nivel e poder adquisitivo, coma os xogadores da NBA, con outros para os que gañar unha medalla representa unha oportunidade única que lles permitirá acadar no futuro un salario digno.

ESCÁNDALO DO BLACK POWER. A publicidade dos Xogos serviu para levar a cabo todo tipo de reivindicacións. En México'68, dous atletas norteamericanos que corrián a final dos 200 metros quixeron amosar a indignidade coa que estaban a vivir as xentes de cor no seu país. Tommie Smith e John Carlos, os dous negros, subiron ao podio con senllas luvas negras,

un na man dereita e outro na esquerda, mentres agochaban a cabeza ao soar o himno estadounidense. O COI non tardaría nin 24 horas en expulsar a ambos deportistas da Vila Olímpica. Algunxs aproveitaron para lembrar que nosxogos de Berlín de 1936, o COI permitira o saúdo á romana, propio dos réxime nazi, por entender que se "trataba dun saúdo nacional e non dun símbolo político".

A MATANZA DE MÜNICH. Catro anos despois do acontecido en México, en 1972, en Münich, un grupo palestino autodenominado "Setembro negro" cometía o acto más grave da historia dos Xogos. O comando asaltou a vila olímpica escalando un dos seus valados protectores e introduciuse no interior para secuestrar a varios deportistas israelís, coa finalidade de que fosen intercambiados por prisioneiros árabes en poder do Estado de Israel, pero sen conseguir o seu propósito. O intento de rescate foi un fracaso total, custándolle a vida a 12 persoas, entre elas once atletas xudeus, así como aos asaltantes. As competicións deportivas foron suspendidas durante 24 horas. Pero a indignación israelí viría despois xa que o entón presidente do COI, o estadounidense Avery Brundage, negouse a levantar un monumento en lembranza das vítimas da masacre por considerar que podería ser un xesto negativo para a convivencia olímpica. Israel, país condenado en varias ocasións polas Nacións Unidas pola súa actitude cos árabes, abandonaría as competicións en sinal de protesta contra o organismo olímpico.

A ÉPOCA DOS BOICOTS. Até catro Xogos Olímpicos consecutivos sufriren un boicot por parte de distintos países, sendo o más significativo o que lle fi-

Juan Antonio Samaranch.

ixerón os EE.UU. a Moscova'80. Previamente, en 1976, máis de 20 países africanos tamén se ausentaron de Montreal'76 pola presenza de Nova Celandia en terras canadiñas. As nacións do continente negro esixían que se lle negase participar a este último país por competir o seu equipo de rugby na Suráfrica do apartheid. Este boicot apenas foi divulgado e tampouco tivo moi ta incidencia debido ao escaso potencial tanto deportivo co-

ma económico dos boicoteadores.

O boicot más soado foi o que fixeron os norteamericanos a Moscova, en 1980. Coa súa forzada ausencia e a dos seus aliados, pretendían protestar contra a invasión soviética de Afganistán. Tan só acudirían 80 países a súa cita olímpica en terras soviéticas, a menor cifra da historia dende 1956. Algúns dos que acudiron, caso de España e Italia, fixéreron sen os seus símbolos nacionais,

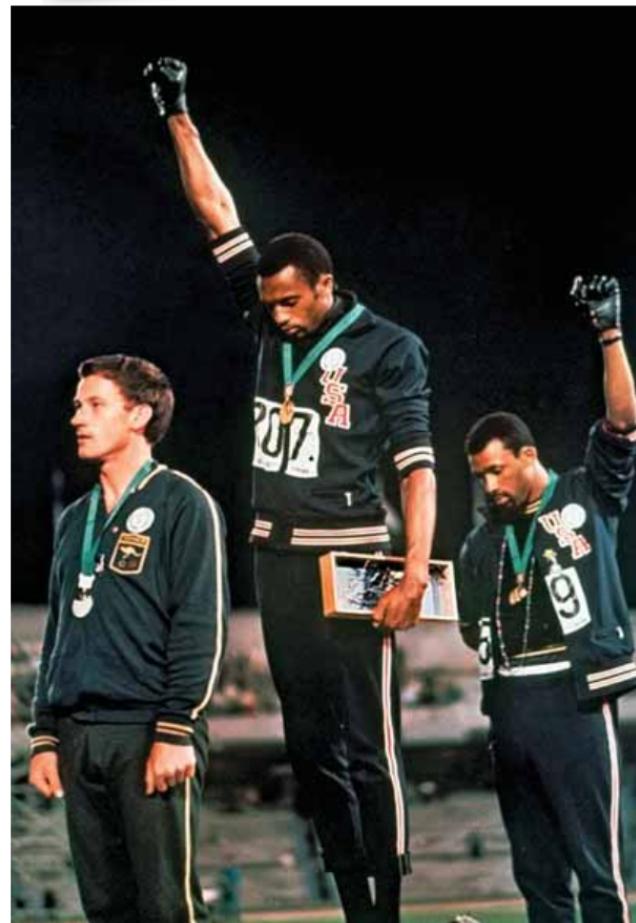

Nadia Comaneci en Moscú'80.

Un palestino de Setembro Negro asomado nun balcón da vila olímpica de Munich.

Tommie Smith e John Carlos no podio con luvas negras en Mexico'68.

OUTRAS IRREGULARIDADES DO MOVIMENTO OLÍMPICO. Pero non foron tan só os boicots os que sacudiron os cementsos do movemento olímpico. Tamén se sucederon outras cuestións tales como a adxudicación da organización, sempre cuestionada e baseada nos criterios dalgúns multinacionais americanas, entre elas unha coñecida marca de bebida refrescantes. Así, a concesión a Moscova, Los Angeles, ou Atlanta, en 1996, estiveron salpicadas de polémicas. Nos dous primeiros casos por carecer de oponentes, en tanto que no terceiro por non concederlos a Atenas, berce do olímpismo moderno e que lle correspondería celebrar o centenario dos primeiros Xogos da era moderna.

Mentres, para a concesión dos Xogos a Barcelona'92, parece ser que non só se tivo en conta a nacionalidade de Samaranch, senón tamén o feito de que en marzo de 1986, o referendo da OTAN, en España, tivera uns resultados positivos. A outra cidade candidata, París, quedou apeada.

En xullo de 2005, Londres

foi proclamada por terceira vez na súa historia cidade olímpica, quedando no camiño de novo a capital francesa, que non organiza unha olímpiada dende hai máis de 90 anos e Madrid. Naquel entón estaba

moi recente o apoio do Goberno británico, encabezado por Tony Blair, á política de George Bush e a oposición franco-xermana a guerra de Iraq. A vitoria de Londres foi unha sorpresa para todos. ●

tes foron os mellores xogos da historia". Aínda así, tamén tiveron algúna implicación política, coma foi a guerra da antiga Iugoslavia. Non se les permitiu participar aos deportistas serbios por responsabilizar ao seu país do conflito dos Balcáns. En 1991, o equipo serbio lograra a medalla de ouro no europeo de baloncesto.

Pero a época dos boicots non rematou aí. Así, en Seúl, en Corea do Sur, no ano 1988 estarían ausentes tres países por cuestións políticas, ainda que o plantón volvے ser minimizado. Negáronse a acudir á cita olímpica surcoreana o seu veciño do norte, a outra Corea, así como Nicaragua e Cuba, un país que tiña un acreditado potencial nalgúns deportes coma o boxeo e o atletismo.

Tan só a finais dos Xogos de Barcelona'92, o presidente do COI pudo pronunciar a tan cacarexada expresión de "Es-

Carl Lewis, Los Angeles'84.

Fermín Cacho, Barcelona'92.

EXPOSICIÓN

Gilberto Zorio, a arte povera á procura

O Centro Galego de Arte Contemporánea de Santiago presenta, até o 27 de xuño, unha exposición que percorre a traxectoria creativa do artista italiano nunha montaxe que altera o espazo do museo

Manuel Xestoso

No medio da efervescencia artística e social da década de 1960, a *arte povera* surdiu coma unha alternativa ao consumismo e a alienación da moderna vida urbana, ao tempo que como movemento artístico que lle plantaba cara á, daquela, todopoderosa arte pop americana. A reunión de personalidades como Giovanni Anselmo, Alighiero Boetti, Kounellis, Mario Merz, Giuseppe Penone ou Pistoletto debémoslla ao crítico Germano Celant quen, moi intelixentemente, logrou que cohabitases a actitude teórica e a estratexia de promoción. Os creadores etiquetados co carimbo da *arte povera* propúñan un regreso á terra, á intrahistoria europea: os seus traballois integraban materiais primarios, elementos básicos do mundo biolóxico, minerais que conectaban co fondo telúrico da experiencia do mundo. A nova poética que enunciaban indagaba nun novo xeito de entender o corpo e a percepción do que o arrodea.

Co tempo, a denominación *povera* mostrouse –coma case todas– excesivamente simplificadora, pero algo de aquel substrato permanece na obra de todos os artistas que participaron da corrente. No caso de Gilberto Zorio, persiste un primitivismo de corte case relixioso –alquímico, afirma el que apunta ao asombro con que deberíamos contemplar o universo, á perdida actitude de inocencia que é preciso recuperar para sopesar debidamente a grandeza do noso pulso vital.

UNHA MONTAXE EXEMPLAR. A exposición que agora se presenta no CGAC permite mergullarse no universo creativo de Zorio grazas a unha montaxe –dunha importancia crucial– que converte o museo nunha especie de caverna platónica por onde pasean as sombras das súas obras. O visitante será recibido con sons que, procedentes doutras salas –doutros visitantes– son debidamente procesados e amplificados para recibo. Ao mesmo tempo, un micrófono está ao seu dispoxo para executar a acción oposta. A disposición das salas foi alterada por tabiques construídos polo artista, o que propiciaría unha percepción inédita do territorio, unha exploración insólita do espazo. As esculturas cobran vida a intervalos regulares grazas a temporizadores que provocan un lóstrego nunha sala, o desprazamento dunha canoa no aire. Mesmo os cambios de temperatura, inducidos por focos e cable incandescentes, deveñen un estímulo case sensual. Por todas partes atopará estrelas.

Resulta difícil explicar como esta enorme instalación remite a unha dimensión que podería pertencer a unha paisaxe prehistórica ou a un ámbito futurista. Hai un misterio que o espectador recoñece e ao que se somete, áida que a extrema simplicidade dos materiais con que está elaborado o conxunto exclúe a probabilidade de ningunha clase de ilusiónismo nin prestidixitación. O abraio primixenio ante a natureza reproduzese; mais inducido por feixes de cables, vexigas de porco inchadas, xavelinas e canoas, anacos de pel... materiais que non dubidariamos en incluir

entre os más humildes e insignificantes.

Ese xesto verdadeiramente taumatúrxico a través do cal os ingredientes más modestos conforman un conglomerado de signos de prodixiosa eloquencia ratifica unha capacidade sincrética que irmandá a espírito da modernidade coa tradición más remota. E, ao mesmo tempo, corrobora o milagre da creación, capaz de infundirlle alma e paixón aos obxectos inertes. A exposición completa semella un ser vivo.

TRANSFORMAR A REALIDADE. Non obstante, non debe pensarse que a intensidade espiritual que desprende a exposición se refuxa nun misticismo pueril. A combinación de materia inerte e enerxía dinámica é un dos sinais de identidade dunha modernidade –xa se pode ver como consolidada tradición– que procura novos vieiros de acción coa caraxe que produce a frustración dos ideais non acadados. Os acordes da *Internacional*, interpretada por unha guitarra eléctrica ao xeito de Jimi Hendrix, lembranos que a *arte povera* naceu nun contexto de sublevación ante unha realidade que requiría ser transformada. *Cambiar a vida*, a esistencia rimbaudiana, pide unha maneira de enfrentarnos á

existencia que os artistas perfilan de modo intempestivo. Na tensión entre tradición e modernidade que observamos na obra de Zorio, ocúltase tamén unha cartografía do progreso, un mapa utópico que activa forzas invisíbeis e dilata o cam-

po da percepción humana. A polisemia incrustada nas obras do CGAC, a multiplicación de sentidos que adquiren no confrontamento entre elas, relacionanse cunha idea da arte como proceso de lenta maduración. O emprego dos >>>

dunha percepción transformadora

En Gilberto Zorio persiste un primitivismo de corte case relixioso que apunta ao asombro con que deberíamos contemplar o universo”

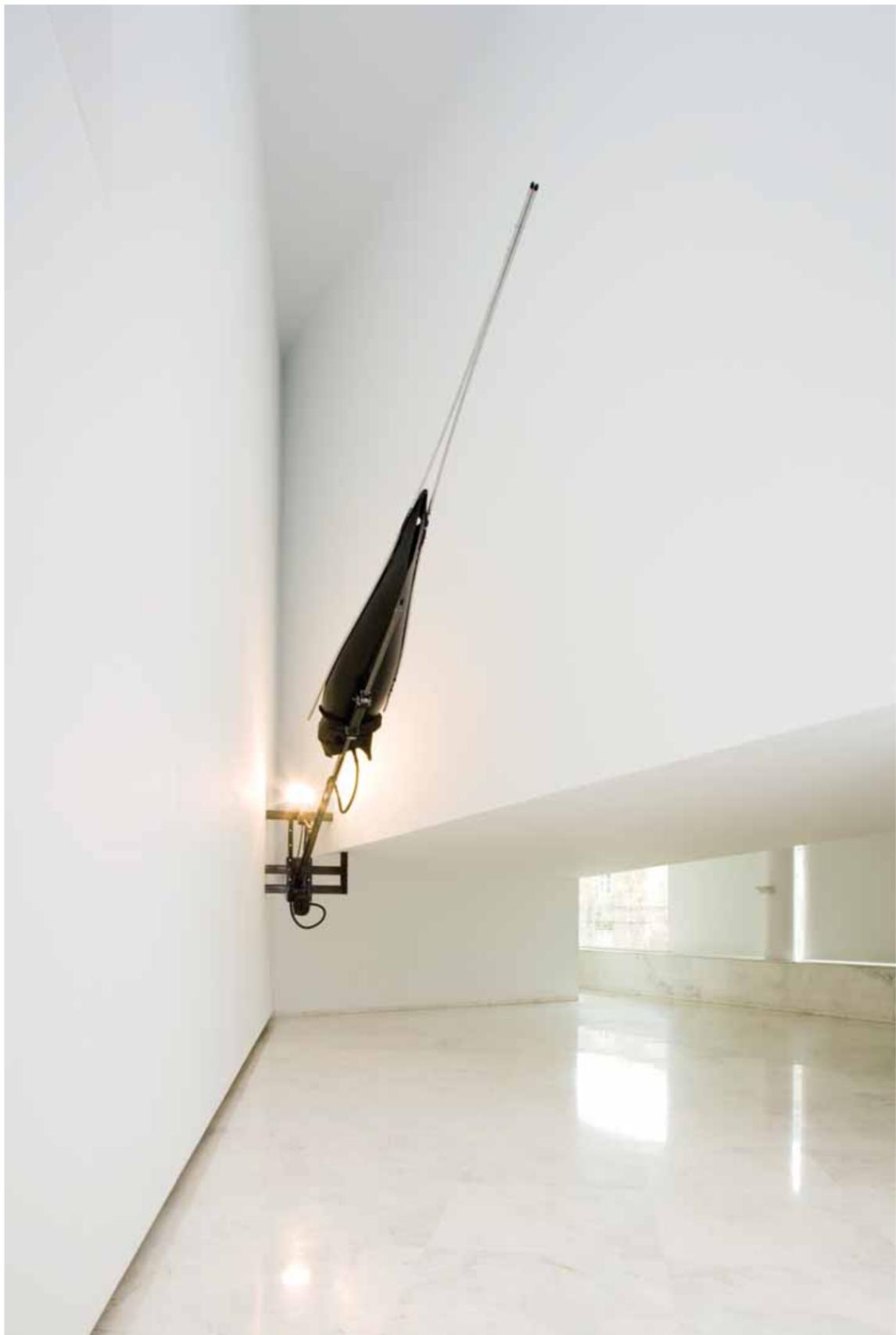

Oobraio primixenio ante a natureza reprodúcese, mais inducido por materiais humildes e insignificantes”

Os acordes da *Internacional*, interpretada por unha guitarra eléctrica lembranos que a arte povera naceu nun contexto de sublevación ante unha realidade que requiría ser transformada”

>>> temporizadores antes citados pretende, por unha banda, que o espectador se demore na súa visita, que faga unha pausa na urgencia cotiá para asistir a todos esos pequenos acontecimentos que modifican a exposición con movementos, luces e ruidos que nos sorprenden ao longo do noso itinerario. Mais esa prorroga temporal tamén alude á memoria, a aquilo que está presente sen manifestarse de xeito evidente. Unha das obras más espectaculares xoga coa luz e coa fascinación que exerce a substitución dunha escultura tridimensional pola súa pegada fluorescente na parede. Quizais é ante esta obra onde se percibe mellor como o mero precipitado de Gilberto Zorio decanta –cunha eficacia poética incontestábel– as inmensas e enigmáticas posibilidades do real.●

Fernando López,
ebanista restaurador

**'As carracas
empregábanse
cando as campás
estaban prohibidas'**

M.B.

Despois de medio século, a carraca da catedral de Santiago de Compostela volve soar. O ebanista e restaurador Fernando López foi o encargado deste proxecto promovido polo Consorcio da cidade de Santiago. **Que é unha carraca e que usos tivo na liturxia católica?**

Trátase dun instrumento, coñecido popularmente en formato pequeno como xoguete infantil. Nalgúnsas zonas áun se emprega nas leiras de millo para espantar os paxaros. A carraca da catedral é pouco coñecida por levar moitos anos sen utilizar. Trátase dunha peza impresionante, que lle dá nome a unha das torres da catedral, cunha cruz de 2,5 por 2,5 m., con catro lingüetas. Utilizábase para chamar á liturxia e acompañar procesións na Semana Santa en señal de dó, en lugar do toque das campás, con connotacións más festivas. Cando a partir do Concilio Vaticano II se suprimiu a prohibición de tocar as campás, as carracas e as matracas quedaron en desuso.

Que madeira empregaron?

A escolla da madeira foi a parte máis complicada e importante. Polas dimensións excepcionais que teñen as tapas das caixas de resonancia decidiuse reducir o número de pezas. O proceso de busca e selección de madeira levounos a percorrer todo o país, tocando serrados, talleres pequenos e particulares. Finalmente topamos a madeira de castiñeiro que empregamos nunha carpintería no concello das Nogais.

Onde máis se empregan as carracas?

Consérvase unha en Italia. En Tui e en Valencia existen matracas, moi semellantes pero máis pequenas con martelos no canto de lingüetas. ●

'Nunca poderán borrar a lingua de Rosalía'

Juan Gelman nomeado Escritor Galego Universal pola AELG

X.C.

Con man segura o poeta Juan Gelman escribiu no libro de honra da Academia Galega o pasado 19 de abril, con Xosé Luis Méndez Ferrín, X.L. Axeitos e Cesáreo Sánchez Iglesias, entre outros testigos, "Feliz de estar na academia das letras de Galicia. Nunca poderán borrar a lingua de Rosalía". O texto culmina ba unhas xornadas nas que o poeta arxentino recibiu o calor de escritores e escritoras galegas, que viñan de entregarlle o galardón simbólico de Escritor Galego Universal.

Gelman viviu con intensidade a visita a Galicia, lembrou a vella relación dos galegos coa Arxentina, tanto dos traballadores emigrados como do exilio intelectual e político, citando na súa intervención no recitorado compostelán a Castelao, Seoane, Arturo Cuadrado e Lorenzo Varela, un acto no que tamén fixo unha lectura breve do texto *A árbore sen follas que dá sombra* na que explica a súa visión da poesía.

A reunión na Academia foi singular para o poeta arxentino, que lle confesou ao presidente da AELG, Cesáreo Sánchez Iglesias, como lle producira especial pracer atoparse coas mulleres dos clubes de lectura coruñeses. Despois de ter lido algúns dos seus poemas ao polbo, que publicou *A Trabe de Ouro*, unha muller, peixeira de oficio, abordouno, "mágoa que viñese un luns, porque se fose martes compráballo e levaba un *tupper* con el preparado".

Gelman leu neste acto un pequeno texto do seu traballo memorialístico *Bajo la lluvia ajena*, escrito cando comezou o seu exilio en Roma en 1980, e reeditado en 2009 con ilustracións de Carlos Alonso.

VISITA A GALICIA. Ademais de achegarse á catedral, desta volta Gelman paseou polas praias de Cee e Fisterra, un lugar que

Juan Gelman [á dereita] e Cesáreo Sánchez Iglesias, presidente da AELG.

SANTOS-DÍEZ

coñecía e que lle resultara en 1991 sobrecoledor. Daquela viaxe de hai case dúas décadas, tamén coa súa dona, Mara, deu conta Xoán Anlló no relato *A trabe de ouro*. "Supón que oestreto contacto con Valente en París e Xenebra axudolle u a que se achegase ao noso país. Pedíume informacións e deille contactos con Avilés de Taramancos en Noia

e Méndez Ferrín en Vigo. Gelman fixo a visita que fixera anos antes outro compatriota seu, Julio Cortázar, e tamén sacou fotos coma el. De feito mandoume dúas, tomadas en Santiago de Compostela, de dúas pintadas nas paredes. Nunha lese: *Galiza-Portugal Nação Única* e na outra *Espanhois fóra* (...) e escribíume "gostounos todo: o mar, o

campo e maila xente, tan xentil e garimosa. O polbo á feira, mención á parte (...) dos amigos que me nomeabas na túa carta soamente vin ao poeta de Noia, na súa taberna típica. Vino poucos minutos. Atopáronlle un linfoma e estaba con moita anguria, como é natural. Non pudemos conversar, poius andaba de hospitais e análises". ●

Juan Gelman 'Fálase libre non da liberdade'

O que podemos aprender no exilio non está dado a nós, está dado a si mesmo, e ensimismado, volto cara a si, enroscado ao redor de si, afundido en si, que non é nós. ¿Podemos aprender iso? Podemos, pero, que? Pasan rostros que viran de caluga, iso podemos ver. Podemos imaxinar, soñar, intuír. Na medida en que imaxinamos, soñamos, intuímos. Esas culturas non se dan abertas. ¿Paga a pena facer un gran esforzo, abrillas, violentalas, se é preciso? ¿Atoparemos algo máis que a confirmation do que nos fixeron

hai séculos, o que nos veñen facendo desde hai séculos? ¿Temos tempo para iso? É o tempo que precisan os nosos mortos, os nosos vivos? Pero temos tempo, o tempo de non volvemos tolos, de non volvemos outros. De abrir os campos da tolemaia a esas cidades que locamente non nos ven, apóianse en nós para mirar os seus seres, non necesitan de nós, miran eternamente os seus espellos, perseguíndose escuras, de costas a elas mesmas. Recorren a nós cando están tan perdidas que precisan callos, pedras, al-

gunha consistencia para seguir virando. Teñen a vontade do aire, o péndulo do aire, hoxe aquí, mañá aquí tamén. O aire éllas curto.

Nós arrastramos os pés en ríos de sangue seco, almas que se pegaron á terra por amor, non queremos outros mundos que o da liberdade e esa palabra non a palabreamos porque sabemos fai moita morte que se fala namorado e non do amor, fálase claro, non da claridade, fálase libre, non da liberdade. ●

Anacode
Baixoachuviaallea

29 DE ABRIL - 5 DE MAIO DE 2010

Aí
veñen

A ÚNICA REVISTA INFANTIL QUE TEN UN SUPLEMENTO
PARA ADULTOS CHAMADO A NOSA TERRA

BULLE BULE

Redacción/ilustraciones:
Gonzalo Vilas

OS MAIOS

A pel
do crocodilo

As espiñas
do porco espín

Latcho
Drom

O cazador
de Cambodia

Abraham Carreiro

OS MAIOS

Facer un maio

Para elaborar un maio non hai ningunha receita ou modelo fixo, xa que a imaxinación e os materiais disponíbeis serán os que nos marquen o que vaímos facer.

Os maios más comúns levan unha estrutura de madeira sobre a que podamos ir colocando os elementos vexetais.

A "base" verde pódese facer botando man do musgo, que nos dá unha textura moi xeitosa, ou do fiuncho.

Os arranxos florais xa podemos facelos coas flores que teñamos máis a man. As más tradicionais son as que hai polo campo ou monte nesta época do ano, como os estalotes, as carqueixas ou uces, as mimosas...e moitas outras que podemos atopar nun paseo polo campo.

Outros elementos decorativos adoitan facerse con cascas de ovos, laranzas, castañas secas, e todo o de orixe vexetal que se nos poida ocorrer e que quede bonito!

Facer un maio

Para elaborar un maio non hai ningunha receita ou modelo fixo, xa que a imaxinación e os materiais disponí-

beis serán os que nos marquen o que vaímos facer.

Os maios más comúns levan unha estrutura de madeira sobre a que podamos ir colocando os elementos vexetais.

A "base" verde pódese facer botando man do musgo, que nos dá unha textura moi xeitosa, ou do fiuncho.

Os arranxos florais xa podemos facelos coas flores que teñamos máis a man. As más tradicionais son as que hai polo campo ou monte nesta época do ano, como os estalotes, as carqueixas ou uces, as mimosas...e moitas outras que podemos atopar nun paseo polo campo.

Outros elementos decorativos adoitan facerse con cascas de ovos, laranzas, castañas secas, e todo o de orixe vexetal que se nos poida ocorrer e que quede bonito!

Os Maios na historia

Os maios, como celebración da chegada da primavera, son unha festa moi antiga, case tanto coma o home, e están presentes na maioría das culturas.

Nas nosas sociedades cada vez más urbanas, esta festa foise perdendo (aínda que se conserva viva en moitas cidades e vilas galegas), ao igual que se perde o contacto coa natureza, en xeral.

Celebración dos maios nunha cidade galega no ano 1933.

Tipos de Maios

O máis tradicional é o maio humano, xeralmente nenos e nenas cubertos con elementos vexetais.

O maio simulando unha árbore, arredor do cal os cativos cantan e desfilan en corro, é tamén moi típico.

Os maios figurativos ou artísticos, donde se crean complexas figuras humanas ou de edificios, etc... van gañando importancia, aínda que son menos tradicionais

Distintos modelos de maios.

As coplas

As coplas dos maios, tradicionais ou elaboradas para a ocasión, son un elemento imprescindible nesta festa na que os nenos e nenas sodes principais

protagonistas.

As coplas cantan á natureza, pero tamén poden ter un carácter satírico, un pouco semellante ás do entroido.

Aíven o Maio...

Este fermoso poema de **Curros Enríquez** (publicado en 1880) fala dun **maio**, e dos nenos que van cantare pedir á porta dun probe:

O poema segue, falándonos das penurias do labrego que fala, para quen "**non hai maio, pra min sempre é inverno**".

*Ahíven o maio
defroes cuberto...
Puxéronse á porta
cantándome os nenos;
e os puchos furados
pramín estendendo,
pedíronme crocas
dos meus castiñeiro.*

Ao final do poema, que é unha crítica social ás penalidades da maioría do pobo galego na época, o home proclama:
*¿Queredes castañas
dos meus castiñeiro? ...
Cantádeme un maio
sin bruxas nin demos;
un maio sin segas,
usuras nin preitos,*

*sin quintas, nin portas,
nin foros, nin cregos.*

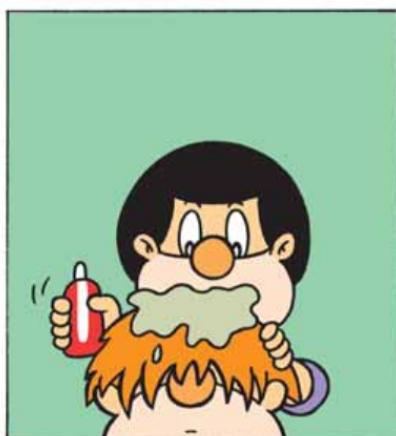
Esta poesía foi posta en música polo cantante **Luis Emilio Batallán**, nunhas cancións más fermosas que se teñen grabado en galego.

Portada do disco *Ahíven o Maio*, que representa unha destas figuras vexetais.

PEPE CARREIRO

Os Bolechas

AS COUSAS DO SR CARBALLO

ATRASO PRIMAVERAL

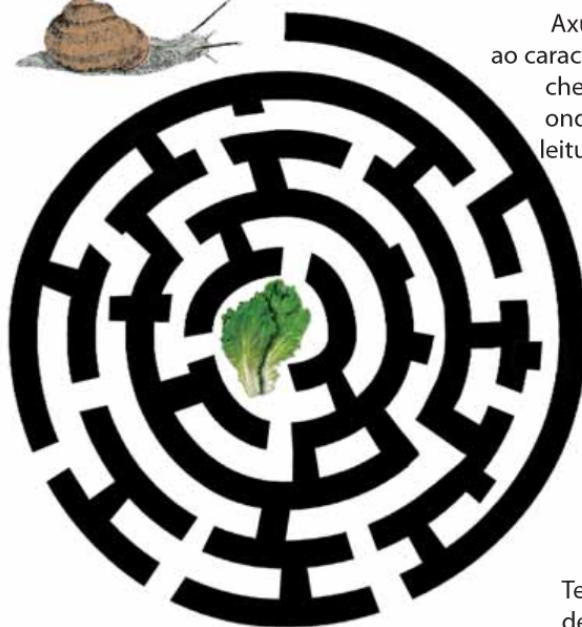

An Almaya

A realidade multirracial e multicultural que devén coa apertura das fronteiras e os movementos migratorios complica a convivencia entre persoas de distintas razas, relixións, costumes, etc. Establecer os límites, respectando a diversidade dos que chegan na defensa dos seus símbolos identitarios, tentando casalos cos dos territorios que os acollen, fai que xurdan conflitos. Mais ás veces téndese a apelar á liberdade individual usando termos como tradición ou cultura como xustificación de dereitos, cando en moitos casos esas tradicións responden a criterios de indole patriarcal obsoletos, que minguan dereitos fundamentais das persoas. Non se pode exhibir a bandeira da libre elección a costa do mantemento de determinados símbolos represores, e menos en ámbitos educativos, se detrás desa escola se agacha o sometemento secular da muller amparada en preceptos relixiosos. Exemplo moi recente témoño no asunto da moza que, en aras dun suposto derecho a libre elección de levar o veo na clase, e sénolle negado no seu centro escolar, "escoelle" quedou na casa, tendo, sen embargo, a opción de acudir a outro centro educativo onde si podería levalo. O erro de base está na falta de legislación. Correspondería ao estado ditarminar que por enriba de calquera tradición, debería primar unha norma que explice que en ningún centro educativo sexa admisible que o alumno amose símbolo algúin represivo. Ao meu modo de ver, o veo escraviza e invisibiliza a muller. Porén, educación con veo, non. ●

[7]
Ao meu modo de ver, o veo escraviza e invisibiliza a muller”

Pasatempos

Axuda
ao caracol a
chegar
onde a
leituga.

Xeroglífico: Cando vas arranxar o coche?

NOTA

NOTA

Tes que marcar, neste barullo de letras, os nomes de **quince países africanos**.

T	K	C	O	K	G	G	V	F	X	C	G	N	Z	C	O	N	G	O	S	O	O	V	U	Z	P	Z	A	L	A
W	A	K	Y	N	S	O	M	A	L	I	A	A	M	B	A	R	J	H	O	E	I	L	B	U	M	Y	E	Q	G
T	Z	E	H	Q	A	J	F	Y	B	T	G	N	L	M	A	U	R	I	T	A	N	I	A	D	I	J	X	U	B
P	S	N	E	M	A	R	R	O	C	O	S	G	P	X	U	G	I	S	L	N	Q	E	C	P	I	K	I	Y	
H	M	I	L	N	I	X	E	R	I	A	E	O	N	L	E	J	J	T	U	I	K	J	G	X	W	J	P	I	
A	T	A	N	Z	A	N	I	A	J	W	Z	L	S	J	M	R	V	M	O	D	B	J	C	A	X	X	T	W	L
Q	T	L	L	B	B	W	V	J	L	N	E	A	O	Y	H	Y	I	W	G	N	A	I	A	Q	L	H	O	X	C
V	U	T	T	I	B	M	O	Z	A	M	B	I	Q	U	E	B	L	A	K	N	X	N	A	P	P	N	P	F	N

Solución xeroglífico: Fa-Reino-Can-Do-Poda

Mosaico de fantasía

Mil cousas poden pasar.

Autor: Jacobo Fernández Serrano
Editorial: Xerais. Col. Merlin

Jacobo Fernández Serrano, ilustrador, autor de banda deseñada e escritor, convida a calquera lector, neno ou adulto, ao reencontro co gusto da lectura a través deste libro gañador do Premio Merlin 2009. Nas súas páxinas, o autor agocha o seu propio mundo imaxinario preparado para ser compartido e no que a diversión está asegurada. Toda aúa concepción, tanto formal coma te-

mática, convértese nunha marabilloso canle transmisora dun conxunto de sensacións que o lector percibe dunha maneira gráfica e plástica á vez. As diferentes pezas deste mosaico de fantasía aparecen distribuídas en tres partes conformadas polos 54 capítulos curtos nos que desfilan todo un elenco especial de personaxes e de situacións surrealistas. A trama central desenvólvese en *Vila de Nil*, unha vila onde o absurdo é considerado como natural polos seus habitantes e, xa que logo, todo pode pasar. Os sentimientos

que agroman nas súas follas aparecen bañados polas augas do humor intelixente dos xogos lingüísticos, das referencias á tradición popular por medio dos refráns, da realización do soños, por moi insólitos que estes sexan... En fin, mil cousas que agardan ser contadas.●

Alba Piñeiro

Marcos Calveiro, escritor

‘Xa no século XVIII había pirataría musical’

César Lorenzo Gil

Marcos Calveiro (Vilagarcía, 1968) presenta a un tempo dúas novas obras, ambas publicadas por Xerais. *O pintor do sombreiro de malvas* (Premio Lazarillo 2009) e *Settecento*, unha novela “moi musical” situada na Veneza do barroco.

Pasou da Compostela do século XVI de Festina lente á de dous séculos despois.

Santiago é menos importante en *Settecento* que na miña anterior novela. Utiliceina como contraste á Veneza daqueles anos. Na cidade italiana había un caos no que agromaban naquel intre o teatro e a ópera moderna e había unha enorme explosión de todas as artes. Entrementres, na urbe galega seguían a mandar os curas e non se moía nada. Pero tam pouco quién afirmar que un ambiente é mellor ca outro; ben ao contrario, en Veneza había moitas máscaras, moita falsidade para non decatarse de que aquel tempo era o ocaso do xeito veneциano de existir no mundo.

Veneza é unha cidade moi visitada pola literatura. Non pesa en exceso esa tradición cando un se achega a ela?

O primeiro que debo recoñecer é que nunca pisei Veneza e nin tan sequera teño moita gana de visitala. Pero sucumbián ao seu feitizo. É un lugar fascinante e explícom e facilmente que engaiolase personalidades como Richard Wagner ou Friedrich Nietzsche, tan marmóreo noutras cousas e que estando alí escribiu os únicos poemas que se lle coñecen. Alguén dixo que todos os escritores deberían deixar unha novela veneциana. Pois ben, esta é a miña.

Na novela histórica, a documentación é o primeiro paso?
Eu non encaro os meus relatos desde o xénero senón desde a chispa que me fai imaxinar unha historia e no capítulo final, que é o primeiro que redacto. En *Settecento* documenteime moito, lin infinitidá de libros para entender os temas dos que quería falar, sobre todo de música barroca, pero non tomei notas. Preferín que todas as referencias estiven incluídas de ouvido, para manter fresco o texto.

A estrutura da novela é a dunha sinfonía.
Exacto. O esqueleto é narrativo e tamén musical. Ademais, cada

PACO VILABARROS

Sigo sen entender como os galegos falantes somos quen de encher cinco veces a Quintana de Santiago e logo iso non se reflecte nas cifras de venda de libros en galego”

Cunqueiro é o culpábel de que eu me fixese escritor”

capítulo leva un ritmo de escrita, e de lectura, propio dun movemento sinfónico: *allegro, adagio...* É que esta novela naceu por un motivo case musical. Quién escribila logo de ler no suplemento cultural de *La Vanguardia* que os traballadores dos obradoiros dos *luthiers* venecianos peleaban entre si por conseguir as mellores madeiras que chegaban a porto.

Na literatura galega non se dá moito a novela histórica.
Hai un preconcepto contra os xéneros. A min, persoalmente, interéstanme as historias, pasen onde pasen e ocorran no momento que ocorran. O que pasa

é que para un escritor galego, cunha literatura ainda moi atrapada na normalización, o pasado é unha gran fonte de inspiración. A pouco que rabuñas atopas persoeiros fascinantes dos que ninguén falou áinda. Asemade, moitos lectores non se ven reflectidos cando se fala do pasado. É un erro. En *Settecento* están as paixóns humanas coa mesma cruesa que hoxe en día: o amor, a traizón... E non só iso. Comportamentos coma o da pirataría musical, que pensamos moi contemporáneo, xa existía no século XVIII. Imprimíanse partituras sen permiso e había artistas especializados en *pastiche*s de obras alleas polas que cobraban sen pagar un peso en dereitos. Xa daquela había tensión entre arte e industria e o propio Antonio Vivaldi era empresario de si mesmo.

O seu estilo é barroco e o vocabulario estenso. Nada de facer unha novela con 500 palabras.
O importante non é o estilo, é o coidado do texto. En efecto, tento ampliar o léxico e procuro unha prosa adxectivada pero considero igual de interesante a lingua coloquial de Cid Cabido. Os escritores actuais en galego púen moito os textos. Eu aprendo un feixe de palabras en cada lectura dos contemporáneos.

Tamén publica o libro polo que recibiu o ‘Lazarillo’, de literatura xuvenil. Hai diferenzas á hora de escribir para un público ou outro?

Non. Eu encontro a historia e compónoa e dólelle aos editores para que valoren onde colocala. Entendo as divisiones por idades como algo necesario nun mercado onde o ensino e os pais necesitan referencias pero pregúntome: que diferenzas pode haber entre un libro recomendado para maiores de 10 ou maiores de 12 anos? Personalmente, dámelo igual en que colección aparezan os meus libros. *Settecento* podería publicarse na colección ‘Fóra de xogo’ e *O pintor do sombreiro de malvas* en ‘Narrativa’ e non pasaría nada. Non entendo que un libro para rapaces ten menos calidade que un dunha colección para adultos. E en canto á vendas, é moito máis rendible a literatura infantil-xuvenil porque á parte das librarías, a promoción fana os comerciais das editoriais nos centros educativos. O importante é sumar lectores, sexa como for. Eu sigo sen entender como os galegos falantes somos quen de encher cinco veces a Quintana de Santiago e logo iso non se reflecte nas cifras de venda de li-

bros en galego. Non podemos esquecer que a nosa é unha lingua de escritores, que quen reverte o proceso de desaparición non foron políticos senón os literatos do Rexurdimento. O idioma precisa de que os falantes sexan lectores e viceversa para sobrevivir.

Algún novo proxecto?
Unha serie ambientada no Século de Ouro español que eu escribo en galego e que aparecerá en castelán en Edelvives.

Que está lendo?

Rematei *Bilbao-New York-Bilbao*, de Kirmen Uribe (Xerais). É un dos melhores libros que lin nos últimos anos. Encantoume e recoméndoo.

A que autor volve sempre?
A Álvaro Cunqueiro. El ten a culpa de que eu sexa escritor e está moi presente nos meus libros. En *Settecento* incluíun un personaxe creado por el para *La cocina de Occidente*. O que más me interesa del é a súa faceta mentirana, a inventiva que tiña nos artigos. Cando les un texto xornalístico del estás convencido de que todo pode ser falso pero dálche igual. É tal a forza imaxinativa que quedas somerxido nas innumerábeis referencias. Para min Ielo é como darme un banquete de todas as artes e ciencias.●

SENOPCIÓN

Marta Dacosta

Unha das novas do Día do Libro foi o abandono da escrita profesional por Suso de Toro. Mais alá do caso concreto, o feito de que un autor galego abandone a profesinalidade, cando pouquísimos son os que exercen como tales, é unha mala nova para a cultura galega. As escritoras e os escritores (léase tamén debuxantes, actores, músicos...) temos debatido sobre o tema e, debo dicir que, conforme van pasando os anos, a miña opinión muda e cada vez valoro máis chegar a poder ter a oportunidade de dedicar máis tempo á escrita, pois a realidade é que, ao final, somos escritoras que imos aproveitando as sobras do tempo para dedicarnos a un traballo, traballo si, que valoramos por enriba de todo e que entendemos necesario. Nese sentido, ter tempo propio para a escrita, e para elaborar a escrita, é unha cuestión central, porque aspiramos a que a nosa obra teña o recoñecemento que merece todo produto cultural, un producto que ten un valor engadido, que é resultado de horas de dedicación e formación, que está no mercado e sofre as leis de mercado, que xera plusvalías e beneficios. Mais a cousa xa non é se queremos ou non ser profesionais ou cales poderíamos considerar vantaxes e inconvenientes da profesionalización. A cuestión é que non temos a opción e iso porque non se apostá pola cultura como un sector profesional que é, un sector que crea postos de traballo, que ten más demanda da que pensamos e que pode non só estar á marxe da crise, senón mesmo contribuir a remontala, ao tempo que dignificamos a cultura de noso. Mais non temos a opción, e deberíamos reflexionar sobre o que iso significa.●

Non se aposta pola cultura como un sector profesional"

crítica

NARRATIVA.

Novela póstuma de Rei Ballesteros

*A noite do moucho***Autoría:** Anxo Rei Ballesteros.**Edita:** Galaxia.

Non hai nada que faleceu Anxo Rei Ballesteros (1952-2008) e Galaxia ofrécenos a posibilidade de ler unha nova novela súa, póstuma, breve e intensa: *A noite do moucho*. Tanto en papel como en versión electrónica, teñen a posibilidade de sentir a voz poderosa dun escritor que deixou pegada, que desafiou, espremeu e degoustou a vida sen compaixón e con presa. Velaí, na súa novelística (*Dos anxos e dos mortos*, *Loaira*, *Non sei cando nos veremos*), o pozo do pasado sempre presente e decisivo e sempre ameaza de condena. A de Anxo é unha obra literaria amigábel pero capaz de advertir e sacudir.

Como novela breve que é, a galería de personaxes presentes non é grande, extensión inversa ás augas do pasado que ameza a vida de Aurelio (o protagonista central). Situada no alzamento de 1936, Aurelio (mozo rebelde, comunista militante da CNT, fuxido e namorado) verase na obriga de indagar no seu pasado inmediato para saber quem o traizou. Esa desacouente fervenza na que se ve envolto, porén, non vai resultar decisiva porque o único realmente decisivo é o valor da determinación persoal.

Na presentación editorial fálase "da identidade como máscara", feito indiscutíbel que, porén, a nós nos encheu de insatisfacción. A pregunta: quen dos

Tabela das letras. FICCIÓN-

- ① **Invisible.** Paul Auster. Galaxia.
- ② **A rolda nocturna.** Sarah Waters. Galaxia.
- ③ **Bilbao-New York-Bilbao.** Kirmen Uribe. Xerais.
- ④ **Dime algo sucio.** Diego Armeizeiras. Xerais.
- ⑤ **Unha historia que non vou ...** Cid Cabido. Xerais.

NON FICCIÓN -

- ① **55 mentiras sobre a lingua...** X. H. Costas. Laiuento.
- ② **Instrumentos tradicionais ...** S. Carpintero. Difusora.
- ③ **Uxío Novoneyra** Carmen Blanco. A Nosa Terra.
- ④ **Episodios galegos.** Manuel Rivas. Xerais.
- ⑤ **A cocaña de Larpeiros.** Benigno Campos. Galaxia

LIBRARIAS CONSULTADAS: Cartabón (Vigo); Couceiro (A Coruña); Michelena (Pontevedra); Pedreira (Santiago); Torga (Ourense); Central Libreira (Ferrol); Andel (Vigo); Escolma (O Carballiño); Sisargas (A Coruña).

Anxo Rei Ballesteros.

XANCARBALLA

meus íntimos ou coñecidos directos me traizou? Ten resposta limitada: Daniela (a moza, filla do boticario, home moi de dereitas e nada considerado cos inferiores) o seu cuñado (que tamén o puído facer inducindo pola propia moza de Aurelio), Mingos (alerta a Aurelio), ou o propio Emilio (que o acolle na casa e manifesta a súa inquebrantábel amizade). Eles e as máscaras. Como máscaras achegan tamén os captores de Aurelio, fundamentalmente Mirelis.

E se dicimos que nos preocupa esta focalización na máscara, é porque a traxedia (o alzamento militar franquista) de fondo non é para tomala a broma. Mais que desa "identidade" coma máscara, cremos, habería que falar das razóns que levaron a xente a refuxiarse baixo máscaras.

Sendo o discurso máis breve de Anxo Rei Ballesteros, non é poriso menos complexo. De primeiras, só de primeiras, o inicio *in media reesixe* un certo esforzo de concentración. A historia cóntase en terceira persoa, unha terceira persoa que remata sen-

do primeira, nun xogo que se vai desvelando pouco a pouco e que resulta moi efectivo.

Cabe, tamén, preguntarse até que punto, a intención do autor era publicala como única historia. Porén, porriña de todo iso, esta novela breve presenta unha lectura homoxénea, sen fisuras entre as partes do texto. Primando, en cada unha das súas follas, unha preocupación polo discurso que resulta de todo punto evidente porque as moitas insecuranzas do narrador obrigan a constantes reformulacións e interrupcións do fluir narrativo.

Dun discurso que nunca renuncia á vontade didáctica, vontade que non consiste na exposición dunha verdade universal incontestábel senón no feito de achar un exemplo a partir do cal o lector debe extraer a súa lección. Esa vontade didáctica faise patente tamén nas explicacións lingüísticas que o narrador lle proporciona aos seus oíntes, aclarando o significado de palabras como xacer, fruxo, arellar ou catarmanía.

Desde o punto de vista técnico, salienta o logrado equilibrio

entre as personaxes que protagonizan a narración e as referencias (o cuñado, sobre todo, personaxe clave, é unha personaxe construída desde as alusións que a else fan), así como unha estudiada vontade de estilo, humilde efectiva, que sitúa o discurso entre o contar sinxelo, fluido e sen alambiques, e a preocupación pola exactitude no relato. Un recurso tan modesto como as interrupcións do discurso. Só un narrador experimentado e hábil é quien de empregalo con tanta efectividade e sentido da polivalencia.

Xa na segunda metade achamos uns diálogos que nos pareceron pouco elaborados, coma se fosen unha primeira redacción, falamos, por exemplo dos da paixón de Daniela.

Velaquí, en todo caso, unha oportunidade máis para recuperar a voz poderosa de Anxo Rei Ballesteros.●

X.M. Eyré

ENSAIO.

Erudición narcisista

George Steiner
en The New Yorker

Autoría: George Steiner.

Tradución: Lara Domínguez Araújo, Patricia Buxán Otero e Saleta Fernández Fernández.

Edita: Xerais.

Malia que os medios de comunicación estatais insisten en presentarnos a George Steiner como unha figura indiscutíbel, o certo é que a súa obra sempre foi obxecto de controversia. Eloxido por uns como o derradeiro baluarte da gran tradición humanista europea, tamén recibe ataques que o acusan de amplusiñade vacua e impostura in-

Domingo Villar e Pablo Carpintero, premios Losada Diéguez. A novela *A praia dos afogados* vén de valerlle ao escritor Domingo Villar o premio Losada Diéguez no apartado de Creación Literaria. O xurado valorou da obra "a súa excelente construcción narrativa, que desenvolve unha trama chea de ritmo que atrapa ao lector, así como a solidez das personaxes, en particular do inspector Leo Caldas", destacando ademais "a gran capacidade do autor para atraer novos públicos á literatura en galego". Pola súa banda, o investigador Pablo Carpintero fixose co premio na categoría de Investigación e Ensaio pola obra *Os instrumentos musicais na tradición galega*.●

George Steiner.

telectual. A clave, probabelmente, reside en que os escritos de Steiner abranguen un portento so abano de temas sobre os que sempre defende opiniões particulares cunha abraiente seguridade en si mesmo: calquera campo de coñecemento –a literatura, o xadrez, a física cuánti-

ca, a historia das ideas– semella formar parte do seu territorio mental. A teatralidade con que el mesmo cultiva a imaxe de erudito de insaciábel voracidade de especulativa, por outra banda, contribúe notablemente a que se estenda a súa reputación como polígrafo.

Unha panoplia de intereses teóricos tan ampla unida a unha considerábel actividade como ensaísta provocan que o rigor non sexa sempre a virtude máis destacábel dos seus traballos. Pero o autor non lle outorga unha importancia prioritaria á exactitude: algunha vez, por exemplo, escribiu sobre o uso do artigo definido en Dostoievski e non amosou o menor síntoma de compunción cando alguém lle fixo notar que esa figura gramatical non existe en ruso. A súa determinación en concederelle a primacía á divulgación sobre a especialización parece incorporar a posibilidade de incorrer en imprecisións coma estas.

Ostraballos reunidos en *George Steiner en The New Yorker* –unha escolma de artigos publicados na célebre revista neoir-

quina– orbitan arredor dunha preocupación básica dos seus escritos: o destino da alta cultura no seo da sociedade contemporánea, un asunto que li-

ga con frecuencia á desconcertante evidencia de que a civilización que creou as más sublimes obras de creación intelectual e artística –disimulemos o eurocentrismo– foi tamén a que concibiu os campos de exterminio. O tema non é orixinal pero os ensaios deste volume coinciden en enxalar e cuestionar ao mesmo tempo os produtos dunha cultura que se desenvolve no medio da barbarie máis atroz.

O estímulo intelectual que pode proporcionar este libro procede da orixinalidade que Steiner persegue en cada un dos seus xuízos e que o leva a trazar a xenealoxía de cada >>>

“ ”

Afrecuencia
con que
Steiner
recorre a
xeneralización
e afirmación
provocadoras
e a falta
de sensatez
política
e social
réstanlle
forza aos
argumentos”

CONTADELIBROS.

No cerne de África

Nixer é un libro colectivo que asinan os escritores Francisco X. Fernández Naval, Camilo

Franco e Moustapha Bello Marka, ademais do pintor Alfonso Costa.

Crónica sobre o

segundo país

máis pobre do mundo co apoio das ONGs Acción Contra a Faim e Cultura Solidaria Galega. Textos xornalísticos, narrativos e incluso poéticos para reinvindicar os sen voz da Terra. Edita Xerais.

Palabras de pedra

Toxosoutos publica *Os canteiros. Técnicas e construcións tradicionais no concello de Carnota*, de

Xosé Cernadas Sande. O autor, canteiro,

analiza a arte de agarimar a pedra na súa terra natal. O libro é unha guía para coñecer un oficio de gran tradición que se está a recuperar. Inclúe ilustracións sobre a arte e glosarios.

A historia de Mac Barbour

Xosé Antonio Pet Posse publica *O naufrago*, publicado por Sotelo Blanco. A modo de crónicas a partes iguais histórica, literaria e xornalística,

o veterano escritor de Tella (Pontereso) asentado en Catalunya, vai contando a historia do escocés John Mac Barbour, tripulante do *City of Agra*, barco esnaquizado nos rochedos de Arou en febreiro do 1897.●

NOVIDADES NARRATIVA

Vicente Aragüas
Xuvia-Neda

Xuvia-Neda
Vicente Aragüas

Un libro que se move entre o real e o pintado, á metade do camiño que vai entre Norma Jean e ese homiño namorado dunha rapaza, suicida que non foi ainda. Un libro que nos fala da froita madura recollida por un autor, agora que é ano hernandino, tan «perico en lías» como o seu conto homónimo.

XERAIS en galego todo o tempo

xerais@xerais.es • http://www.xerais.es

crítica

CONTADELIBROS.

Iguais

'A igualdade de conta' é unha colección de álbunes para nenos que publica Edicións Embora. Os títulos no andel son *A urna dos deseños*, *O país dos mandóns* e *O segredo de Flora*,

de Paloma Rodríguez e Cristina Justo (textos) e Spela Trobec (debuxo). A idea dos libros é transmitirles aos cativos a necesidade de medrar na igualdade entre homes e mulleres.

Un libro con música

Magín Blanco, acompañado na parte musical por Guadi Galega, Uxía, Fred Martins e

Urgia Pedreira e na parte do deseño por Iván Prieto, publica o libro+cd *A nena e o grilo*. Moita poesía e unha portela ao mundo dos soños que se desfruta coa vista, o ouvido e a imaxinación. Edita Oqo.

Conto vello voz nova

Ogalo Quirico é un conto popular que agora adapta Xavier Senín e acompaña con ilustracións

Noemí López, para a colección 'Árbore' de Galaxia, no capítulo dos audiocontos. Inclúe un cd coa historia. O conto lévanos a un mundo de fantasía no que os animais falan. Ali mora un vermeño tan simpático que todos os animais lle queren ben. Todos? Non, o gallo Quirico quere más ben papalo. ●

Anxo Quintanilla novo director xerente do Consorcio Audiovisual. Así se vén de acordar na reunión do Consello de Dirección do Consorcio Audiovisual de Galicia, mantida o pasado luns, na que se constituyó oficialmente o novo organigrama. Tras esta reestruturação, este consorcio converteuse no único organismo de coordinación das políticas audiovisuais. Na reunión avanzáronse ademais os mecanismos que porá en marcha a entidade de participación das distintas asociacións e entidades representativas do sector e que consiste na creación dunha comisión asesora e de comisións sectoriais.●

>>> unha das ideas que examina. A súa facilidade para crear pontes entre diferentes ámbitos do saber, a brillantez dunha prosa que ensambla con desenvoltura referentes moi fastados entre si e a vocación de claridad de con que sustenta os seus puntos de vista merecen, sen dúbida, o respecto de calquera lector ao que lle preocupe a sorte diso que chamamos cultura. A reprobação que pode merecer deriva, lamentavelmente, dessa mesma procura de orixinalidade. O empeño do autor en lucir os seus coñecementos e as súas dilatadas lecturas converte esa mesma prosa nunha especie de parodia que acaba por diluirse en pseudoprofundidade exhibicionista.

Na escrita de Céline, por exemplo, Steiner atopa ecos de Juvenal, Swift, Montaigne, Rabelais, Shakespeare, Dante, Dostoievski, Victor Hugo, Rimbaud e mesmo de autores posteriores ao propio Céline, como Günter Grass, William Burroughs e Norman Mailer. E aínda se apaña para citar a Sartre, Kafka, Eliot e Auden. Afortunadamente, advítenos que "resultaría inútil dedicarnos a unha pedante persecución de precedentes". Como crítico, Steiner opera coma un xogador de ruleta que aposta a todos os números. Ou coma se tivese que compensar a súa inseguridade sobre a obra examinada cunha esmagadora ladaña de citas e nomes insignes. "John Barth é un escritor excesivamente intelixente, aínda que autoindulgente" sentencia o autor, sen decatarse de que está a debuxar un autorretrato sumamente acaido.

Pero existen outros elementos que merecen unha maior atención no exame. Afirmar que un parágrafo de Guy Davenport "podría ser de Plotino" revela unha falta de sentido histórico talvez anecdótica. Mais é sintomática dunha actitude que Steiner ostenta en case todos os artigos: para el, o oxenio creativo semella ser unha simple extensión do ego, algo que aflora a pesar da Historia e non un producto dela. E isto resulta llo cómodo para interpretala da maneira que mellor lle

convén en cada ocasión.

Só así se explica, por poñer un caso, que un autor empeñado en combatir implacablemente os nacionalismos insistía na ignominia que supón que un historiador da arte do prestixio de Anthony Blunt traizou a súa patria, nun nomeado episodio de espionaxe no que lle filtrou información á Unión Soviética. (A palabra *traidor* aparece innumerábeis veces ao longo do ensaio que lle dedica—siempre subliñando o que de oprobio e deshonra antipatriótica implica ese vocabulo—e que remata coas palabras "maldito sexa"). Ou a versión indulxente e sutilmente manipulada que elabora da biografía política de Bertolt Brecht. Ou mesmo a idealización acritica da era vitoriana.

O que ocorre en realidade é que o—comprensible—desprezo que profesa pola cultura de masas se traduce nunha reaccionaria nostalxia pola época en que os cultivados constituían unha feliz minoría de privilexiados. Atrinchirado nun elitismo anacrónico, negáse a aceptar o devir histórico e refúxiase nunha fantasia ilustrada na que el mesmo exerce de mestre de ceremonias.

Steiner posúe unha enorme penetración para detectar e dixerir correntes de pensamento que permanecen ocultas para outros e, por veces, as súas intuicións poden resultar extraordinariamente fértils (cando fala, por exemplo, do influjo da cultura vienesa, da natureza do aforismo...). Mais a frecuencia con que recorre a xeneralizaciones e afirmacións provocadoras e a falta de sensatez política e social réstanlle forza aos argumentos. A formulación dos textos apunta más a seducir o lector medio, ofrecéndolle unha compacente visión dos poderes balsámicos da arte, que a afondar na cuestión da inquietante dobrez do ser humano—barbarie contra cultura—, como si fixeron, por exemplo, os integrantes da Escola de Frankfurt, aos que di admirar. Narcisismo é unha palabra que define ben este fenómeno.●

Manuel Xestoso

Mabel Rivera como María Callas

TEATRO.

Acreación como vamiro

plexa do personaxe. Nunha época na que levanta máis expectativas a vida privada dos artistas que o misterio da súa arte, McNally opta por centrarse no conflito entre ambas.

En realidade, o que podemos recoñecer da personalidade da auténtica María Callas é bastante pouco, mais iso carece de importancia xa que a obra debe lerse como unha reflexión sobre a creación artística e non como recreación dunha biografía. Algo que anuncia a propia Callas candlea pide ao público que non aplauda: "estamos aquí para traballar", di. Mais, pouco e pouco, a sesión de canto vai deixando al biscar os medos e insecuridades que rexen a vida da artista. Eses medos relaciónan coa biografía e, así, ofrécesenos información sobre as orixes humildes da soprano, sobre a súa infancia durante a guerra, sobre as difíceis relacións familiares e sobre a súa triste vida amo- >>>

Aobra debe lerse como unha reflexión sobre a creación artística e non como recreación dunha biografía"

Unha vez rematada a súa carreira, a lendaria cantante María Callas ofreceu unha serie de clases maxistrais en Nova York, unhas sesións para estudantes abertas ao público. O dramaturgo norteamericano Terrence McNally inspirouse neste feito para dramatizar unha destas sesións en *Master Class*, onde elabora un estudo da soprano que se afasta do *biopic* ao uso para ofrecer unha visión máis com-

Master Class
de Terrence McNally

Dirección: Xosé M. Rabón.
Elenco: Mabel Rivera, Lino Braxe, María Torres, Julia Cea, Enrique Martínez.

Oliver Laxe presenta a súa primeira longametraxe en Cannes. Todos vós sodes capitáns, rodada en Marrocos, é unha das 22 películas incluídas na Quincena de Realizadores de Cannes. O festival reserva esta sección, fóra de concurso, para difundir a obra dos novos autores. Fillo de emigrantes galegos, Oliver Laxe (París, 1982) desenrolou nos últimos anos nesta cidade un taller de cine con nenos, do que remataría saíndo este filme, a súa primeira longametraxe de ficción despois de varias obras de curta duración entre o experimental e o documental.●

>>> rosa. Mais todos esos datos só adquieren relevancia na medida en que se relacionan coas esixencias da creación, que se converte, ao mesmo tempo, en espello e vía de escape da vida privada. A beleza do canto redime da fealdade da existencia, aínda que, simultaneamente, actúe coma un vampiro que non deixa medrar á muller. A obsesión pola perfección revelase como un camiño autodestrutivo mais, talvez, o único que Callas pode tomar.

O texto sucumbe á fascinación polo personaxe e, por momentos, cae na indulxencia e iso explica a súa condición de vehículo para lucimiento dunha actriz. No autorretrato que se debuxa na obra, Mabel Rivera inclínase por unha versión intimista, afastada da furia que se lle supón ás divas e dotada dunha sofisticación que evita os tópicos referidos á figura operística. A case enfermiza necesidade de atención de Callas amósase sen estridencias, oscilando entre o humor irónico e a introspección nostálgica, aínda que non lle faltan os toques de crueldade precisos para engadirlle mordente á función. Por unha banda, iso afástanos da María Callas real; por outra, achéganos máis ao asunto da obra. Dalgún xeito, perdemos de vista a estrela para centrarnos na vulnerabilidade do ser humano.

Non obstante, a montaxe exagera desentendéndose de todo o que non sexa a protagonista. A dirección e rutineira e opaca: limitase a subliñar o que xa mostra Rivera e non lle ofrece máis apoios que os presentes no texto. Pasan de sapercibidos os poucos momentos teatrais dos alumnos –aínda que si demostran que son bos cantantes–, que só están aí para darlle a réplica á actriz. O público entretense e aplaude con entusiasmo a Mabel Rivera, para quem está deseñado o espectáculo.●

Manuel Xestoso

TELEVISIÓN/DVD.

Un policía sueco con mala cara

Wallander

de Terrence McNally

Dirección: Philip Martin e Niall MacCormick.

Elenco: Kenneth Brannagh, Sarah Smart, Tom Beard e Tom Hiddleston.

Producción: Left Bank, Yellow Bird e BBC. Tres episodios. 89 minutos.

Suecia vai camiño de deixar un modelo de Estado do Benestar ou de revolución sexual para acabar convertido no país que exporta móbeis por pezas e personaxes de novela negra. Os fenómenos Stieg Larsson e Henning Mankell xa hai tempo que deixaron de ser escandinos e toda a UE os reclama como patrimonio da súa industria cultural.

Mostra deste tránsito de mito nacional a mito continental é a serie Wallander, na que aínda que participan produtoras suecas, nace do poderoso ventre da BBC británica. Televisión da nova era que desde o seu nacemento busca todos os públicos posíbeis, desde o das canles de pago ao habitual das tendas de DVD.

Kurt Wallander é o personaxe principal das novelas negras de Henning Mankell. Enfiado nun boca en boca que xa dura máis dunha década, os libros comandaron o retorno da literatura policial ao andel dos supervendas.

O policía de aire atormentado e unha grave incapacidade para compatibilizar choio e familia xa fora levado ás pantallas anteriormente pola televisión e o cinema sueco. A interpretación de Krister Henriksson para a TV4 de Estocolmo era ben digna, más ainda tendo en conta que naquel caso Wallander nadaba sen os ar-

Kenneth Brannagh nun dos escenarios de *Wallander*.

gumentos de Mankell como apoio.

Pensada como miniserie de telefilmes de hora e media, esta producción si se cinxe aos libros do escritor sueco afincado en Moçambique. Cada episodio adapta unha novela: *A falsa pista*, *Costalumes e Pisando os calcáreas*. Con boa lóxica, a atmosfera e o estilo repitentes, creando familiaridade cun universo creativo no que corrupción e hipocrisia aboian en cada volta argumental.

O protagonista das historias, Kenneth Brannagh, supera certos histriónismos do pasado e reivindícase como un actor moi capacitado para transmitir tanto coas palabras coma cos xestos. Lonxe do requintado shakespeareanismo das súas más famosas producións, aquí o intérprete inglés é críbel como exitoso detective e fracasadísimo pai, fillo e marido, adicto ao traballo e pola estéril defensa dun valor social aos que as clases dirigentes hai tempo que renunciaron.

Unha das produtoras, propiedade do propio Mankell, está detrás tamén das películas

de Mikael Blomqvist, o xornalista heroico de Stieg Larsson, pero non se notan semellanzas. En *Wallander* hai maior coidado da fotografía, chegando por momentos á excelencia, e o argumento vai decantándose, más que polo traballo policial, pola propia tendencia das personalidades, enfermas e traumatizadas, dos personaxes.

Esta serie quizais non lle encante aos seguidores das novelas, algo fanáticos cando dos “seus” personaxes se trata. É talvez más recomendábel para quen non se achegou aos libros porque o cinema e a televisión teñen esas vantaxes: explican moito mellor determinadas cousas que a literatura, expresa eficazmente maneiras de vivir e de actuar. A narrativa de papel de prolíxa descripción e psicoloxismo xa ten 150 anos e algúns notámosla vella. En troques, é preferible ficar cinco minutos diante desta serie que perder o tempo cos detectives da nova, e desafortunada, fornida da pop tv estadounidense: *O mentalista*, *A hora 11*, *Sen identificar...*●

C. Lorenzo

OH, SUSO, SUSIÑO!

Xosé Antonio Perozo

A vida do creador é complicada e moi difícil. A aventura de contar a vida moito más. E non digamos se áinda porriba ti es un artista incómodo ás estruturas dos poderes establecidos. Metamos todos estes ingredientes na cocteleira dun país pequeno, cunha cultura que avanza grazas ó empeño duns contra os intereses doutros, e o resultado de que alguén sobreviva co traballo de escritor é un milagre. Nos últimos 30 anos, en Galicia conseguiuse poñer en pé a ilusión de que poderíamos ter escritores en galego profesionais, más aló dos vellos sucesos de Álvaro Cunqueiro, Xosé M. Castroviejo ou Eduardo Blanco Amor. Mirámonos no espello de Carlos Casares, Alfredo Conde, Manuel Rivas e Suso de Toro. Son as iconas da nosa literatura contemporánea, gusten ou non. Os heroes da supervivencia no país das polémicas.

Certo que todos eles tiveron ou teñen, como Lope de Vega ou Pedro Calderón de la Barca, e mesmo Miguel de Cervantes, algún mecenas moderno. Isto é, algún medio ou grupo de comunicación que lles achegue o pan e o sal esenciais. Polo menos conseguiron non ser profesores ou funcionarios ou depender de cargos más ou menos estables. De aí que a noticia de que Suso de Toro tira a toalla sexa todo un drama mediático, un espello que racha. Claro que custa crer, como no seu día sucedera con Bernardo Atxaga, que Suso vaía poñerlle o punto final á súa obra. Non o fará porque Suso é un escritor compulsivo, unha mente en ebullición constante, un creador que mira a paisaxe e ve un artigo de opinión, un conto ou unha novela. Tería que quedar ceño é aínda así sería un Jorge Luis Borges redivivo.

Oh, Suso, Susiño, colle unhas vacacións e volve. Déixate de lerias, ho.●

Anoticia de que Suso de Toro tira a toalla é un drama, un espello que racha”

ECOSLUSÓFONOS

O BRASIL DA CAPOEIRA
E DO BERIMBAU

Xosé Lois García

Nos rentes da capela de Santa Ana, na bela praza de corada de fetiches, tótems e deidades africanas, xunto á praia do Rio Vermelho, en Salvador de Bahia, eu gusto de ir pasar boa parte da noite admirando esa nobre danza de orixe africana na que músicos e danzantes, nos seus tons e movementos, perpetúan as esencias de África que os escravos levaron ao Brasil e neste espazo introduciron: a capoeira. Admiro esa danza guerreira que chegou ao Brasil dende Angola, escoito esas notas que saen da única corda que ten o berimbau, ese instrumento tan rudimentario composto por un vara flexibel, en forma de arco, un arame de percusión que resoa nunha cabaza; instrumento que se converte en prioridade doutros mais secundarios, como son o pandeiro, o reco-reco, o agogo e o atabaqué (pequeno batuque).

A capoeira que se danza en Angola ten outra movementación ben distinta á que se danza no Brasil. Mais os capoeiristas baianos que se citan na praza devandita falan sempre das orixes angolanas e mesmo cantan unha cantiga en loanza dos guerreiros angolanos. O perfeccionismo que os negros de Bahia lle deron á capoeira faina superior á africana.

A capoeira no Brasil colonial estaba prohibida por considerala unha danza belicista e atentatoria contra os poderes que mantíñan a escravitude. A capoeira era, no contexto escravo, unha danza belixerante e mesmo emancipadora dos negros que tantas veces tiveron que cantar e danzar clandestinamente. Nos famosos quilombos da Serra da Barriga e noutras comunidades de negros como a denominada Angola-janga (Angola pequena), a capoeira foi unha danza exaltadora dos valores culturais africanos tan arraigados na tradición popular.

Naquela situación anómala, nos anos 20 do século XIX, xorden acuarelistas e pintores que escenifican a danza da capoeira, retrospectivando a persecución e os asaltos da garda colonial en plantacións e quilombos, como no cadro do pintor Augustus Earle e, tamén, no de Mauricio Rugendas, que non deixan de ser unha reivindicación desta danza e doutras expresións africanas que os escravos practicaron.

A capoeira contou con grandes mestres que a perfeccionaron e lle deron rango de danza afrobrasileira, como o mestre Bimba e o mestre Pastinha. Cando o presidente do Brasil Getúlio Vargas coñeceu o mestre Bimba e o seu grupo de capoeiristas no 1937, ficou tan impresionado que levantou a prohibición da capoeira e amais declarouna como danza e deporte nacional. A partir de aquí apareceron os grandes cultores dunha arte de xestos e movementos que expresan unha enorme cultura africana transbordada polos escravos e mantida por todos os orixinarios de África no Brasil. Pese ao espolio, o Brasil nordestino mantén e protexe este enorme patrimonio musical africano. ●

Acapoeira é de orixe angolana pero a versión baiana é superior hoxe á africana"

Ria Lemaire, especialista en literatura medieval
'A autoría dos cancioneiros non foi só masculina'

M.B.

A especialista en literatura medieval e profesora da Universidade de Poitiers, Ria Lemaire vén de cuestionar no congreso internacional *Pontes de cultura, pontes de futuro*, organizado por *Ponte... nas ondas!* que a autoría dos cancioneiros fose exclusivamente masculina, contradicindo as teses oficiais. Lembra ademais que o proceso de composición literaria mediante a escritura, como se entende na actualidade, non se produciu durante a Idade Media.

A idea xeral da presenza das mulleres no ámbito trobadoresco é a de ausencia e marxinación. É certo?

Existe un discurso instituído que tenta impor a idea de que a lírica medieval galego portuguesa é un produto masculino e que os grandes trobadores escribiron todas as cantigas. Sabemos que se trata dun tópico, en primeiro lugar porque na época o concepto de escritura actual non existía. Escribir na Idade Media concibíase como un artesanado. Aínda que un trobador fose autor das composicións non podería trasladalas ao papel porque eran, na súa maioría, analfabetos. Así que esta tese é en si mesma falsa e a partir de aí pódese cuestionar tamén se a autoría das composicións é exclusivamente masculina.

Entón, as mulleres compuxeron?

As cantigas de amigo e de amor existen tamén nos cancioneiros alemaños onde conviven poemas con voz de muller e de home. Nos cancioneiros más antigos, as composicións que empregan a voz de muller teñen carácter anónimo. Pero progresivamente esas cantigas de mulleres foron atribuíndose aos grandes trobadores da época. É unha hipótese que podería terse dado tamén coa voz da muller no cancionero galego portugués.

En que documentos se basea para chegar a esa conclusión?

Carolina Michaëlis de Vasconcelos, unha das maiores especialistas da literatura medieval da península, reflexionou profundamente sobre esta cuestión a finais do século XIX. Na edición crítica que elaborou do Cancioneiro de Ajuda expuxo sistematicamente toda unha serie de datos que proban a exist-

PACO VILABARROS

Ostrobotadores eran,
na súa maioría,
analfabetos"

tamente necesario apagar todo ese patrimonio.

Cal sería o papel que xogaron as mulleres na lírica?

O historiador Martín Sarmiento escribiu a finais do século XVIII que todas as mulleres de Galiza e Portugal eran poetisas e compositoras. O tipo de poesía que cantaban perseguía alegrar o traballo e fortalecer o ritmo. Aprendían a cantar memorizando e a medida que avanzaban en idade comezaban a crear novos versos e a improvisar. Nese sentido todas as mulleres eran cantadoras o que non impedía que houbese outras cunha sensibilidade especial. Ese tipo de expresión literaria aínda segue viva no Brasil, nas cantarreiras do nordeste. A pesar do que conta a historiografía da literatura oficial, hoube e hai unha tradición de poesía das mulleres que chegou até hoxe.

Que papel pode xogar o patrimonio inmaterial de cara o futuro común entre Galiza e Norte de Portugal?

Pensar a cultura baixa a forma de rexión cultural baseada en raíces, unha lingua e uns costumes comúns permite mostrar, máis alá do aspecto político e das fronteiras que se crearon, como a ciencia da literatura, coa súa vontade de establecer a historia oficial mutilou, fragmentou e ocultou a realidade. ●

Os primeiros cómics de Xaquín Marín

O volume *As dúas viaxes de Xaquín Marín* (El Patito Editorial) recolle dúas das primeiras historietas do debuxante ferrolán, unha delas inédita

M.B.

No ano 1973, Xaquín Marín (Ferrol, 1943) debuxaba a súa primeira obra de cómic *Buscando outro mundo*, nunca publicada, e dous anos máis tarde *A longa viaxe de volta dende as estrelas* que se editaría acompañada doutro traballo de Raimundo Patiño no libro *2 viaxes*, considerado o primeiro volume de banda deseñada galega. Agora, El Patito Editorial reúne estas dúas historias do fundador do Museo do Humor de Fene baixo o título *As dúas viaxes de Xaquín Marín*, dentro da colección *Clásicos da Historieta Galega*.

O álbum, que se presentou a pasada semana, representa os primeiros atoutiños dentro da traxectoria artística deste debuxante, que xa conta cun lugar propio dentro da nosa historia debuxada. Xaquín Marín, que

comezou expoñendo na rúa para rematar integrándose no círculo da galería Redor de Tino Calabuig, forma partexunto con Reimundo Patiño e os compoñentes do Grupo do Castro, dos pioneiros da historieta galega. Xa dende os inicios, o ferrolán empregou o debuxo, tanto na vertente humorística como nas historietas, para difundir unha mensaxe política e social crítica e comprometida.

O volvume que agora ve a luz, a pesar de recoller as primeiras historias do creador, xa presenta as constantes gráficas de Marín, desde o emprego das rotulacións integradas na ilustración, a concepción da páxina como un todo expresivo até a utilización de recursos propios do carzelismo e da pintura mural.

A primeira obra de Marín, *Buscando outro mundo*, narra

a viaxe dun home corrente na procura da felicidade, un camiño que foxe dunha realidade de imposta e opresiva. Este traballo sería seguido por *O novo mundo. Relatos de anticipación*, inacabado, pero que serviría de ponte entre *Buscando outro mundo* e *Longa viaxe*. Como explica Gemma Sesar, responsábel da editora, ademais de recuperar a obra dun dos nosos debuxantes destacados, a publicación deste libro quere tamén “demonstrar que a banda deseñada galega non é tan recente como adoitamos pensar”.

NOVIDADES PARA O 2010. Entre as novidades que a editora ten preparadas para 2010 destaca a tradución ao galego da primeira obra de Marvel. Trátase de *Lobezno*, unha historia protagonizada por este superheroe, membro dos X-Men, debuxada para a compañía norteamericana polo debuxante galego Das Pastorais. A obra es-

tará na rúa no mes de xuño. En paralelo, El Patito Editorial

?

UERE SABER MÁIS?
www.elpatitoeditorial.com

estreará a nova colección de cómic para cativos coa obra *Carapuchiña vermella*, de Víctor Rivas, e presentará *Dick Turpin*, asinada por Víctor Mora e Martín Salvador. ●

Azos, jazz made in Galiza

M.B.

Baixo a coordinación do pianista Abe Rábade, a discográfica Falcatruada vén de presentar Azos, unha nova colección centrada no jazz feito en Galiza, que arranca co disco debut do guitarrista porriñés Álvaro Vieito, titulado *Introducing*. A súa posta en marcha enriquece o panorama das discográficas especializadas en jazz do país, no que actualmente operan Xingra, pioneira na edición de jazz galego, Free Code, cun amplio catálogo de discos e artistas, e Audia.

Como explica Abe Rábade, produtor artístico de *Rosalía 21*, *Aloumiños de Seda* e o álbum *Sound Colors*, para Jesús Santandreu, o contexto e calidade musical do jazz feito en Galiza están detrás da creación deste selo. “O país vive un grande momento no que a talentos e emerxentes se refire”, sinala, situándose ente as “catro canteiras de músicos de jazz do Estado español, a carón de Madrid, Catalunya e Valencia”. Intérpretes como Xan Campos, Iago Fernández,

Virxilio da Silva, Max Gómez ou Seir Cane da están a conseguir que Galiza se converta “ nun dos principais focos de novos músicos de jazz na península”.

nidense Ross Gallagher ao contrabaixo e o galego Max Gómez na batería.

Durante o mes de maio, Vieito presentará o disco, gravado o pasado ano nos Boom Studios de Gaia, nunha xira que arrancará o 25 de maio no Dado Dadá e que rematará en Vigo o 5 de xuño, tras percorrer as principais salas galegas.

MESTURA NATURAL. O selo aposta ademais pola mestura natural entre o jazz feito aquí e as achegas de intérpretes de fóra e dará saída, como indica Rábade, as colaboracións entre artistas de diferentes procedencias que teñan Galiza como lugar de encontro. Ao seu ver “non só o futuro do jazz galego pasa pola interrelación co exterior” senón que ese é o espírito do xénero: o diálogo e a creación constante entre os que saben manexarse nun mesmo código, veñan de onde veñan”.

Coa saída do álbum de Álvaro Vieito e creación do selo, Falcatruada desafía o contexto xeiral de crise económica que está a

Álvaro Vieito.

Galiza é unha das catro canteiras de jazz do Estado, xunto a Madrid, Catalunya e Valencia”

[Abe Rábade]

?

UERE SABER MÁIS?
Azos conta coa distribución física internacional a cargo de Karonte e adixital a través de Loxna.
www.azosjazz.com

deixar pegada no ámbito cultural. O coordinador avanzou ademais que en maio publicarase o segundo título da colección. Trátase do directo que o Bill Godwin Quartet ofreceu en Compostela o pasado ano no marco do Festival dos Abrazos. A formación está composta polo saxofonista Adam Niewood, o batería Bill Goodwin, o contrabaixista Paco Charlin e Abe Rábade no piano. O disco presentarase no Lincoln Center de Nova York, con cinco actuacións en directo entre o 25 e 29 de maio. ●

RELIGIOSOS NOS MOVIMENTOS SOCIAIS

Victorino Pérez Prieto, escritor e teólogo

'Moncho Valcarce pertencía á burguesía coi pero o compromiso relixioso levouno a optar'

Gumersindo Campaña

A dezasete anos da súa morte, a figura de Moncho Valcarce volve facerse presente grazas a un libro, *Moncho Valcarce, un símbolo para Galicia. Diarios inéditos e outros textos* (Editorial Trifolium), promovido pola Irmandade que leva o seu nome, e escrito por Victorino Pérez Prieto. Nesta conversa, o autor párase pouco nas coñecidas loitas agrarias de Moncho, para pescudar en quen era realmente Moncho Valcarce. Os escritos que deixou descobrennos a imaxe dun Moncho descoñecido.

Por que retomar a súa figura?

Había unha imaxe un tanto nesgada del. Unha imaxe que se viu complementada hai anos coa saída do "Diario" (*Revolucionario e místico. Diario íntimo da doença final*, Santiago 1994), pero que ainda deixou moitas incógnitas. Algunxs mesmo pensaron que ese Diario era unha manipulación por parte da Igrexa. A intención deste libro é dicir que non hai nada que manipular; a súa figura é tan rica, no que foi e no que escribiu, que só cómpre deixar constancia dela. Moncho era un home de fe e un home de acción. Pero despois da súa morte, empezamos a descubrir que escribiu moito: uns cantos cadernos e centos de páginas que nunca pretendeu converter en libro. Pero aí quedaron, entregadas aos amigos, para que fixesen con elas o que quixeran. Tamén podemos dicir que nos derradeiros meses, xa prostrado pola súa doença, Moncho foi organizando, gardando en carpetas e corrixindo eses escritos. O que parece indicar que consideraba que podería ser importante dalos á luz.

Que escritos temos del?

En primeiro lugar, o Diario da súa doença final, publicado hai anos. A xente pensaba que Moncho fora simplemente un

Era un home de fe e acción, pero despois da súa morte empezamos a descubrir que escribiu moito"

A política foi prolongación do seu compromiso relixioso e non ao revés"

Non era labrego, era un auténtico urbanita, e un urbanitafino, de gravata, que vivía nunha 'casa de vinte habitacións', como el dicía, preto da praza de María Pita"

Optou polo mundo rural galego, como podía ter optado polo traballo de liberación cos pobres de América Latina"

No 77, obtivo elsó trinta mil votos ao Senado na provincia da Coruña, cando a coalición obtivo 23 mil ao Congreso en toda Galiza"

político, mesmo un politicastro radical e excéntrico. Ali descubriron que Moncho era un home dunha fe excepcional. A través doutros cadernos seus, gardados por outras persoas, descubrimos, ademais, que tiñamos nas mans uns "Diarios da mocidade" de Moncho, que denominei "Caderno marrón 1", "Caderno marrón 2", un "Caderno verde", que escribiu na

súa estancia en Roma, e outras follas soltas. Aparte tiñamos o impresionante "Diario de Poio", que escribiu cando estaba recluído pola autoridade civil no Convento de Poio; nel reflicte momentos importantes da súa vida, cando foi preso, e cando o maltrataron, e unhas magníficas reflexións sobre o significado da súa fe e do seu compromiso político. Ademais destes, temos o texto parcial dun "Retiro" que fixo en Poio, uns poucos anos despois do seu diario anterior. E, particularmente, un "Diario de Exercicios Espirituais" que fixo en Pontedeume con outros compañeiros curas polos anos 80; nese clima Moncho reflicte más profundamente o que é a súa fe, o seu compromiso sacerdotal e o seu compromiso social e político. Temos, áinda, outros documentos, entre os que salientan unha serie de cartas, e materiais pastorais e litúrxicos. Contrariamente ao que algúns pensaban, Moncho facía calquera cousa menos unhas misas trapalleiras; el preparaba profundamente as Eucaristías, como se ve nestes textos manuscritos. Finalmente, contamos co traballo teolóxico que publicou con ocasión do curso de reciclaxe en Salamanca, e tamén un artigo publicado en *Irimia*.

Era un home de gran fe?

Era, ante todo, un cristián, un seguidor de Xesús na súa dimensión relixiosa e na dimensión ética. Por estes escritos inéditos, coñecemos a súa conversión na mocidade, non moi cedo, cando xa estaba nos estudios universitarios. Foi unha conversión radical. Moncho, coma os vellos profetas bíblicos, tiña dúas paixóns fundidas nun só compromiso: a paixón por Deus, e a paixón pola xente, pola justiza. Esta última foi a que o converteu nun militante social e político, sen deixar de ser unha persoa profundamente relixiosa. Entre outras cousas, isto

Ramón Muñiz, Victorino Pérez Prieto [responsábel da edición de *Moncho Valcarce, un símbolo para Galicia. Diarios inéditos e otros textos*] e **Gumersindo Campaña**.

fixo que Moncho, que tiña de lingua materna o castelán da burguesía da Coruña, da que procedía, pouco a pouco tivese como única lingua o galego. O seu compromiso, tan radical, obrigouno a deixar as súas parroquias, non porque el quixese, senón porque o Bispo non llo permitiu (cousa que permitía, inxustamente, a outros).

A pesar diso, nunca dubidou da súa fe?

O que descubrín nos seus textos é que a política foi unha prolongación dese compromiso relixioso, e non ao revés. Era unha persoa dunha experiencia relixiosa profunda que tinquiada toda a súa vida. Ademais,

Moncho tamén era teólogo. Tiña unha salientábel formación teolóxica que se podía inserir na Teoloxía da Liberación.

Que representou para o mundo rural?

Unha das cousas más tremendas sobre el, escribiuna Ramón Muñiz, cando dixo: "O pobo labrego foi, realmente, o sector máis machucado perante toda a historia de Galicia, o que sufriu máis a opresión, a incomprendión, o desprezo, desprezados no seu traballo, desprezados no seu lugar; e aí estivo sempre Moncho, até a morte". O compromiso polo mundo rural creo que non foi accidental. Non era labrego, era un auténtico urba-

ruñesa que falaba castelán ar polos labregos'

Con outros compañeiros como estudiante universitario.

Nos seus anos de escolante.

Durante o servizo militar e o seu carné da ANPG.

Celebrando a eucaristía en Sésamo coa bandeira galega coa estrela e [á dereita] con **Toño Basanta** nunha procesión nas Pontes.

nita, e un urbanita fino, de gravata, que vivía nunha casa de vinte habitacións, como el dicia, preto da praza de María Pita. Pero foi parar de cura a Sésamo e ali estivo case toda a súa vida, por unha opción clara. Moncho optou polo mundo rural galego, como podia ter optado polo traballo de liberación cos pobres de América Latina, que foi unha das súas primeiras ideas. Nunca tivo intereses políticos de medre persoal; o que intentaba era que axente se expresase, que loitase porsi mesma.

Era un pacífico loitador, pero

sublevábase cando batía cos caciques e cos que consideraba opresores do labrego.

A súa historia só no ano 77 é vivo retrato disto. Nese ano, Moncho participa na maior parte das loitas populares, e particularmente, nas labregas. É certo que foi un ano moi especial na Galiza. En febreiro, a batalla das Encrugas, na que un dos detidos é precisamente Moncho. En abril, aparece na manifestación contra a central nuclear de Xove. En maio é, novamente, detido en Baldaión (Carballo) na loita polas marismas. En xuño é pro-

posto pola ANPG como candidato ao Senado; pode soar rim-bombante e inútil, pero o certo é que obtivo el só trinta mil votos na provincia da Coruña, cando a súa coalición obtivo 23 mil ao Congreso dos Deputados en toda Galiza; e iso foi porque o votou a xente, o pobo. Nese ano, na morea de manifestacións contra a cota empresarial, en Lugo, en Compostela... ali estaba, coma un máis. Mais, a gorra de Moncho non era a do Che, como se dixo falsamente, senón que era a gorra dos labregos. Con ela viña dicir: "Quero ser un

labrego coma vos; estou orgulloso de ter calos nas mans e de traballar na terra".

Que aportou ao mundo rural?
Retomo a palabra "símbolo". Moncho foi, no seu tempo, un símbolo mobilizador para o campo. Porque, realmente, esas loitas labregas nas que participou, non foron loitas de catro progresistas, senón que estaban cheas de xente popular, xente fundamentalmente de campo, que era a que enchiá os seus mitins. Moncho non se vendeu nunca por ningún cargo, nin por nada; non chegou a

ter un coche, nin sequera unha bicicleta... Ten escrito que ás veces non tiña nin para pagar a cota de militante do BNG. Foi un home que vivía de tal maneira entregado gratuitamente á xente que, mesmo como concelleiro, negouse a que os concelleiros cobrasen. E iso que non tiña, praticamente, ingresos. Ese compromiso incontrovertible fixoo mobilizador no seu tempo e creo que pode ser mobilizador hoxe, para o mundo rural e para a Igrexa galega; particularmente para a Igrexa galega no mundo rural.●

Moncho Valcarce co puño ergueito a carón de Bautista Álvarez [á dereita].

Coordena: MANUEL SENDÓN

tuenti Inicio Perfil Mensajes Gente Vídeos Buscar... Mi cuenta Salir

I'm going deeper..... hace dos minutos. Subir fotos Chat

Iria Becerril López > Álbumes (4) Subidas por Iria (309) > DESAYUNANDO

194 de 309

Subida por Iria Becerril López (23 de enero a las 12:00)

Tablón de fotos

Escribe aquí...

Noelia Buján López 23 de enero a las 16:30
q desayunos te pegas condenada! :-)

Etiquetas

Añadir o quitar

- ↳ Xácome Laya
- ↳ Martín Sánchez García
- ↳ Sonia Castro Alonso
- ↳ Alba Jubón Estraviz
- ↳ Ana Comesaña Casal

Acciones

- ▼ Descargar foto
- ❶ Denunciar foto

tuenti Inicio Perfil Mensajes Gente Videos Buscar... Mi cuenta Salir

Aburridaaaaaaa... hace dos días

Sonia Castro Alonso Álbumes (2) Subidas por Sonia (216) BAÑO!!

203 de 297 Subir fotos Chat

Etiquetas Añadir o quitar
Inma Barreiro
Sonia Castro Alonso
Noelia Buján

Acciones Descargar foto Denunciar foto

Subida por Sonia Castro Alonso (12 de Diciembre de 2009 a las 10:02)

Tablón de fotos Escribe aquí...

© Tuenti 2010 Castellano Anúnciate Empleo Blog Condiciones de uso Móvil Ayuda

ineditoant.wordpress.com

PRIVACIDADE PÚBLICA

Parece que son cada vez menos as fronteiras que antes separaban o ámbito privado e o público. A vida íntima dunhas persoas irrumpe a modo de bombardeo no ámbito público. Famosos ou aspirantes a selo, no seu afán de amosarse a cambio dunha compensación económica, mostran sen pudor detalles da vida privada, a través de reportaxes en revistas ou en platós de televisión. Asimesmo, están en auxe os *realities*, nos que unhas persoas anónimas mostran sen reparo as 24 horas do seu día a día. Por outra banda, hoxe todo o mundo, sobre todo a xente máis nova, está inserida dentro das redes sociais como *Tuenti* ou *Facebook*, e non se dubda nin o máis mínimo en amosar as parcelas máis inimaxinables da intimidade, o que espeta un interese, en ocasións, desbordante entre moita xente.

Mediante a representación de accións cotidianas pertencentes ao terreo privado, pretendo, por medio dunha descontextualización, facer unha referencia irónica e crítica á inserción do ámbito privado dentro do público, a esta perda de fronteiras entre ambas esferas. ●

Noelia Buxán López

tuenti Inicio Perfil Mensajes Gente Videos Buscar... Mi cuenta Salir

hay cosas que nunca cambiarán hace un minuto

Lucía Blanco García Álbumes (2) Subidas por Lucía (853)

5 de 853 Subir fotos Chat

Etiquetas Añadir o quitar
Marga Vilariño Rivasdulla
Noelia Buján López
Sonia Castro Alonso
Iván Mosteiro
Ana Comesafía Casal
Sonia Lago Valdés
Dalia García Couso

Acciones Descargar foto Denunciar foto

Subida por Lucía Blanco García (7 de febrero a las 18:38)

Tablón de fotos Escribe aquí...

Imma Barreiro 8 de febrero a las 17:45
muito traballas bicho!! non fregues tanto! -> vémonos esta semana?

Lucía García 8 de febrero a las 20:03
pues ya veremos pq esta semana estoy un poco liada... el jueves te llamo, ok?

1 2 3

© Tuenti 2010 Castellano Anúnciate Empleo Blog Condiciones de uso Móvil Ayuda

Datos Personais

Noelia Buxán

(Toques, A Coruña, 1987). Estuda Belas Artes na Facultade de Pontevedra.

vixar.comer.mercar

VIXAR.

Monfero, onde a natureza é arte

Monfero encraváse nunha área montañosa e nun ecosistema único en Europa. Máis de 9.000 hectáreas de superficie de vales, terreos boscosos, forman esta singular paraxe, no que áinda sobreviven moitas especies autóctonas ao longo do río Eume, o que o convierte nunha xoia forestal.

Toda esta gran masa arborada ten o adobo dunha intereante contorna histórica, sobre todo ás beiras do río. Así, calque-

O mosteiro de Monfero.

ra viaxeiro se encontrará con veilos muíños e tamén con algúns castelos, o que contribúe a darlle unha maxia especial á zona.

A flora de Monfero vese tamén complementada coa fauna que áinda se pode observar. Aínda é un dos lugares onde se

pode ver o gato montés ou xemplares de xinetas, martas ou raposos. Entre as aves, o moucho real e tamén gran número de anfibios e réptiles.

Volvendo á orografía deste concello que se empraza a cabalo dos altos da Capelada e a Terra Chá, salienta o Alto do Xestoso, cunha altitude superior aos 700 metros. Antano a localidade era un cruce de camiños, xa que está atravesada pola antiga estrada que unía Vilalba con Betanzos, sendo, polo tanto, un lugar privilexiado para o desenvolvimento de feiras e mercados. De feito, nas súas zonas más próximas, en Momán, no concello de Xermade, tiña lugar unha das máis tradicionais feiras de gando.

Pero se algo vai intimamente unido a Monfero e o seu mosteiro cisterciense, de estilo románico, construído no século XII. Malia ser unha xoia arquitectónica, é o único monumento histórico en toda Galicia que se encontra na lista vermella deste tipo de edificacións que qualifica o perigo de degradación e extinción pola abusiva invasión da vexetación sobre o edificio.

O termo municipal tamén se encontra gravemente afectado polo despoboamento, xa que nos últimos 30 anos perdeu máis dun terzo dos residentes.

Para comer ou pasar a noite

en Monfero hai abondoso número de casas rurais espalladas por toda a municipalidade. ●

Antonio Cendán

CELEBRAR.

Os maios

Cunha orixe ancestral, a dos Maios é unha celebración de cambio de estación que se adoita facer o 1 de maio en numerosas vilas galegas. Esta fin de semana serán moitas as prazas que se vistan coas cores da primavera e nas que soen as cantigas desta manifestación que, antigamente, tiña vínculos coa divindade e a fertilidade.

En Pontevedra será a Praza da Ferrería onde se desenvolva o xa tradicional Concurso de Maios o primeiro de maio a partir das 11 h30. A escritora Ana Acuña dará a *Benvida ao Maio*. As bases do concurso esixen que o maio sexa de forma cónica, de entre 1,5 e 2 metros de altura e que estea engalanado.

Falámosche a ti.

JOSÉ RAMÓN DE LA MORENA

EL LARGUERO

Luns a venres de 24:00h a 1:30h. Sábados e domingos de 23:30h a 1:00h.

CADENA SER

EXPO ZARAZOZA 2008

CADENA SER
PASE O DUE PASE

ENRIQUE ACUÑA

MUNDOVIÑO.

Receita para o éxito: Sermos únicos no mundo

do con produtos tradicionais (fiúncho, margaridas, laranxas e ovos). O xurado valorará a uniformidade do manto de fiúncho e a elaboración das coroas, a retranca das cantigas e o ritmo e linguaxe utilizados, entre outros elementos. O concurso premia os mellores maios, as mellores cantigas, a mellor interpretación e a mellor coroa. O certame está aberto á participación de calquera colectivo de nenos, mozos, asociacións culturais, veciñais e xuvenís e os interesados deberán inscribirse na Casa do Concello de Pontevedra antes das 13h00 do venres 30 de abril.

OURENSE. Na cidade das Burgas a celebración dos Maios arrancou a semana pasada cunha serie de actividades de lecer organizadas pola Concellaría de Turismo con varios eventos que continúan esta fin de semana. A Feira de Artesanía, nos Xardíns de Bispo Cesáreo; a cita gastronómica Feira de Maio, na Praza Maior; e o Mercado das Flores, na Praza Saco e Arce, son algunas das propostas, xunto co Concurso dos Maios propriamente dito.

O certame, celebrarase nos Xardíns do Padre Feixón e a Rúa do Paseo o domingo, 2 de maio a partir das 11h00. Ademais da competición, esta cita ofrecerá xogos tradicionais e a elaboración dun maio conxunto contra o medio día, o concerto da Banda Municipal de Música de Ourense e un xantar popular amenizado por gaiteiros. Pola tarde está previsto o Festival de Música Tradicional coa participación de grupos de Bulgaria e Portugal.

A actividade completase coa mostra fotográfica *Maios na memoria*, organizada polo Centro 'Xaquín Lourenzo', que, instalada nos Xardíns, poderá verse ao longo de toda a xornada.

REDONDELA. En Redondela os maios tamén terán o seu protagonismo. A alameda desta vila acollerá unha nova edición do concurso a partir das 11h00. O xurado premiará o mellor maio artístico e tradicional, a interpretación das coplas cantadas e a letra das mesmas. ●

E. Estévez

UERE SABERMÁIS?
www.concellopontevedra.es,
www.ourense.travel
www.redondela.es

Si, chegamos a esquecer as nossas castes tradicionais, aquelas que fluían polas nosas gorzás inundando o noso espírito de recordos acarriñados polos seus aromas, evocando as vivencias da nosa infancia e a compañía e as ensinanzas dos nosos antepasados.

Esquecemos o valor das nossas terras, aquilo que engadiña a esencia dos seus froitos e os diferenciaba dos da outra vila, val ou parroquia.

Cos nosos microclimas, coas nossas castes e coas nossas terras, tiñamos todo para avanzar no sendeiro dos grandes viños do mundo, os que nos levan máis alá, os que non dependen de modas fugaces nin do capricho ou os prexuízos de distribuidores, hostaleiros ou consumidores alienados, sempre co gusto alén nós.

Pero foise polo vieiro da técnica que garante un gusto sen identidade, técnica enolóxica que non lle deixa rasquizo ao natural e viñedo martirizado con innumerábeis tratamentos, excesos que tarde ou cedo terminaremos pagando, na pobreza dos solos e do ecosistema.

Fallou o factor humano e non valen as xustificacións; emigración e pragas non as houbo só en Galiza. Evidentemente, a nosa realidade colonial, ou como se lle queira chamar, determinou non sei cantos desastres: por exemplo a desaparición das oliveiras que agora volven ser un cultivo cun enorme futuro no noso país (esperemos que as persoas metidas nesta interesantísima faena respeiten as características diferenciais das nosas terras e non nos inunden de arbequinas e demais olivas famosas na meseta e no Mediterráneo tirando, pola contra das nosas propias variedades, porque outros non as teñen, porque son diferentes e auténticas, ademais se imitamos o de fora, será coa mesma calidade? co noso insignificante número de hectáreas fronte ás miles dos outros?).

Un desastre que outros non

compartiron foi a real e monárquica decisión de rematar a fructífera relación comercial vitivinícola de Ribadavia co Reino da Gran Bretaña. Agora din que foi un bispo de Tui o culpábel de tal cousa. De ser así, seguirían os seus arruinados fregueses comungando coa mesma devoción?

As modas ás veces fan o labor que, realizado polos ilumi-

nados de turno, ficaría coma unha excentricidade fóra de lugar, desfasada e contraria ao progreso. Benvida sexa polo tanto a onda recuperadora de castes esquecidas e de respecto aos distintos terroir que asola o mundoviño, prescrita pola súa vanguarda e que fielmente seguirán os consumidores.

Como afirmaba esta semana un reputado crítico e adegueiro

vitivinícola, despois de asistir á International Wine Challenge desenvolvida en Londres—onde se cataron máis de 10.000 viños de todas as partes imaxinábeis do mundo—“quen busquen a orixinalidade e a expresión local teñen unha enorme vantaxe porque en calquera ámbito vinícola culto, sensíbel e con capacidade de influencia no mercado”

Onde di orixinalidade eu engado referencia ao gusto auténtico e diferenciado que dan as castes autóctonas, propias, tradicionais ou como se lle queira denominar e onde expresión local, léase o carácter das terras reflectido no viño, o que significa recoñecer nel a orixe e a personalidade de seu. ●

Antonio Portela

Suave. Cremoso. Nutritivo.

Queixo Arzúa-Ulloa

O tradicional queixo galego

Certificado pola
Denominación de Orixe Protexida
queijo@arzua-ulloa.org
Tfn. e fax: 981 50 76 53

XUNTA
DE GALICIA
Ministerio
de Desenvolvi-
miento Rural

GUIEIRO

1.404 DE CULTURA E ESPECTÁCULOS

Coordinado por Gonzalo Vilas

Agroman os festivais

Coa chegada da primavera e as primeiras raiolas do sol, no panorama cultural e do lecer do país empezan a agrumar os festivais, musicais ou doutros tipos, como primeiros pasos da súa chamativa eclosión estival.

En realidade os festivais sempre están aí, áinda que baixo formas *indoor* más camufladas. Algunxs son guardianescos, como o **Festival Sinsal**, que esta semana presenta en Vigo un dúo de xaponesas góticas e amantes do disfraz, unhas *frikies* que se diría, ideais para un festival que apostá polo raro até dende o seu nome.

En Ourense comezou xa un **Festival de folklore xuvenil internacional**, a desenvolverse en varios concellos, e que trae a uns 1.500 participantes, tropa só comparable en número ás hostes gaiteiras de Foxo distribuídas pola provincia.

O **Festival do Norte** de Vilagarcía marca un dos primeiros certames do ano que acumulan en dúas xornadas unha lista de grupos de pop e rock, adaptábeis a todos os gustos.

Ao igual que o **Festival Arteficial** de Ribadavia, que tamén ofrece en dous días un menú de abondosos platos musicais.

Citemos tamén ao **Festival de Ortigueira**, que presenta estes días as súas novidades para a edición deste ano. E tamén ao **Festival de Cans**, neste caso no eido audiovisual, que quenta motores diante da súa nova edición a celebrar este mes. O que naceu como unha broma exaltadora do ruralismo enxebre, presentará este ano a presencia de Luís Tosar na súa faceta musical.

Festival Sinsal, en Vigo; Festival do Norte, en Vilagarcía; Festival Arteficial, en Ribadavia; Festival Internacional de folclore Xuvenil, en Ourense e provincia. Todos nesta semana.

AMES

→EXPO. **Camiño de Santiago. Unha visión de Oriente.**. Exposición do xaponés Tomohiro Muda que organiza o Xacobeo. Trátase de imaxes recollidas durante o camiño polo fotógrafo nipón. Até o 7 de maio, no *Pazo da Peregrina*.

→TEATRO. **A esmorga**. Unha visita clásica obra do ourensán **Blanco Amor**, polos seus paisanos de Sarabela Teatro, ao cumplirse os 50 anos da súa publicación e os 30 da morte do autor. O venres 30, ás 21:00, no *Casa da Cultura de Beramirás*.

O BARCO

→EXPO. **A mirada dun artista. O Ateneo Republicano de Valdeorras** inaugura esta exposición, sobre a obra fotográfica de **Manuel Blanco Pascual**, que permanecerá aberta todo o mes de abril, na Galería *Sargadelos*.

→EXPO. **VIII Bienal de Pintura do Eixo Atlántico**. Unha trentena de obras galegas e portuguesas compoñen o fondo de pintura do Eixo, que se poderá ver até o 30 de abril no *Centro Comarcal de Valdeorras*.

BUEU

→MÚSICA. **Cats & Monkeys**. O grupo lucense intercala clásicos do funk actualizados con temas de nova factura sempre co denominador común da música negra de baile. O venres 30, ás 22:30, entradas a 6 euros, na *Sala Aturuxo*.

→MÚSICA. **Afríca Gallego**. Vocalista de Málaga, coñecida por ser líder de Mojo Project, grupo que deixou en 2005 para comenzar a súa carreira en solitario. O domingo 2, ás 21:00, entrada a 6 euros, na *Sala Aturuxo*.

BURELA

→TEATRO. **Kvetch** (unha comedia americana sobre a ansiedad). Unha comedia sobre as ansiedades do home e muller contemporáneos, pola compañía **Galego Teatro do Morcego**. Poderemos vela este venres 30, ás 21:30, na *Casa da Cultura*.

CARBALLO

→TEATRO/DANZA. **FlexElf**. Espectáculo de danza a cargo da compañía **Mudances**, da bailarina **Angels Margarit**. O venres 30, ás 21:00, no *Pazo da Cultura*.

CEDEIRA

→TEATRO. **Rosalía, a pulga que escribía**. Unha obra dirixida ao público infantil, pola compañía **Gali-toon**. Poderemos vela o domingo 2, ás 18:30, no *Auditorio Municipal*.

■ ARTE

Debuxantes da pedra, fabricantes da lata

O obxectivo desta exposición é presentar o legado de **La Artística S.A.**, principal empresa galega na elaboración de latas para unha industria que rapidamente se afianzou na nosa terra. Este legado en forma de pedras litográficas, documentación e diversos materiais, depositado nos fondos do **Museo do Pobo Galego**, atesoura unha interesante información sobre a industria da conserva, o acontecer da sociedade e os seus costumes reflectidos artisticamente nos gravados que conforman a lata de conservas.

Napoleón Bonaparte, en 1810, marcou o inicio da industria das conservas no mundo, buscando unha solución alimenaria para os seus exércitos. Os recipientes de vidro usados inicialmente non tardaron en ser substituídos por botes de folla de lata. Así, o producto conservado deixaba de ser visible

O grupo portugués **Abril fado Atlántico** segue de xira por Galiza, actuando este sábado en Cervo.

Dúas mostras de latas de conservas impresas en *La Artística*.

e comezaba a necesidade de decorar os envases.

A fabricación de conservas herméticas de peixe en Galiza remontase a 1841. Non foi até a década de 1880 cando comezou a converterse nun verdadeiro sector industrial, sendo a partir de 1900 o noso país líder do sector en España e no grupo de cabeza dos produtores no ámbito internacional.

A exposición comeza cunha breve introdución sobre a indus-

tria conserveira e metalgráfica en Galiza, facendo especial mención a *La Artística*. Continúa cunha concisa explicación do procedemento de litografado do metal e tamén da elaboración do propio envase. Finalmente, faise unha análise desde o punto de vista artístico dos diferentes deseños publicitarios empregados nos envases de lata.

Até o 16 de maio, no *Museo do Pobo Galego*, Santiago.

deiro. Unha exposición desbordante de cor e forza nas gradacionas, características que fixeron que a obra de **José Lodeiro** fose recoñecida internacionalmente. Na galería *Atlántica Centro de Arte*.

→EXPO. **Unha olla da árbore da vida**. Exposición na que se mostran un total de 68 obras do artista **César Otero**, un dos autores máis innovadores da plástica galega do último terzo do século vinte. Até o 6 de xuño, no *Pazo de Exposiciones Kiosco Alfonso*.

→EXPO. **Esta moda é para sempre**. A Concellería de Solidariedade e entidades de voluntariado amosan a labor destas últimas na cidade. Até o 10 de xuño a mostra percorrerá diversos lugares da cidade.

→EXPO. **Rostros de Area**. Mostra audiovisual de **Lois Patiño** (Vigo, 1983), unha panorámica formada pola longametraxe *Rayito*, videoinstalacións de pezas de videoarte e trailers de filmes. Até o 31 de maio, na *Fundación Caixa Galicia*.

Le Caporal épingle, de Jean Renoir, proxéctase nos cines Forum da Coruña.

O Teatro Rosalía de Castro da Coruña acolle este xoves unha homenaxe musical e poética á poetisa que lle dá nome, a cargo da Coral Polifónica Follas Novas.

MÚSICA

Joan Manuel Serrat canta a Miguel Hernández

O cantautor barcelonés volve aos escenarios galegos cunha nova xira coa súa última obra *Hijo de la luz y de la sombra*, segundo volume da súa homenaxe ao poeta **Miguel Hernández**, cando se celebra o centenario do seu nacemento e 38 anos despois de que publicase o primeiro (*Miguel Hernández*, editado en 1972).

Sobre a súa última obra, que conseguiu xa o disco de ouro en España e Arxentina polas súas vendas, o cantante sinalou que lle gustaría que axudase a "achechar ao público a poesía do poeta alacantino, un dos nosos poetas contemporáneos fundamentais, e que a xente, máis aló das cancións, atope nos libros a alma do seu autor".

O disco está baseado nos poemas de **Miguel Hernández**, con

colaboracións de **Joan Albert Amargós** e **Miguel Poveda**. Son 13 poemas de diferentes épocas. Creacións de mocidade como *La palmera levantina*, *Ay del ay por el ay*, *El silbo del dale*, *Las abarcas desiertas* ou *Tus cartasson un vino*. Tamén outros da guerra: *Canción del esposo soldado*, *El hambre* ou unha homenaxe que fixo aos brigadistas internacionais que titulou simplemente *Canción*.

Cada unha destas cancións contará ademais coa novidade de que durante os concertos irán acompañadas dun audiovisual alusivo ao contido do poema concreto interpretado.

Nesta xira, Serrat tamén regala ao seu público os clásicos más queridos e que o fixeron popular, como *Mediterráneo* ou *La mujer que yo quiero*.

Concertos en Pontevedra (venres 30), A Coruña (sábado 1) e Santiago (domingo 2).

→**EXPO. Miradas cara ao paraíso.** Revisión da arte galega en diálogo coas principais vanguardas internacionais, con obras de artistas como Chagall, Óscar Domínguez, María Blanchard, Wilfredo Lam, Fernand Léger, Joan Miró ou Picasso. Até o 30 de setembro, na sede de Caixa Galicia.

→**EXPO. Luís Seoane.** Dúas mostras analizan diversos aspectos da obra gráfica do artista galego, no ano do seu centenario. *L.S., a configuración do posible* (até o 4 de xuño), e *Creando con Luis Seoane*, serie de actividades didácticas. Na Fundación Luis Seoane.

→**EXPO. Form Matters (a forma importa).** Exposición sobre a traxectoria do arquitecto británico **David Chipperfield**, unha exposición do Design Museum, Londres. Até o 30 de maio, na Fundación Barrié de la Maza.

→**MÚSICA. Homenaxe a Rosalía de Castro.** A Coral polifónica Follas Novas, en colaboración coa concellería de Cultura, realiza estamoxenaxe a Rosalía no seu 125 aniversario, baixo o nome *Penso que por min chamades*. Haberá música e recitado de poemas. Este xoves 29, ás 20:30, no Teatro Rosalía de Castro.

→**MÚSICA. The Inspectors e Green Fandango.** Actuación destes dous grupos este xoves 29, ás 22:00, na sala Le Club. O venres 30, tocarán os grupos De-sakato e La Desidía.

→**MÚSICA. Mis qui os.** O grupo rock ferrolán actúa este venres 30, ás 23:00, no Pub Garufa.

→**MÚSICA. The W.C. García Show.** A súa proposta musical é conectar coa simplicidade e a enerxía do folk americano. O domingo 2, ás 23:30, no Jazz Vides.

→**MÚSICA. Joan Manuel Serrat.** O cantante catalán volve homenxear ao poeta **Miguel Hernández** cos temas do disco e xira *Hijo de la luz y de la sombra*. Estará o sábado 1, ás 22:00, entradas a 36/30 euros, no Coliseum.

→**TEATRO. A veradeira historia dos tres porquínos e o lobo feroz.** Teatro para o público infantil que nos trae o grupo Teatro do Andamio. O sábado 1 e domingo 2, ás 17:30, no Auditorio do Fórum Metropolitano.

CULLEREDO

→**TEATRO. O ogo de Yalta. Afterplay.** Unha comedia situada na belle époque, representada polo grupo Teatro do Atlántico. Este venres 30, ás 20:30, no Edificio de Servizos Múltiples.

FERROL

→**ACTOS. Contacontos infantil.**

Colgados..., representada en Lalín.

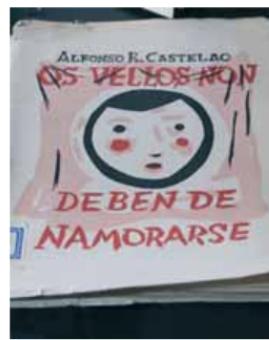
A Biblioteca Central acolle todos os mércores, entre as 18:00 e as 18:50 horas, unha sesión de contacontos para nenos e nenas no marco do programa *A hora do conto*. A actividade está dirixida a rapaces de catro a dezanos, gratuita.

→**EXPO. Cristo da Tahona.** Exposición dunha peza propiedade do concello de Ferrol cuja orixe se remonta ao século XIV e que formou parte dunha vivenda particular no barrio de Canido até o ano 1850. Na Sala Máximo Ramos. A Sala de Proxectos ofrecerá a video proxección *Ocaso*, da artista **Marina Núñez**, mentres que na parte antiga e nova do centro estará aberta a exposición *Seguro?*, de **Suso Basterrechea**. Todas, no Centro Torrente Ballester.

→**EXPO. Cáceres 2016, olla das.** O Ateneo de Cáceres organiza esta exposición itinerante, composta por 22 obras entre pinturas e fotografías nas que se mostran distintos enclaves desta cidade elaboradas por 22 autores seleccionados nun certame público. Até o 14 de maio, no Ateneo Ferrolán.

→**MÚSICA. Padel Rock.** Dentro do ciclo *Novas Noites*, o grupo ferrolán inspirado no pop-rock español dos 80 ofrece versións de Burning, Nacha Pop, Los Secretos, Los Rebeldes, Loquillo... Este xoves 29, ás 22:00, entrada a 5 euros, na Capela do Centro Torrente Ballester.

→**MÚSICA. Tony Zen et.** O cantante malacitano estilo crooner presenta

Mostra sobre Castelao, en Lugo.

o seu álbum *Mares de China*. Este venres 30, ás 20:30, entradas a 10 euros, no Teatro Jofre.

→**MÚSICA. Brainstorming.** Actuación deste grupo que vai ter lugar venres 30, ás 22:00, no Pub Run Rum.

GONDOMAR

→**EXPO. 30 anos de deseño de moda galega.** Exposición organizada polo IEM da que se encarga a deseñadora **María Moreira**. Aberta a té o 10 de maio, na Aula de Cultura Ponte de Rosas.

LALÍN

→**TEATRO. Colgados, ou a incrible historia de Homero e saga.** Unha comedia irónica sobre temas actuais, pola compañía **Ancora Produccións**, que a representará este venres 30, ás 21:30, no Novo Salón Teatro.

LUGO

→**EXPO. As orixes do home.** Exposición de tipo didáctico que trae a **Fundación La Caixa**, e que permanecerá aberta até o 18 de maio. Nunha carpa na Praza Horta do Seminario.

→**EXPO. Castelao. A deradeira lección do mestre.** Exposición de obras, obxectos persoais e libros de **Castelao**, no 60 cabodano da súa morte, e correspondentes ao período 1936-1950. Permanecerá aberta até o 10 de xullo, na Sala de Exposicións do Museo Provincial.

→**MÚSICA. Arias de ópera de Haendel.** Dentro do Festival de Música Cidade de Lugo, interpretadas por **Ann Hallenberg**, mezzosoprano, e o grupo Il Complesso Barocco, dirixido por **Alan Curtis**. Este venres 30, ás 20:30, no Círculo das Artes.

→**MÚSICA. Zé nzar.** O veterano grupo rock-protesta de Cereda, liderado por **Xosé Bocixa**, actúa o sábado 2, ás 24:00, no Club Clavicémbalo.

→**MÚSICA. Recercadas de Ortiz,** a arte da improvisación. Dentro do Festival de Música Cidade de Lugo, concerto por **Santi Mirón** (viola da gamba) e **Manuel Vilas** (arpa de dúas ordes). O luns 3, ás 20:30, na Fundación Caixa Galicia.

→**TEATRO/DANZA. 8º Encuentro Universitario de Danza Contemporánea e da USC.** Participan: Compañía Cisma da USC, Taller de Danza da Universidade Europea de Madrid, Compañía Hincapié da Universidade de Puerto Rico, Espazo de Danza Universitario da USC e Taller de Malabares da USC. O xoves 29, ás 20:30, entrada de balde, na Sala dos Mosaicos do Museo Provincial.

O grupo cercedense Zé nzar actúa na sala Clavicémbalo de Lugo.

A exposición **Brais Pinto, o afiador revolucionario**, arredor desta figura que deu nome a unha influente xeración artística galega, chega a Pontevedra, donde permanecerá até o 18 de maio.

→**TEATRO. Frankenstein.** Un espectáculo infantil e familiar, a cargo do grupo **Ghazafello**, que podremos ver o sábado 1, ás 18:00, edomingo 2, ás 12:00, entradas a 5 e 2 euros, na *Capela do Torrente Ballester*.

MELIDE

→**MÚSICA. 7 puertas.** O grupo coruñés comparece este venres 30, ás 23:00, na sala *A Fundación*.

→**MÚSICA. Doctor Gringo.** Actuación deste grupo de rockabilly, este venres 30, ás 01:00, na sala *Pub Gatos*.

MONFORTE DE LEMOS

→**MÚSICA. Dr. Magoo's.** Un grupo que versionea fundamentalmente clásicos do rock dos sesenta e setenta, como The Who, Bob Dylan, Jimmi Hendrix, Cream... O venres 30, ás 00:00, na sala *El Otro Caimán*.

MUROS

→**TEATRO. Menos lobos.** Unha das obras que ten en cartel o prolífico grupo **Talía Teatro**, dirixida aos cativos, e que podemos ver este xoves 29, ás 11:00, no *Centro Cultural e Xuvenil*.

OURENSE

→**EXPO. Luís Seoane, razón e compromiso.** Esta exposición

Imaxe publicitaria de **Frankenstein**.

ten como obxectivo facer especial incidencia nas diferentes épocas, relatos, significacións figurativas, influencias e compromiso do artista, ao longo da súa traxectoria. Até o 30 de maio, no *Centro Social CaixaNova*.

→**EXPO. Gravados.** Exposición de gravados de **Isabel Somoza, Xabier de Sousa e Xosé Poldras**, na *Galería Visol*.

→**EXPO. O soño da materia.** Exposición da artista **Flor Fernández**, no *Auditorio Municipal*.

→**MÚSICA. África a Gallego.** Esta vocalista malacitana que navega en-

tre o flamenco, jazz e funk, cantará este xoves 29, ás 21:30, entradas a 5 euros, no *Café Cultural Auriense*. O venres 30, ás 21:30 e entradas a 3 euros, concerto do grupo pontevedrés **Santos Morcegos**. E o sábado 1, ás 21:00, e con entradas a 12/10 euros, estará o crooner malagueño **Zenet**.

→**MÚSICA. V Festival Internacional de Folclore Xuvenil Queixumes dos Pinos.** Até o 2 de maio celebrase este festival nos concellos de Ourense, **Barbadás, Xunqueira de Ambía, Nogueira de Ramuín e A Peroxa**.

No festival, que conta co patrocinio do Xacobeo 2010, participarán entre 1.500 e 1.600 bailaríns pertenecentes a dez grupos folclóricos extranjeros, procedentes de Bulgaria, Italia, Lituania, Portugal, Romania, Rusia e Serbia, e entre 30 e 40 colectivos de toda Galiza e España. Gran gala de clausura no *Café Teatro Xesteira*, o domingo 2, ás 17:30.

→**MÚSICA. Face to face.** Grupo de tributo a Elvis Presley e Michael Jackson. Este venres 30, ás 20:30, no *Auditorio Municipal*.

→**TEATRO. XV MITEU. A Mostra Internacional de Teatro Universitario de Ourense** celebrase até este xoves 29. Con actuacións de grupos galegos, españoles e internacionais, no *Teatro Principal*.

→**EXPO. Os oídos da materia.** Exposición da artista **Flor Fernández**, no *Auditorio Municipal*.

→**MÚSICA. África a Gallego.** Esta vocalista malacitana que navega en-

PONTEVEDRA

→**EXPO. Brais Pinto, o afiador revolucionario.** Exposición sobre o artista que deu nome a unha importante xeración artística e literaria na historia galega. Até o 18 de maio, no sexto edificio do *Museo de Pontevedra*.

→**EXPO. 80, A Moda en Galicia. Singularidades.** Unha exposición sobre a moda galega nos anos 80, que permanecerá aberta até o 4 de xuño, no *Pazo da Cultura*.

→**MÚSICA. Tony Zen et.** Tras gañar o premio ao artista revelación na pasada edición dos Premios da Música, o crooner andaluz ven na súa xira de presentación do seu primeiro disco en solitario: *Los mares de la China*. Este xoves 29, ás 20:30, no *Teatro Principal*.

→**MÚSICA. Real Filharmonía de Galicia.** A orquestra actuará baixo a dirección de **Antoni Ros Marbà** e contará coa presenza da afamada pianista chinesa **Colleen Le**. A formación musical interpretará un programa composto por obras de Mozart, Honneger e García Abril. Este venres 30, ás 21:00, no *Centro Social CaixaNova*.

→**MÚSICA. Joan Manuel Serrat.** O cantante catalán volve homenaxear ao poeta **Miguel Hernández** cos temas do disco e xira *Hijo de la luz de la sombra*. O venres 30, ás 21:00, entradas a 28/30 euros, no *Pazo de Congresos*.

→**MÚSICA. Santa Catarira.** Esta festa universitaria, que contará coa actuación dos grupos Igloo, **Yani Como, The Fingers e Diadermin**, xunto a **Iván DJ e Charli-e DJ**, terá lugar este xoves 29, dende as 22:00, entrada a 7 euros, na *Sala Karma*. Os sábado 1, ás 23:55, actuación dos grupos **Florent Y Yo e Los Planetas**.

→**TEATRO. A abella raiña.** A obra de **Charlotte Jones**, estrenada en agosto de 2001 no Royal National Theatre de Londres, está protagonizada por **Verónica Forqué e Miguel Rellán**, baixo a dirección de **Miguel Narros**. Será o martes 4, ás 21:00, no *Centro Social CaixaNova*.

O PORRIÑO

→**MÚSICA. A Tuna Rastafari.** Nove músicos galegos adictos á festa e que practican a *verbena sound*. Este venres 30, ás 23:00, entradas a 4 euros, no *Café-Bar Liceum*.

→**MÚSICA. Pressing Brass.** Banda creada en 2008 por iniciativa do profesor **Gustavo A. Barcia** como complemento dos estudos da **Escola de Música de Mos** nas especialidades de viento, metal e percusión. O sá-

bado 1, ás 23:00, entradas a 2 euros, no *Café Cultural Auriense*.

RIBADAVIA

→**MÚSICA. Festival Arteficial.** Dous días de festival nos que actuarán, o venres 30: **Electric Riders, Los Coronas, Roots Revelation**. E o sábado 1, estarán os grupos **Second Silence, Sindicato del Crimen e Sweet Oblivion Band**. Haberá tamén obradoiros, exposicións e proxección de curtometraxes. A partir das 20:00, entrada 8 euros (dous días), 5 euros cada día.

O festival **Arteficial** de Ribadavia.

SAN SADURNIÑO

→**TEATRO. Tristán cara de can.** Unha comedia para o público máis novo, a cargo de **Elefante Elegante Teatro**. Este venres 30, ás 20:15, no *Centro Sociocultural*.

SANTIAGO

→**ACTOS. Choiva de contos.** Cada sábado pola mañá, a biblioteca compostelá acolle unha actividade de contos dirixida aos nenos e nenas. Ás 12:00, na *Biblioteca Anxel Casal*.

→**EXPO. Wildlife photographer of the year.** A magnífica colección de imaxes desta exposición é o mellor expoñente do esplendor, drama e diversidade da vida no planeta Terra. Até o 23 de maio, no *Centro Cultural CaixaNova*.

No mesmo recinto inaugurado centro está aberta tamén a exposición **O Pórtico da Gloria. Misterio e sentido**, ilustrando os estudos do **Felix Carbó** con imaxes de gran tamaño e senillos paneis explicativos.

→**EXPO. Xe naro Martínez.** Mostra de fotografías deste fotógrafo santiagués falecido en 2007. A exposición está aberta até o 28 de maio,

Até o 30 de maio podemos contemplar as pinturas de **Luis Seoane** expostas no *Centro Social CaixaNova* de Ourense.

O quinteto **Bellón Maceiras** presenta en Santiago o seu primeiro disco dentro da iniciativa **ST Música Presente** da AGADIC, unha iniciativa que promove os traballos discográficos dos novos grupos galegos.

no Museo do Pobo Galego.

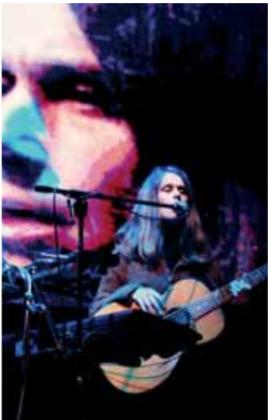
→**EXPO. Gilberto Zorio.** Montaxes e obras deste italiano, estandarte nos anos 60 da chamada **Arte Povera**. Até o 27 de xuño, no Museo de Arte Contemporánea-CGAC.

→**EXPO. Grandes batallas.** A mostra, organizada pola concellaría de Cultura e Centros Socioculturais, presenta a intervención que **Antía Mouré** ideou para a Zona "C", na que insiste nunha das liñas de investigación e interese da artista: o descubrimento do sentido e a transcendencia do tempo e os lugares. Até o 21 de maio, na Zona C.

→**EXPO. María Xosé Díaz, 1980-2010.** Nada en Catoira en 1949, cursou estudos de Belas Artes en Barcelona, onde viviu 12 anos. Aínda que a súa formación é pictórica, no seu traballo sempre se manifestou a súa atracción polo volume e o espazo. Até o 20 de xuño, no Auditorio de Galicia.

→**EXPO. Espectral, Obras das coleccións do CGAC.** A mostra, comisariada por **Miguel von Hafe**, reúne, entre outras, obras de José Antonio Hernández-Díez, Sandra Cinto, Jimmie Durham, Rui Chafes, Ana Mendieta, ou Antoni Tàpies. No CGAC.

→**EXPO. Santiago ilustrado.** Unha serie de traballos de cómic escollidos pola editorial *El Patito*,

A arxentina Juana Molina.

que reflecten distintas versións debuxadas da cidade. No Centro Torreiro Ballester.

→**MÚSICA. Jam session.** Nova jam sesión de blues-rock a cargo da **Bakin' Blues Band**, proxecto musical integrado por catro experimentados músicos de Santiago. Este xoves 29, ás 23:00, no *Dado Dáda*.

→**MÚSICA. Juana Molina.** Nova edición da extensión do **Festival Sinsal** con esta cantautora arxentina. As súas melodías transitan entre a guitarra e a electrónica, pois a súa carreira tende desde os inicios

cara ao acústico e o orgánico. Este xoves 29, ás 22:00, no Salón Teatro.

→**MÚSICA. Noise Project + Mequetrefe.** Concierto no que ambos grupos galegos presentarán os seus novos álbums, e que terá lugar este xoves 29, ás 21:30, entrada a 5 euros, na *Sala Capitol*.

E o martes 4, concerto de folk galego cos grupos **Que m'pallo u, A Requinta da Laxeira e Tanto n'os teñ**. Ás 21:00, entradas a 10/8 euros.

→**MÚSICA. Bellón Maceiras.** O concerto de presentación do debut discográfico do grupo de folk-fusión Bellón Maceiras Quinteto pecha o primeiro ciclo de concertos de **ST Música Presente** para a promoción especial dos traballos discográficos das formacións e solistas galegos de todos os estilos musicais. O venres 30, ás 20:30, no Salón Teatro.

→**MÚSICA. Joan Manuel Serrat.** O cantante catalán volve homenaxear ao poeta **Miguel Hernández** cos temas do disco e xira *Hijo de la luz y de la sombra*. O domingo 2, ás 21:30, entradas a 36/33 euros, no *Pazo de Congresos*.

→**MÚSICA. Aló Django.** Grupo inspirado no son gipsy do grande jazzista **Django Reinhardt**, e formado por conocidos músicos doutras formacións galegas. O mércores 5, ás 22:45, na *Borriquita de Belém*.

A Tuna Rastafari, unha festeira banda cunha gran calidade instrumental, actúa esta semana no *Liceum do Porriño*.

Caixa Galicia espectáculos

Serrat
Hijo de la luz y de la sombra
Basado en poemas de Miguel Hernández
2 de maio
21.30 h
Palacio de Congresos
Santiago
Venda de entradas:
www.caixagalicia.es

Las Noches de Paramount Comedy

Las noches de Paramount Comedy
7 de maio
20.30 h
Colón Caixa Galicia
A Coruña
Venda de entradas:
www.caixagalicia.es e 902 43 44 43

Castanets
20 de maio
21.00 h
Centro Sociocultural
Fundación Caixa Galicia
Santiago
Venda de entradas:
www.caixagalicia.es e 902 43 44 43

Fátima Baña
Nota Atlántica
28 de maio
20.30 h
Sede Fundación
Caixa Galicia
Pontevedra
Entrada libre. Capacidade limitada

XACOBEO 2010 Galicia

CAIXAGALICIA

www.fundacioncaixagalicia.org

Únete, divírtete, emocionate.
caixagaliciate

O grupo punk-folk, de reminiscencias escocesas ainda que de procedencia canadiense, **The Real McKenzies**, actuarán en Vigo esta semana, na sala La Iguana Club.

→**TEATRO/DANZA. Ciclo Redonda de danza.** Durante o mes de abril ten lugar este ciclo adicado a producções galegas de danza contemporánea. Esta semana será o turno para o espectáculo **Macho**, do bailarín galego **David Loira**. O venres 30 e sábado 1, ás 21:30, entranadas a 7 euros, na **Sala NASA**.

→**TEATRO/DANZA. Son o silente.** Unha obra de danza teatro de mediano formato e para todos os públicos, pola compañía **Bstudiodanza**. Inspirada no cine silente dos anos 20 e 30, toma como referente a imaxe potente da actriz Louise Brooks e dous dos seus filmes más coñecidos. Este xoves 29, ás 21:00, no **Teatro Principal**.

SARRIA

→**MÚSICA. Belöp.** Concerto deste grupo redondelán, programado para este venres 30, ás 00:00, na **Sala Planeta**.

TUI

→**EXPO. Arredores.** Mostra de pintura da artista **Soledad Pite Sanjurjo**, que poderemos ver até o 16 de maio na **Galería Trisquele Medulio**.

VIGO

→**ACTOS. Conferencia de Joan Puigcerdàs.** Conferencia sobre **A lingua propia nas sociedades multiculturais**, a cargo do presidente de Esquerda Republicana de Catalunya. O martes 4, ás 11:00, no **Salón de Actos da Facultade de Filoloxía e Tradución**, (no CUVI).

→**ACTOS. Contarte.** A Concellaría de Educación de Vigo e OQO editora, botan a andar até fin demes a 2º edición deste mes da arte e a literatura infantil, para achegar a 2.500 escolares de Vigo o mundo da arte, a través do álbum ilustrado. Exposición e obradoiros no **Instituto Municipal de Educación IME**.

Escultura de Cándido Pazos.

→**EXPO. Cándido Pazos.** Primeira exposición en Galiza deste artista, coñecido por ser o autor de importantes esculturas urbanas en diferentes ciudades do país, así como fóra das nosas fronteiras. Até o 20 de maio, no **Centro Cultural Caixanova**.

→**EXPO. Obras mestras de Catalá-Roca.** Unha importante mostra deste fotógrafo catalán, comparado con Cartier-Bresson, un dos mellores retratistas en branco e negro do século XX, nunha completa exposición que viaxará logo a Madrid e Barcelona. Até o 30 de maio, na **Fundación Barrié**.

→**EXPO. Pan de fondo.** Promovida e comisariada polos expertos en fotografía **Manuel Sendón** e **Xosé Luís Suárez Canal**, a mostra aborda o retrato realizado nos estudos galegos, centrándose dunha forma especial na primeira metade do século XX, dada a extraordinaria riqueza dese período. Até o 23 de

maio, no **Centro Cultural Caixanova**.

→**EXPO. Rostros de Área.** Mostra audiovisual de **Lois Patiño** (Vigo, 1983), unha panorámica formada pola longametraxe *Rayito*, videoinstalacións de pezas de videoarte e os trailer dos filmes *Rostros de Área*, *Paisaxe Interior* e *Lembrando as Fases da Morte*. Até o 31 de maio, na **Fundación Caixa Galicia**.

→**EXPO. Life in Technicolor.** O pintor **Carlos Maciá** presenta esta mostra, donde volta ao uso da cor nos seus cadros. Até o 15 de maio, na **Galería Bacelos**.

→**EXPO. Cándida Höfer.** Primeira exposición da fotógrafa alemana en España, na que os comisarios Doreen Mende e Markus Heinzelmann ofrecen un percorrido pola obra de Höfer desde os seus inicios en 1968 até o ano 2008. No **Museo de Arte Contemporáneo MARCO**.

→**EXPO. Coas que só un artista pode facer.** A mostra forma

CONVOCATORIAS

XX Certame fotográfico sobre medio ambiente

O Ateneo Ferrolán, con motivo da celebración do Día Mundial do medio Ambiente, organiza un concurso fotográfico para aficionados e profesionais, que se rexerá polas seguintes bases:

Tema: Estará relacionado coa Ecoloxía nos seus diferentes aspectos (fauna, flora, paisaxe, agresións...). Non se aceptarán a concurso fotografías de pitíños, niños, nin ningunha imaxe que poda implicar sufrimento ou dano dun ser vivo. No caso de imaxes en catáverio, será necesario mencionar dita circunstancia.

Cada participante poderá enviar un máximo de tres fotografías, en branco e negro ou cor, podendo acceder soamente a un dos premios.

No se admitirán fotografías publicadas ou que fosen premiadas noutros concursos. Tamén se aceptarán colaxes, montaxes, fotografías pintadas nin manipuladas digitalmente que alteren as imaxes más alá do que se pode chegar a modificar mediante os procesos de fotografía tradicional.

Os participantes responsabilizaranse así mesmo de que non existan dereitos sobre as imaxes de terceiras persoas, así como de calquera reclamación que poida xurdir sobre as mesmas no que se refire a dereitos de imaxe. Estes dereitos estenderanse a fotografías do autor que teñan unha grande similitude coas presentadas a concurso.

Ningunha fotografía presentada, poderá exceder no seu lado maior de 40 cm, nin este poderá ser inferior a 24 cm. As fotografías deberán presentarse montadas sobre unha cartolina, que sobresaia, con dous únicos tamaños de 30 x 40 ou 40 x 50 cm.

As obras presentáranse baixo o sistema de plicas e datos en sobre aparte.

As fotografías enviaranse ao seguinte enderezo: ATENEO FERROLÁN- Rúa Magdalena, 202-204, 1º-CP 15402, FERROL. O prazo de admisión remata o **7 de maio de 2010**. A decisión do xurado será inapelable e darase a coñecer o día 5 de xuño, no acto de inauguración da Exposición, coincidindo coa celebración do Día Mundial do medio Ambiente. Seleccionaranse un máximo de 50 fotografías para a exposición itinerante.

Os premios serán de:

1º: 900 €, 2º: 300 €, e 3º: 150 €.

Se as obras presentadas non alcanzaren a calidade necesaria, a criterio do xurado e por unanimidade, os premios poderán ser declarados desertos.

I Premio de dibuxo "Paco Barros, en galego pintamos"

Convocado polo CPI Vicente Otero Valcarcel de Carral, este concurso ten duas motivacións:

Unha, homenaxear a Francisco Barros, compañeiro falecido recentemente, profesor durante mais de 30 anos no colexio de Carral, defensor da lingua e aficionado á pintura.

E dous, mover á reflexión sobre o uso do galego na mocidade.

Poderá presentarse todo o alumnado de Galicia matriculado na ESO ou en Bacharelato no presente curso, de maneira individual.

O traballo consistirá na elaboración dun debuxo que combine a seguinte temática: o galego e a mocidade. Pode consistir nun debuxo, pintura, humor gráfico, caricatura, etc. O debuxo pode ir acompañado de texto.

A técnica utilizada no debuxo sera libre, mais o formato sera mínimo un DIN A4, máximo un DIN A3.

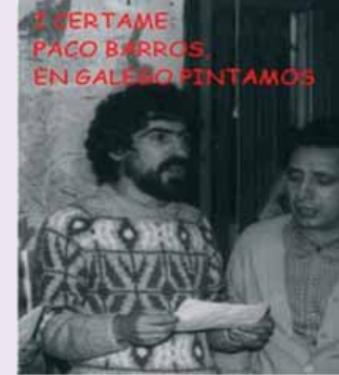
O prazo de presentación dos debuxos sera ate o **21 de maio de 2010** ao seguinte endrezo postal:

Concurso Paco Barros, en galego pintamos
CPI Vicente Otero Valcarcel

Rúa Juan Seijas s/n

15175 Carral

O autor/a enviará o debuxo dentro dun sobre. No remite do sobre figurara o título do de-

buxo e un pseudónimo do autor/a. O debuxo non poderá ir asinado, figurando o pseudónimo no reverso. Dentro do sobre incluirá outro sobre de menor tamaño. No interior deste sobre mais pequeno figurara unha fotocopia do seu DNI e o pseudónimo do autor/a, endereço electrónico e un numero de teléfono.

Establecese un único premio de **300 euros** e a reproducción dunha pintura de Paco Barros.

O xurado estará composto polo Director/a do CPI Vicente Otero, o Xefe/a dos Departamentos de Lingua Galega, Artes Plásticas e a Coordinadora do Equipo de Normalización e Dinamización Lingüística.

A decisión do xurado comunicarase na páxina web do centro educativo:

<http://centros.edu.xunta.es/cpvicenteoterovalcarcel/> o 4 de xuño de 2010. Igualmente, sera comunicada persoalmente ao ganador/a.

O premio poderá ser declarado deserto e o fallo do xurado sera inapelable. O debuxo que resulte ganador quedara en propiedade do centro, que poderá reproducilo libremente sen que tal reproducción implique dereito algun para o autor/a.

Os concursantes que se presenten deberán ser responsables da sua obra, que será única, orixinal e propiedade do autor/a.

Coas obras presentadas celebrarase unha exposición no centro educativo, desde o 5 ao 22 de xuño de 2010.

Os debuxos non premiados poderán ser retirados persoalmente polos seus autores no prazo de 20 días naturais comezados a contar desde o seguinte ao remate da exposición. Pasado ese prazo quedaran en propiedade do colexio, que poderá disponer deles sen dereito ningunha reclamación.

Toda persoa que concurre acepta integralmente as bases do concurso.

O duío de violinistas xaponesas **KokusyokuSumire**, de inclasificable adscripción estilística ou musical, actúan dentro do **Festival Sinsal**, na súa sede viguesa.

parte dunha investigación que estuda a presenza do humor na arte actual, e reúne doce artistas que comparten referentes artísticos, e unha forma de traballar común. Até o 2 de maio, no MARCO.

→**EXPO.** **Álvaro Cunqueiro.** A mostra achéganos o lado máis persoal e íntimo do mondoniense a través dunha selección de obxectos persoais, fotografías do seu álbum familiar e o son da súa propia voz. Até o 17 de maio, no *Verbum, museo das palabaras*.

→**MÚSICA.** **Academy of Saint Martin in the Fields.** Formación orquestral fundada polo gran director Sir Neville Marriner en 1958, reunindo nelas a algúns dos mellors músicos londinenses do momento, 50 anos despois é coñecida en todos e cada un dos recorridos do mundo. Este xoves 29, ás 20:30, no *Centro Cultural CaixaNova*.

→**MÚSICA.** **Kokusyoku Sumire.**

Dentro do **Festival Sinsal**, actúa este duío feminino xaponés, góticu e algo estrambótico, camaleónico no musical e na súa imaxe. Será este venres 30, ás 20:30, no *Museo de Arte Contemporánea, MARCO*.

→**MÚSICA.** **Freedom Xlave.** Presentarán un adianto do seu próximo disco con motivo da estrea do videoclip *The Beauty of Killing*, realizado pola Escola de Imaxe e Son de Vigo. Este venres 30, ás 00:00, entradas a 5 euros, na sala *La Iguana Club*. E domingo 2, ás 21:00, entradas a 10 euros, os celtas canadienses conocidos como **The Real McKenzies** veñen desde Vancouver, e son una banda de punk profundamente enraizada na sua ascendencia canadiána, con un sonido descrito como "os Sex Pistols mesturados coa lenda Folk".

→**MÚSICA.** **Heipa.** Novo duío formado polo baixista **David Santos** (*Dr. Harapos, Cró!*) e o guitarrista e

Festival do Norte, en Vilagarcía.

Anuncios de balde.

Poden facelos chegar a:
Apartado 1.371, 36200-Vigo
Tel: 986 222 405
Fax: 986 223 101
E-mail: guiheiro@anosaterra.com.

Poden adxuntar unha foto.
Prégase avisar da desactualización dos anuncios.

Kinski, Los Punsetes, Hola a todo el mundo, Emilio José, Carrero Bianco, Munich, Dj Polar, Dj Lagartija, Dj Poti, Clovis Dj's. Ten lugar ese venres 30 e sábado 1 de maio, a partir das 18:00, con bono para os dous días de 30 euros, no recinto do *Fexdega*.

→**TEATRO.** **Tese e sterona.** Unha sátira teatralizada polo grupo compostelán **Chévere**, que xira arredor dos tópicos sobre os roles tradicionais masculino e feminino. Pode mos velas este venres 30, ás 21:00, no *Auditorio Municipal*.

VILLEGRÍA DE AROUSA

→**TEATRO.** **Os Boiechas.** Unha recriación cuns ben artellados bonecos que reproducen os famosos personaxes infantís de **Pepe Carrero**, polo grupo **Caramuxo Teatro**, e dirixida ao público máis novo. Este venres 30, ás 11:30 e 18:00, no *Teatro Pastor Díaz*.

cantante Pablo Carrera (Dr. Harapos, 2Us). Tocan este venres 30, ás 23:00, entrada a 5 euros, na sala *Contrabalo*.

→**MÚSICA.** **Th e M a s o n s.** Grupo musicaliano que vai actuar o sábado 1, ás 22:00, no *Mondo Club*.

→**TEATRO.** **A abella raiña.** A obra de Charlotte Jones, estrenada en agosto de 2001 no Royal National Theatre de Londres, está protagonizada por **Verónica Forqué** e **Miguel Rellán**, baixo a dirección de **Miguel Narros**. O vindeiro mércores 5, ás 20:30, no *Centro Cultural CaixaNova*.

VILLEGRÍA DE AROUSA

→**MÚSICA.** **Festival do Norte.** Nova edición deste festival, que este ano contará coas actuacións de **Los Planetas, Nada Surf, Fanfarlo, Pete & The Pirates, JJ, El Guincho, We Are Standard, Dorian, La Bien Querida, Nudozurdo, Klaus & Clovis DJ's**.

■ **Aula de música moderna.** Pop-Rock-Jazz. Canto, Flauta travesiera, Guitarra eléctrica, Baixo, Piano, Batería, Composición de cancións. Tel: 658 824 262 • 986 298 530. Vigo

■ **Particular vende ático** no centro de Tomiño, amoblado con calefacción, duplo ventanal, terraza con toldo, adega e garaxe. Impedible. Mellor ver. Prezo: 90.000 euros. Tel: 690719480

■ **Vendo coleccións** de 100 pins, 80 películas VHS, más de 150 revistas de coches de anos 80-90. Prezo: 90 euros cada colección. Tel: 650793685.

■ **Compro fotos, documentos,** executorias, postais, libros e discos antigos. Teléfono 678 911 804. Correo: sanader150@gmail.com

■ **Vendo balcónada e portas** do século XIX, por reforma, en Bergondo. En perfecto estado. Tel: 628901393.

■ **Véndese porta de garaxe** de 3'15 x 2'15 metros. Vigo. Bo estado. Bairo. Tel: 617486436

■ **Busco rapaza entre 30/40** anos que viva en Galiza e fale galego para relación de parella ou amizade. Prometo honestidade e sinceridade. Correo: pedrolopez_3@yahoo.es

■ **Fanse cubertas de piscina e**

bombas de calor. Amplia variedade de prezos. Preguntar por Carlos, Tel: 637472399

■ **Véndense muebles de cocina,** con fregadero, campana extractora, grifo e pedra de encimeira, perfecto estado, ideal para segunda cocina en casa rural. Moi económica. Anxo, Tel: 636 495 923 ou 609 416 204

■ **Vendo ovos da casa (ecolóxicos.)** Galinhas de crista pinheira e Mos. Escribir ao e-mail: ovosdascasa.padrone@gmail.com, e envio che telf.

■ **Alugo piso** no centro de Pontevedra, rua Benito Corbal. Dous dormitorios, amoblado, con terraza, patio de cocina, garaxe e trastero. Aluguer: 575 Euros coa comunidade e o garaxe incluídos. Tel: 689 585 767.

■ **Véndese ático** en Salceda de Caselas. 3 dormitorios, 2 baños, cocina, salón, garaxe e bodega. 90 m. 27 milloñs ptas. Teléfono 691495571

■ **Ofrecece asistenta por horas,** limpeza e prancha. Zona vigo e arredores. Teléfono. 691495571.

■ **Fanse cubertas de piscina e**

■ **Alúgase piso na Coruña,** rúa Belén, perto da estación do tren e a 5 minutos do Pazo da Ópera, dous dormitorios, com mobles, 70m², coa comunidade incluído, reformado. 475€. Tel: 609372341

■ **Véndese colección** do Faro de Vigo do centenario (1952). Preguntar por Carlos. Teléfono 986490688.

■ **Con experiencia e responsabilidade,** coido do teu meniño ou meniñas. Zona de Vigo e Valmiñor. Charmar ao Tel: 660183231.

■ **Vendo BMW 525TDS.** Bo estado. Prezo económico. En Vigo. Tel: 696 114250. noalboiro@gmail.com

■ **Alugo piso** en Ares. Amoblado. Tel.: 981 44 86 09.

■ **Profesor de náutica** de lecer necesita para academia. Teléfono: 616217619.

■ **Mazda MX5 descapotábel,** ano 1993, vermello, 84.000 km, AA, bo estado e barato. Tel: 617486436.

■ **Busco cuarto en casa** de familia ou persoa que busque compañía. Persoa maior, educada, universitario. Na zona céntrica de Ourense. Tel: 606592217.

■ **Alúgase piso** en Ribadeo. Amoblado e calefacción. Tel: 676727618.

■ **Alúgase piso** en Vegadeo. Amoblado, calefacción. Tel: 676727618.

■ **Quixerá coñecer** a unha muller progresista e galeguista de entre 30 e 45 anos que deseñe unha relación de parella. Só pido honestidade e sinceridade. Prometo o mesmo. Escribir a riasaixas2007@yahoo.es, ou chamar ao 687.58.11.37

■ **Remolque de aluminio** cerrado para dous carts, 6 caixóns, bo prezo. Tel: 617486436.

■ **Vendo óleo sobre táboa** de castiñeiro (0,35x0,25), orixinal de Alfredo Souto Cuero. Ten autenticación. Tel: 617 920934.

■ **Compártese casa** perto de Samil, en Vigo, por meses ou máis tempo. 130€ máis gastos. E-mail: antisorio@gmail.com

■ **Alúgase casa rural** en Meira (Lugo) á beira do nacemento do río Miño. 3 habitacións, 4 baños, cocina, calefacción, TV via satélite. 10.000 metros de finca. Fins de semana ou tempadas. 686 753 105.

■ **Vendo madeira de buxo** de até 13 centímetros de diámetro, seco e verde. Santiago 691916239

■ **Vendo BMW 525 TDS.** Ano 93, bo estado. 140 C.V. Cor granate. Prezo: 3.800 euros. Telf: 981-328304.

■ **Vendo ciclomotor Peugeot Trekker** vermello de 50 cc. Perfecto estado. Vigo. Prezo: 250 Euros. Teléfono de contacto: 653388693.

■ **Véndese en Ribeira embarcación** de fibra 3,60X1,60 marca RAIDER do ano 2007 e remolque de 5 m. homologados. 2000 €. Tfno. 618 156 964

■ **Véndese BMW 325 i Aut.** , ano 90, azul metal , bo estado , sempre en garaxe , bo prezo. Tel. 689313701.

■ **Carnota, Lira, a carón da praia.** Alúgase apartamento completamente equipado para 4 persoas, con terraza e vistas ao mar. Primeira quincena de xullo 550 euros, 1º e 2º quincena de agosto 600 euros quincena e setembro 550 euros quincena.

■ **Alugo casa en Salvaterra** de Miño por temporadas, fins de semana, etc., consta de duas habitacións, baño, salón coa cocina integrado, todo amoblado. Telf: 609867359.

■ **Poña aquí GRATIS o seu anuncio, facendoo chegar a:**
Apartado 1.371, 36200-Vigo
Tel: 986 222 405
Fax: 986 223 101
E-mail: guiheiro@anosaterra.com

Xosé Valiñas

Gwyneth Paltrow e Robert Downey Jr en *Iron Man 2*.

FRANÇOIS DUHAMEL

Escena de *Fish Tank*.

EN CARTEL.

Iron Man 2

Dirixe: Jon Favreau.

Intérpretes: Robert Downey Jr., Gwyneth Paltrow.

Superheroes. EE UU, 2010

Favreau, declarado fan do universo Marvel, interpretou a Foggy Nelson, compaño de coitas xudiciais do Home sen Medo no fallido *Daredevil* de Ben Affleck. Agora é a nova referencia da división cinematográfica da Casa das Ideas. Despois do éxito do seu primeiro Home de Ferro volve cunha secuela na que promete, e ofrece, máis do mesmo pisando o acelerador e dobrando a espectacularidade da proposta. Paltrow repite como Pepper Potts e Samuel L. Jackson como Nick Fury. Súmanse Mickey Rourke como o vilán con poderes, e o ruso Ivan Vanko, nas viñetas coñecido como Dinamo Carmési. As novas xeracións non entenderían as referencias á Guerra Fría e queda como Whiplash. Tamén sobe ao circo Scarlett Johanson como a superespía Viúva Negra e Don Cheadle substitúe a Terrence Howard como o Coronel

James Rhodes, aquí xa avanzando cara á súa caracterización superheroica con armadura, "War Machine". Vaise preparando o camiño para a adaptación dos Vingadores producida polo propio Favreau e anticipada na última escena de *Hulk*.

Lás de mel

Dirixe: Goran Paskaljevic.

Intérpretes: Lazar Ristovski, Petar Bozovic.

Drama. Serbia, 2009

Con Emir Kusturica un tanto despistado nos últimos anos, semella que a balanza que dirime a portavozia serbia do cinema balcánico vaise decantando cara ao seu colega Paskaljevic, menos vehemente na súa etnicidade—serán cousas do carácter converso do serbobosnio Kusturica. O director das estupendas *Optimistas* e *A outra América* obtivo a Espiga de Ouro na última Seminci de Valladolid con este drama interétnico sobre as vivencias dunha parella de mozos albaneses e doutra serbia que abandonan os seus respectivos países en busca dun futuro mellor na opulencia da Europa occidental.

Fish Tank

Dirixe: Andrea Arnold.

Intérpretes: Katie Jarvis, Kierston Wareing.

Drama. Gran Bretaña, 2009

Moitos escépticos coa obra recente de Ken Loach están comenzando a adoptar a Arnold como a nova grande esperanza branca das súas necesidades cinéfilas. Arnold fixose, máis ou menos, coñecida como actriz de programas infantís de televisión na década do 1980 e debutou como cineasta hai un par de anos coa severa *Red Road*, un turbio relato a medio camiño entre Loach e Michael Haneke, sobre a existencia dunha vixilante de cá-

maras de seguridade nun suburbio de Glasgow. A súa segunda fita, este *Fish Tank*, navega polas augas do desencanto adolescente a través dos ollos dunha rapaza de 15 anos que non acaba de encaixar as súas complexas relacións sentimentais e familiares.

No límite do amor

Dirixe: John Maybury.

Intérpretes: Keira Knightley, Cillian Murphy.

Biopic. Gran Bretaña, 2009

Antes de probar sorte no novo *fantastique* europeo metendo a Adrien Brody na esixente *The Jacket*, o londiniense Maybury xa se fixera un nome en festivais e cenáculos cinéfilos convertendo ao shakespeariano Derek Jacobi no atormentado Francis Bacon na biográfica *O amor é demo*. Agora metelle o dente a outra figura icónica da cultura anglosaxoa no século XX, o poeta dipsómano—non necesariamente nesa orde—Dylan Thomas, encarnado por Matthew Rhys, que aparece de esguello neste drama de enredos sentimentais a catro bandas, centrado

nas relacións tortuosas entre Thomas, a señora Thomas—interpretada por Sienna Miller—, Vera Phillips, unha amiga da infancia, e o marido da Phillips, Cillian Murphy.

O día en que Deus marchou de viaxe

Dirixe: Phillippe van Leeuw.

Intérpretes: Ruth Keza Nirere, Lola Tuyaerts.

Drama. Bélxica, 2009

Unha visión do xenocidio ruandés por parte da antiga potencia colonial, responsábel, polo demais, de boa parte da arbitaria división entre hutus e tutsis durante as décadas previas á independencia. O director de fotografía Van Leeuw debuta como realizador levando a súa cámara á capital, Kigali, no día cero da violencia. O punto de vista é o dunha moza tutsi que traballa coiñando os nenos dunha familia belga e que se ve atrapada no medio da voráxine de odio e sangue. Premio Kutxa para Novos Directores no Festival de Donostia do 2009.

Incríbel pero certo

Dirixen: Ricky Gervais e Matthew Robinson.

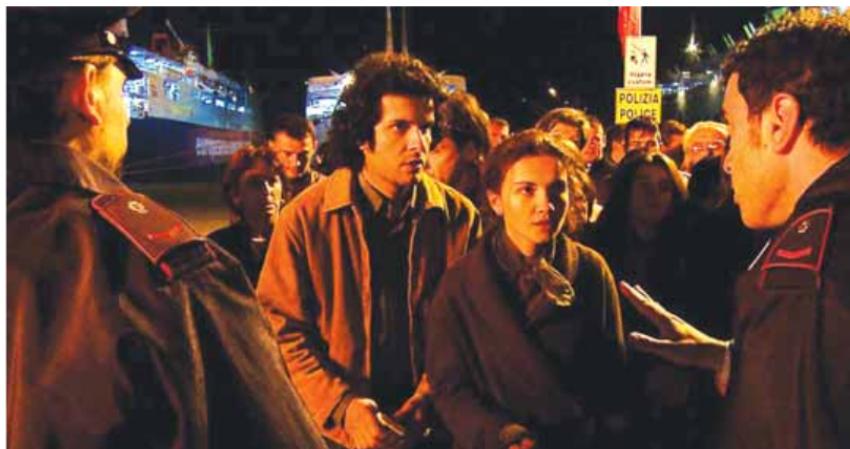
Intérpretes: Ricky Gervais, Jennifer Garner.

Comedia. EE UU, 2009

O cómico británico Gervais, creador da televisiva *The Office*, escribe, produce, dirixe e protagoniza esta farsa moral con trasfondo de comedia romántica e resonancias á inversa do *Mentireiro compulsivo* de Jim Carrey. O propio Gervais é o espelido innovador que descobre as posibilidades estratégicas de non ser de todo honesto nun mundo utópico no que non existe a mentira.●

Kiera Knightley en *No límite do amor*.

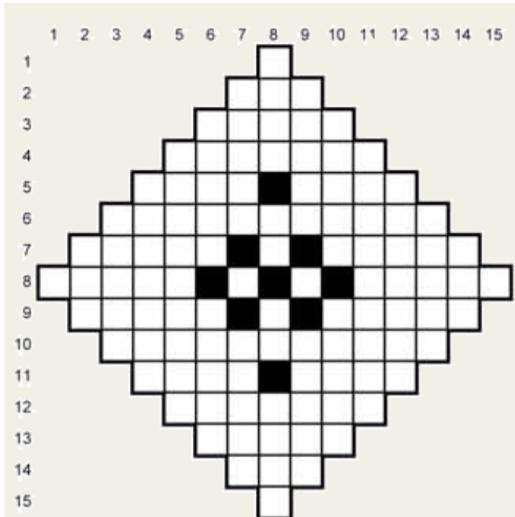
Fotograma de *Lás de mel*.

Escena de *Incribel pero certo*.

SAMURDANK

CRUCIGRAMA

Horizontais:

1- Empresa de comunicación, até agora de capital galego. **2**- Concede. **3**- Queixarse, lamentarse fondamente. **4**- Persoa ou can que coída algo. **5**- Perda o equilibrio, veña abaxo. Prefixo relacionado coa biología. **6**- Pertencente ou propio dun lugar ou zona determinada. **7**- Conxunto de animais, xeralmente bovinos. Sinal de vitoria. Tratar de ti a alguén. **8**- Extremo dunha cousa. Nome de muller. **9**- Raíz ou vocáculo do que procede outro ou outros. Un dos romanos. Anaco de terra arada nun día por unha xugada. **10**- Grupo de motor e dinamo que produce electricidade á marxe da rede. **11**- Acollerse á protección de algo ou de alguén. Cada un dos elementos dun aíto de uvas. **12**- Paseo de árbores e xardins dentro dunha cidade. **13**- Ogalá! **14**- Prefixo que está relacionado co viño. **15**- Amperio.

Verticais:

1-Símbolo do Fósforo. **2**-Nome da letra "g". **3**- "Grazie," as grazas dos italianos. **4**- Unidade equivalente á centésima parte dun conxunto estadístico. **5**- Porteiro dun equipo de fútbol. **6**- Beizo superior da boca dos insectos. Oollo simple dos artrópodos e insectos. **7**-Concederei, regalarei. Vestido masculino ou femenino de certo aire formal. **8**- Incursión militar rápida en territorio inimigo. Abreviatura de televisión. Desprazarse. Porción de terreo chea de árbores silvestres. **9**- Sabor desagradábel. Sinal co que os antigos copistas marcaban os erros dun escrito para seren corrixidos na reproducción. **10**- Pau situado debaixo da rodicio do muíño. Golpe de vento, refachos. **11**- Ave nocturna dos caprimélidos, noiteira. **12**- Extracto de opio, usado na mención de hai décadas como calmante. **13**- Pouco agraciado, feo. **14**- Ácido ribonucleico. **15**-Prímeira letra.

SOLUCIÓNS

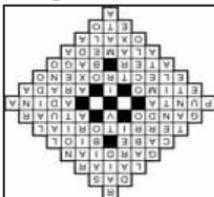
autodefinido

doado

crucigrama

XADREZ

por Carlos Pena - xadrez.algalia@gmail.com

A inmortal polaca.

A immortal polaca.
É probábel que o xadrez lle salvase a vivir en Bos Aires a VIII Olimpiada de Xadrez naceu en Varsovia en 1910 e da man de obter importantes éxitos deportivos. Foi orgulloso da medalla de ouro obteñida en Berlín en 1936. En 1940 decidiu quedarse en Arxentina traendoa a máis de 300 persoas entre familiares e amigos no campo de concentración de Auschwitz e posuía un estilo agresivo de efectivos. Faleceu en Málaga en 1997 e de 45 partidas simultáneas a cegas das

Glücksberg, Ignacio
 Najdorf, Miguel
Warsaw. 1929. B85: Defensa holandesa.

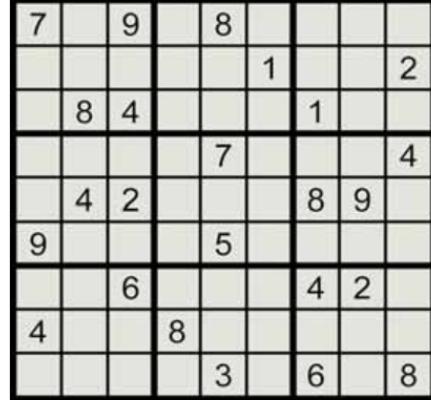
A partida de hoxe é coñecida como *a immortal polaca* e nella Najdorf con tan só 18 anos sacrifica catro pezas para dar un fermoso mate ao seu rival na que logo foi votada como unha das mellorres partidas do século XX. $1.d4 f5 2.c4 Cf6 3.Cc3 e6$

4.Cf3 d5 5.e3 c6 6.Ad3 Ad6 7.0-0-0-0
 8.Ce2 Cb7d9. Cg5? Axh2+ 10.Rh1+
 ...Rh2 Cg4+ 11.Rx1 Dg5 [10...Cg4+
 11.f4 De8 12.g3 Dh5 13.Rg2 Ag1!
 14.Cxg1 [se come de rei o mate é imme-
 diato e se o fai de torre 14.Txh1 Dh2 15.
 Rf3 Df2#] 14...Dh2+ 15.Rf3 e5! coa idea de
 poñer en xogo o bispo 16.dxe5
 Cdxe5+17.fxe5 Cxe5+18.Rf4 Cg6+
 19.Rf3 as negras teñen dúas pezas de

menos polo que as súas próximas ac-
terías terán que ser contundentes e apro-
veitar a exposta situación do rei branco
Diagrama 19. ...f4! abre a vía de ataque
ó bispo **20.exf4** [se 20.gxf4 Ce5# e 20.
Axg6 Ag4+ 21. Rxg6 Dxg3+ 22. Rh5
hxg6+ 23. Rxg6 Tf5+ 24. Rh5 Th6#]
20...Ag4+ 21.Rxg4 Ce5+ 22.fxe5 h5#
mate 0-1.

SUDOKU

difícil

			6	4		7	8
1		3		2			
		6	8	5		9	2
4	1	2		7		6	9
		8					5
			4			8	
5			2	3			1
			9				
2					3		6

[AUTOREVIEWER.COM](#)

Devanceiro — Nación celta de lingua escocesa		Confeida marca de bonecas — Dar nome	Espido — Prefixo que significa "lámina"		Percepción das imaxes — Anúnciata (unha reunión)		Bo tino, sematesz	Ao revés, infusión arxentina — Apunte escrito
Asunto, materia — Doctrina filosófica do coñecemento				Suposto poeta céltico gálico — Existe				
Actitude, postura — Réptil moi mimético				Viaxe dun avión — O compa-heroe de Blas			Trito — "Amante", na lírica galego-portuguesa	
Afirmación — Animais domésticos		Índice de prezos — Scottish National Party				"Sí" en ruso — Prefijo que indica "igualdade"		
Mal causado, lesión — Conxunto do alcalde e concelleiros			Habiente dos USA, coloquialmente — Vogal repetida		Esquerda Republicana — Network Access Control			
				Dictame amistoso — Símbolo do Rotgen				

Xan Carballa

En 1985 o alcalde de Jerez, Pedro Pacheco, dixo a conta dun ditame xudicial sobre urbanismo, "Axustiza é un cachondeo". Seguiu vivo o delito de desacato e Pacheco foi condenado a seis anos de inha-

LIBERDADE DE EXPRESIÓN

bilitación, ainda que o Supremo ao final eximiuno. Como xa non hai desacato a dereita bota as mans a cabeza e berra vader retro

cando algúnsha decisión do Supremo (caso Garzón) ou o desastre do Constitucional son motivo de crítica pública.

A crise institucional é agora un abismo porque o diRaxoi, pero non é tal cando pon en formación fotográfica ao seu partido

en Génova, porque o sumario Gúrtel os afecta, ou cando os seus dirixentes din que o estado é unha imensa podredume de escotias ilegais e a policía adica o seu tempo a fabricar probas falsas. Trillo fabrica monstruos e Mariano tira para adiante.●

1.404

anosaterra

Vén de impartir un curso de esgrima e combate escénico no marco da 'Mostra Internacional de Teatro Universitario de Ourense'. Chámase Juan Udaondo e explica que "moitas obras inclúen combates con espadas".

Juan Udaondo, actor 'Un combate de esgrima é coma un musical'

H. Vixande

Esgrima, que cool, quen puidera ser un Errol Flynn!

A esgrima implica unha superación persoal e é evocadora do pasado. A nobreza vinculábase co uso da espada e usábase pola rúa até o século XIX, que foi substituída polo bastón. En calquera caso, nós fixemos un curso para actores porque moitas obras de teatro inclúen combates de esgrima.

Con tanta pelexa parecería un festival de testosterona!

Non ten por que. A esgrima ten un compoñente coreográfico importante. Unha película clásica de Hollywood con esgrima é *Os tres mosqueteiros*, que protagoniza o bailarín Gene Kelly.

Entón tamén hai Xoanas de Arco!

Por suposto, e ademais é bastante normal. Nas obras do século XVII era habitual que unha muller tivese un combate de esgrima ou que fose disfrazada coma un home e combatese tan ben coma eles.

No teatro clásico parece imprescindible. Como interpretar senón a Romeo baténdose con Tebaldo Capuleto?

Romeo e Xulieta, de Shakespeare, é un magnífico exemplo. O enfrentamento entre os Montescos e os Capuletos escenificábase no combate de esgrima. A loita con espadas ten un significado dramático.

Unha cousa será a esgrima deportiva e outra a teatral.

Por supuesto. O deporte nace vinculado aos Xogos Olímpicos; a teatral reproduce como se peleaba na rúa ou nos campos de batalla. Un deportista de esgrima ten que adestrar coma un xogador de baloncesto; é bonito, pero a estética non ten importancia no combate, o relevante é gañar o punto. Un actor, en troques, ten que cultivar o corpo, é fundamental a súa relación cos obxectos. Se interpreta un nobre, deberá demostrar que está afeito a usar

unha espada desde neno. Seguro que non aprende a loitar con lanzas.

Ten esta formación. En obras de Shakespeare, coma *Henrique IV*, saen as lanzas, como tamén están presentes no teatro francés. A espada vincúlase ao nobre, a lanza ao soldado.

Aquí hai moito teatro de capa e espada, mais non se ven muitos duelos nos escenarios.

Porque hai que formar o actor. A pelexa é coma un musical, debe ter coreografía e estar ensaiada.

Hai escolas que preparam, como en Londres, por iso Kenneth Branagh pelexa tan ben.

Dígame, no curso empregaron floretes e sables?

Non, usamos paus. Afórran o risco do florete porque, ainda que sen punta, pode ferir. O importante é aprender a mecánica do corpo e como se manexa.

Mais logo o que se aprende serve para calquera arma.

Porsupuesto. Hai que saber que o sable fere por corte e a espada coa punta. A espada é do século XVII e o sable do XIX, cando a cabalería era moi importante.

Tamén serve para as espadas láser, en plan Luke Skywalker contra Darth Vader?

Tamén. A pelexa coa famosa espada láser parece á esgrima xaponesa, o *kenjutsu*. Na segunda parte da saga pasa a ser *kung fu*, é dicir, unha arte marcial chinesa.

As clases tamén inclúen o combate escénico.

Se no mundo clásico todos ían armados, no moderno as peleas son a man espida ou con coitelos ou navallas. En *West Side Story*, que está baseado en Romeo e Xulieta, o confrontamento de esgrima substitúese por peleñas na rúa. Deben ser verosímiles; se Humphrey Bogart pelexaba tan ben foi por algo. De todos os xeitos, este foi un curso de dúas mañás e non puide mos abordalo todo. A miña intención era abrillarles os ollos aos actores e actrices.●

CANDEAS

Federico Cocho

Trabúcase quen afirme que a Igrexa Católica non se moderniza. Na Limia, como en Compostela, xa temos a I+D+i aplicada á relixiosidade popular. Un xa pode poñerlle unha candea a Virxe dos Milagres de Monte Medo sen saír da casa. Recofiezamos que o innovador sistema das candeas dixitais via internet ou sms abre interrogantes sobre o futuro das nosas romaría. O que nos faltaba.

Eu xa probei o lampadario dixital. Prendin senllas candeas pola supervivencia do galego, pola redución do paro, outra (dobre) por Garzón e unha máis polo futuro inmediato do Celta. O sistema é tan cómodo que incita a participar. Engancha. Advirtolles que para facer uso deste adianto débense rexistrar. Se o fan, iso si, disporán dun stock para consumir cando queiran e poderán controlar o seu historial de acendidos. Terán descontos e serán os primeiros en coñecer "novas devocións dispoñibles".

Aí sí que vexo eu perigo. Logo virán os rankings e, outra vez, pesará máis o cuantitativo que o cualitativo a efectos de prestixio e subvencións. A ver como compite o San Bieitoño de Cova de Lobo, por exemplo, co Apóstolo do Xacobeo. A Xunta debería protexer os nosos santuarios minoritarios mais sostepeito que lles parecerán un pouco rurais e iso limita. Descantaranse por expresións más elegantes e universais, tipo Rocío andaluz ou así.

Vou mandar outro sms: Deus ilumine o recunque de Vilalares no Consello da Cultura, que hai moito toxo que rozar.●

Prendín candeas pola supervivencia do galego,

oxuíz Garzón e o futuro do Celta"

déRelata

Edicións A NOSA TERRA

Hai que ir morrendo

Xavier López Rodríguez

[Unha narración que xoga cun instante que vai chegar]